

DATED
NEWS
DELIVER BY
SATURDAY
OCTOBER 22

LAIKS

WEEKLY NEWS
PERIODICAL
POSTAGE PAID
AT METUCHEN, NJ
AND ADDITIONAL
MAILING OFFICE
(USPS 301-500)
ISSN 1089-8832

Published 48 times per year except the first week of May, the last week in June, the second week in September, the last week in December

Published weekly by: Latvian Newspaper "Laiks", Inc., 596 Middlesex Ave., Metuchen, NJ 08840

POSTMASTER: Send address change to: "Laiks", 596 Middlesex Ave., Metuchen, NJ 08840

Phone: 732-549-0445; Fax: 732-549-0466; E-mail: LaiksDSR@aol.com

Lasiet tīmeklī!
www.laiks.us

Volume LXII Nr. 40 (5547)

2011. gada 22. oktobris – 28. oktobris

11. Saeimas uzdevums – godīga un profesionāla darbība stabilai un prognozējamai nākotnes attīstībai, labklājības celšanai

Valsts prezidenta Andra Bērziņa uzruna 11. Saeimas pirmajā sēdē

Ir pagājis tikai gads, kopš tika ievēlēta 10. Saeima. Partiju sarunas par koalīcijas veidošanu toreiz bija smagas. Topošās valdības priekšā bija nākamā gada budžets ar kārtējo – nebūt ne viegli izpildāmo konsolidāciju. Šķiet, ka tieši tāpat varētu raksturot arī tagad notiekošo. Tomēr te nav analogijas. Te nav pat līdzību ar pērnā rudens norisēm politikā.

toritārisma tendences.

Jā, Latviju šobrīd slavē un sauc par veiksmes stāstu Eiropā. Mūs liek par paraugu citām valstīm, kas nonākušas smagā krīzē. Tomēr sasniegumiem un uzvarām ir viegli gaistoša mirkļa efekts, ja uzvarētājs neapzinās, ka daudz grūtāk ir sasniegto noturēt. Ikviens uzvara vispirms ir atbildība. Un tas ir smags pārbaudījums. To pilnā mērā varam attiecināt

jūs, politiķi, dosiet mums cerību un pārliecību, ka esat vienoti ar mums un ka mēs visi kopā esam Latvija?" Daļa no tiem, kas atbildi uz šo jautājumu nav sagaidījuši, klusi protestējot, ir aizbraukuši.

Tāpēc 11. Saeimas deputātu uzdevums ir strādāt tā, lai atjaunotu cilvēku uzticību demokrātiskajiem institūtiem – mūsu tautas ievēlējai Saeimai un Latvijas politiskajām partijām, kas ir demokratiskās Latvijas valsts politiskais pamats.

Cilvēkiem ir jājūtas drošiem un vajadzīgiem savai valstij!

Godātie deputāti!

Mums nav laika spēlēt spēlītes, mums ir jādara darbs. Šodien jūsu galvenais uzdevums ir Saeimas Prezidija un visu parlamenta darbībai nepieciešamo institūciju ievēlēšana.

Novēlu jums produktīvu un atbildīgu darbu šodien un visos trijos nākamajos šai Saeimai atvēlētajos gados! Lai veicas izpildīt solīto!

Par Saeimas priekšsēdi ievēlēt Solvitu Āboltiņu

Divās balsošanas kārtās 17. oktobrī par jaunās – 11. Saeimas priekšsēdi netika ievēlēts ekspresidents, Zatlera Reformu partijas (ZRP) līderis Valdis Zatlers. Viņš bija vienīgais kandidāts uz šo amatu.

Par Zatleru aizklātā balsošanā pirmajā kārtā nobalsoja tikai 46 deputāti, pret balsoja – 49, pieci biļeteni tika atzīti par nederīgiem. Otrā kārtā nobalsoja 45 deputāti, pret balsojis 51 tautas kalps, bet pārejie biļeteni bija sabojāti un atzīti par nederīgiem.

Saeima izsludināja pārtraukumu līdz otrdienai, kad notika balsošanas trešā kārtā, uz kuru tika virzīti jauni augstā amata kandidāti. Zatlers no tālākas kandidēšanas atteicās. Saeimas priekšsēža amatam *Saskaņas centrs* izvirzīja savu pārstāvi – Andreju Klementjevu, ZRP – Solvitu Āboltiņu (*Vienotība*).

11. Saeima 18. oktobrī par Saeimas priekšsēdi ievēlēja līdzšinējo parlamenta *spikeri*, apvienības *Vienotība* valdes priekšsēdi Solvitu Āboltiņu. Par Āboltiņu nobalsoja 51, par Andreju Klementjevu – 41 deputāts. Pret abiem kandidātiem bija balsots trīs zīmēs.

Pēc balsojuma Āboltiņa uzrunā pateicās deputātiem par viņai izrādīto uzticību, norādot, ka

Saeimas priekšsēde pārstāv ne tikai sevi vai savu politisko spēku, bet visu valsti.

11. Saeimas priekšsēde Solvita Āboltiņa

Valsts prezidents Andris Bērziņš Saeimas tribīnē

Šodien mēs esam radikāli jaunā un vēl nebijušā situācijā, kas prasa politisku gudrību un atbildīgu rīcību. 11. Saeimai, kuŗa tika ievēlēta ārkārtas vēlēšanās, ir jāatceras, ka to ievēlēja, lai iedibinātu ļoti svarīgus principus – godīgumu un atbildību!

Laikā, kad pasaules ekonomikā valda apjukums un arvien pārliecinošāk izskan prognozes par jaunu krīzes vilni, kad eiro zonā nav vienotības par bankrota priekšā nonākušu valstu glābšanu, nevienam no mums, kas ir politikā un kam vēlētajai devuši uzticības mandātu, nav tiesību domāt un rīkoties pašmērķīgi.

Pirmais un neatliekamais 11. Saeimas uzdevums – tā būs atbildība par budžetu, otrkārt, mācīšanās no pieļautajām kļūdām, lai neatkārtotos jauna krīze, treškārt, godīga un profesionāla darbība stabilai un prognozējamai nākotnes attīstībai, labklājības celšanai. Ceturtkārt, Saeimas pamatzdevums – likumdošanas stiprināšana un attīstība Latvijas Satversmes garā, nepieļaujot au-

arī uz Latvijas šī brīža situāciju Eiropas Savienībā, kur līdzās mūsu pozitīvā tēla raksturojumam izskan secinājums un piedinājums, ka daudz svarīgāk par sasniegto ir turpināt reformas un nodrošināt izaugsmi.

Tāpēc uzrunājot 11. Saeimu tās pirmajā sēdē, vēlos uzsvērt, ka tikai no mums pašiem būs atkarīgs, vai turpmākajos pasaules ekonomikas savīņojumos Latvija izmantos šobrīd iegūtās iespējas vai arī zaudēs iepriekš sasniegto. Ja ikdienas retorikā skanēs tikai „pret”, nevis „par”, ja uz valsts nākotnes rēķina partijas sacentīsies plūs punktu pelnīšanā, tad visam iepriekš smagi paveiktajam būs nulles vērtība. Cilvēki ir noguruši no neprognozējamas politikas. Vasarā notikusi tautas nobalsošana bija viena no protesta formām. Toreiz tā bija vēlēšanu iespēja pateikt politiķiem: „Mēs esam solidāri klusējuši tad, kad samazināja algas, pensijas, slimnīcas un skolas. Mēs centāmies to saprast Latvijas izdzīvošanas un nākotnes vārdā. Kad beidzot

ASV valsts departaments atbalsta Latvijas nacionālā vēstures muzeja un Filadelfijas Nacionālā konstitūcijas centra sadarbību

ASV Valsts departaments piešķir Latvijas Nacionālajam vēstures muzejam (LNVN) un Nacionālajam konstitūcijas centram Filadelfijā 145 000 ASV dolāru pilsoniskās līdzdalības projektu īstenošanai.

Latvijas Nacionālais vēstures muzejs kopā ar Nacionālo konstitūcijas centru Filadelfijā īsteno kopēju projektu „Aplaiss galds”, ko financē ASV Valsts departaments un administrē ASV Mūzeju asociācija, kas izveidojusi īpašu programmu mūzeju starptautiskās sadarbības veicināšanai (*MCCA, Museums & Community Collaborations Abroad*).

Projekta mērķis ir veicināt izpratni par pilsoniskās līdzdalības nozīmi pagātnē un mūsdienās, rosināt dažādu etnisko grupu un kultūru dialogu. Gan Latvijā, gan ASV mūzeji aktīvi sadarbosies ar vidusskolu audzēkņiem, kuŗi abās valstīs veiks līdzīgas aktivitātes. Latvijā tiks pēģināta neatkarības atjaunošanas pieredze kā pasaules mēroga piemērs pilsonisku aktivitāšu un nevardarbīgas pretošanās spēkam. Projekta gai-

tā skolēni no Rīgas un citiem Latvijas apgabaliem intervēs Latvijas neatkarības atjaunošanas laikabiedrus. Projektā LNVN partneri būs Rīgas Kultūru vidusskola, Rīgas 10. vidusskola un Lizuma vidusskola Gulbenes novadā.

Skolēni plānos un īsteno arī nelielus brīvprātīgu palīdzības projektus, piemēram, talkas piemīņas vietās, lai apliecinātu pilsonisko līdzdalību ne tikai vēsturisku pārmaiņu laikos. ASV un Latvijā skolēni 2012. gada pavasarī apciemos savus projekta partnerus, lai sagatavotu dokumentālu videomateriālu, kas atspoguļotu pilsoniskās līdzdalības nozīmi gan agrāk, gan mūsdienās. Projekta laikā arī tiks izveidots jauna tiešsaistes „pastkastē” un diskusiju vieta, kuŗā abu valstu skolēni dalīsies informācijā un ievietos sagatavotos materiālus.

Latvijas Nacionālā vēstures muzejā projekta vadītājs ir Toms Ķikuts, tālr.: 67356086; e-pasts: toms.kikuts@inbox.lv

LNVN mājaslapa: www.lnvm.lv
ASV vēstniecība Rīgā,
Preses un kultūras nodaļa

Latvian newspaper

LAIKSFrequency: WKLY EXC 1ST WK - MAY; LAST WK - JUN;
2nd WK - SEPT; LAST WK - DEC**Latviešu nedēļas laikraksts**Iznāk sestdienās, 48 reizes gadā
Redakcija Rīgā, Ausekļa ielā 14-2, Rīga, LV-1010, Latvija.
Tālr. +371 67326761, fax +371 67326784,
e-pasts - redakcija@laiks.us
mājaslapa - www.laiks.usKantoris ASV: 596 Middlesex Ave., Metuchen, NJ 08840, USA
Tālr. 732-549-0445, fax. 732-549-0466, e-pasts - LaiksDSR@aol.comAbonēšanas maksa ASV dolāros: 1 gadam US \$ 130.00;
6 mēn. US \$ 75.00; 3 mēn. US \$ 42.00.Neizlietotus manuskriptus un fotoattēlus redakcija neuzglabā.
Redakcijai ir tiesības iesūtītus materiālus izmantot arī saīsinātus.
Laikrakstā iespējams, ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos
rakstos izteiktās domas ar redakcijas viedokli par pašu jautājumu
var arī nesaskanēt.

Par reklāmas vai sludinājuma saturu atbild reklamdevējs.

Redaktore: Ligita KovtunaTālr.: +371 67326761, +371 29439423, fakss: + 371 67326784,
e-pasts: ligita@laiks.us
Rīgā, Ausekļa ielā 14-2, LV-1010**Redaktore ASV:** Astra MooraTālr./fakss: 818-980-4748, e-pasts: laiks@juno.com,
astere2000@aol.com (fotografijām)

6157 Carpenter Ave. North Hollywood CA 91606 USA

Kanadas ziņas: Mārtiņš Štauers: tālr.: 514-639-8722,
e-pasts: stauvers@yahoo.ca, 104-3000 Notre Dame Street,
Lachine, QC, H8S 2H1
Rūdolfs Norītis: tālr.: 416-425-4613, fakss: 416-425-4615,
5 Shady Golfway, Unit 1416 Don Mills, ON M3C 3A5**Reklāma laikrakstā Laiks un mājaslapā www.laiks.us**ASV - Tālr. 732-549-0445, fax. 732-549-0466,
e-pasts - LaiksDSR@aol.comRīgā - Ausekļa ielā 14-2, Rīga, LV-1010, Latvija.
Tālr. +371 67326761, fax +371 67326784,
e-pasts - redakcija@laiks.us**ABONĒJIET LAIKRAKSTU****LAIKS**

"LAIKA" abonements ASV maksā: 3 mēnešiem	US \$42,-
6 mēnešiem	US \$75,-
1 gadam	US \$130,-
Gaisa pasts 1 gadam ASV	US \$215,-
Ārpus ASV "LAIKS" tiek piesūtīts tikai pa gaisa pastu	
Kanādā 1 gadam	US \$225,-
pusgadam	US \$120,-
Latvijā 1 gadam	US \$220,-
pusgadam	US \$115,-
Citur pasaulē 1 gadam	US \$280,-
pusgadam	US \$150,-

Abonentu bez maksas saņems sešus "Jauno Laiks" pielikumus
un gada beigās nākamā gada kalendāru.**"Jauno Laiks"** 6 numurus var pasūtīt atsevišķi.

Maksa US \$20,-

Abonēšanas maksu var atsūtīt ar čeku vai naudas pārvedumu
(rakstot čeku uz "Laiks - Latvian Newspaper Inc." vārda).

Lūdzam noteikti norādīt, no kuŗa laika vēlas laikrakstu abonēt.

Laikraksts *Laiks* 596 Middlesex Ave., Metuchen, NJ 08840, USA

Lūdzu piesūtīt man laikrakstu "LAIKS" no _____

līdz _____ uz _____ mēnešiem uz sekojošo adresi:

(Mr./Mrs./Ms.) _____

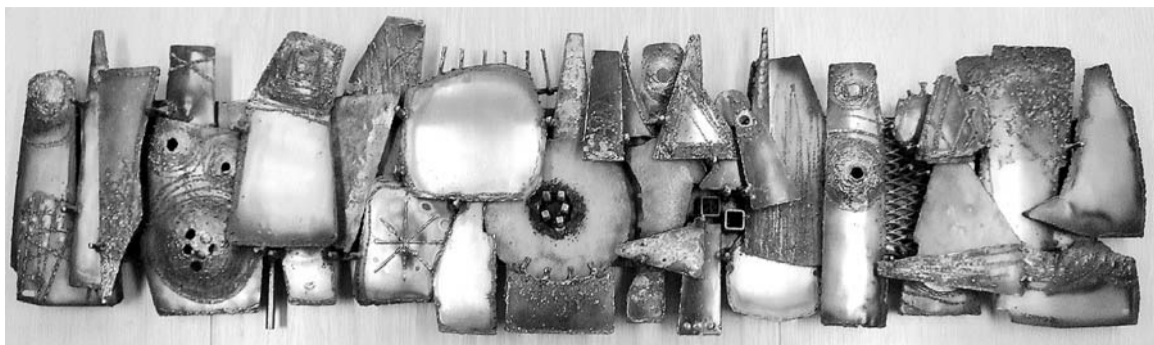
Tālrunis _____

E-pasts _____

Pievienoju čeku, Money Order par US \$ _____

abonementa uzsākšanai/pagarināšanai (nevēlamo svītrot)

Ja adrese mainīta, lūdzam uzdot arī agrāko adresi.

LŪDZAM IEGAUMĒT – abonementu uzsākšanas,
pagarināšanas un adrešu maiņas veic 3-4 nedēļu laikā.**LAIKU** varat pasūtīt arī Rīgas redakcijā**Lietojiet www.laiks.us****Visvalža Reinholda darbs****Ienākumi paredzēti konkursa "Piemini Abreni" izdevumu segšanai**

Latviešu Nacionālā Apvienība Kanādā (LNAK) piedāvā izsolei Visvalža Reinholda mākslas darbu metālā, sienas skulptūru "Sens mantojums" (platums 150 cm x 40 cm – dziļums apmēram 11-12 cm – sver apmēram 16,4 kg) ar sākumcenu \$ 2200. Ienākumi no šī darba pārdošanas paredzēti daļēji izdevumu segšanai kon-

kursam "Piemini Abreni".

Visvaldis Reinholds ir Kanādā plaši pazīstams un cienīts latviešu mākslinieks. Beidzis Ontario mākslas kolledžu ar zelta medaļu, strādājis dažādās mākslas tehnikās ar neparastu pieeju tieši metālā. Viens viņa liela izmēra darbs skatām Hamiltonas koncertu namā (*Hamilton Place*).

Viņa darbi atrodami dažādos pasaules muzejos un privātipašumos. Kāds kritiķis teicis: "Reinholds ir dabas maiņu, harmonijas un skaistuma apteiksmotājs."

Piedāvājumi iesūtāmi līdz 2011. gada 1. novembrim.

Pārsūtīšanas izdevumi jāsedz pircējam.

Ģenerāļa Kārļa Goppera fonda valdes paziņojums

Darbi bij. Latvijas skautu prezidenta ģenerāļa Kārļa Goppera fonda balvām literatūrā, mūzikā, tēlotājmākslā, kā arī tādi darbi, kuŗi neatbilst šim kategorijām, bet ir nozīmīgi jaunatnes latviskai audzināšanai, iesūtāmi vai piesakāmi (piem., grūti pārsūtāmi darbi tēlotājmākslā) fonda valdei līdz 2011. gada 31. decembrim: Goppera Fonds P. O. 4235, Troy MI 48099, USA.

Godalgos tikai tos jaundarbus (oriģināldarbus), kuŗi publicēti vai radīti 2011. gadā ārpus Latvijas, vai kuŗu manuskripti piesūtīti vai pieteikti fonda valdei līdz 2011. gada 31. decembrim. Iesūtītājs var arī nebūt pats autors. Darbi iesūtāmi četros eksemplāros. Balvu nepiešķir vienam autoram divus gadus pēc kārtas.

Godalgošanas komisija lēmu-

mus izsludinās 2012. gada 2. aprīlī, ģenerāļa Goppera dzimšanas atceres dienā.

Balvu literatūrā piešķirs darbam, kas veicinātu jaunatnes audzināšanu latviskā garā, piem. dzejoļu krājumam, garākai poēmai vai balādei, romānam, plašākam stāstam, pastāstam, novelei vai tēlojumam, stāstu, pastāstu vai noveļu krājumam. Balvu mūzikā piešķirs darbam, kas veicinātu jaunatnes audzināšanu latviskās mūzikas izpratnei, piem. dziesmu krājumam solo balsij vai jauniešu ansamblim, instrumentālai oriģinālmūzikai vai folkloras apdarei, mūzikai skatuves iestudējumiem, mācību materiāliem. Balvu tēlotājmākslā piešķirs darbam, kas veicinātu jaunatnes audzināšanu latviskās glezniecības izpratnē, piem., tēlotājmākslas ciklam ar latvisku tematiku, skatuves ietērpam jauniešu izrādei vai ilustrācijām literāram darbam. Ja tēlotājmākslas darbs ir liela izmēra, jāatsūta fotoattēli.

Ipašu balvu var piešķirt darbam, kas neatbilst pieminētajām kategorijām, bet ir nozīmīgs jaunatnes latviskai audzināšanai.

Ikvienas balvas lielums 1000 ASV dolāru.

Fricis M. Sīpols**Lūdzam ziedot dzintara rotaslietas**Bukskauntijas latviešu baptistu draudzes vārdā griežos pie visiem latviešiem ar sevišķu lūgumu. Jau ceturto gadu pēc kārtas mūsu baznīcā notiek vietējās amerikāņu sabiedrības Ziemsvētku tirdziņš (*Kringle Shoppe*), ko apmeklē gan latvieši, gan nelatvieši, dažkārt braucot no lieliem attālumiem (2010. gadā ieradās vairāk nekā 1000 apmeklētāju). Šogad tirdziņš notiks no 2. līdz 4. decembrim. Katru gadu mūsu draudze piedalās šai tirdziņā, kur pārdodam dažādus latviešu produktus (skābus kāpostus, pīrāgus u. tml.), bet galvenokārt lietotas dzintara rotaslietas. Tā kā tuvojās bargā Latvijas ziema, visi ienākumi šogad tiks ziedoti Latvijas viru virtuvju atbalstam.

Diemžēl mūsu dzintara rotaslietu rezerves ir izpirktas, un vietējo rotaslietu ziedotāju krājumi izsmelti, tāpēc lūdzam ikvienu pašai ziedot liekās, kaut vai saplīsušās dzintara rotaslietas šim vērtīgajam projektam un mērķim. Tās var sūtīt:

Silvija Augstroze
1009 W. Sawmill Rd.
Quakertown, PA 18951
Tālr.: 215-536-2566
E-pasts: silvijaa@aol.com
Kringle Shoppe informācija:
www.haycockhistoricalsociety.org/Kringle/kringle.htm**Silvija Augstroze**

Riga Ven Travel Inc.
Complete Travel Services

EXPLORER of the SEAS®

SPECIĀLAS CENAS „SENIOR CITIZENS”

THANKSGIVING SAILING 11-NIGHT SOUTHERN CARIBBEAN CRUISE Cape Liberty Cruise Port, New Jersey, Labadee, Haiti, San Juan, Puerto Rico Philipsburg, St. Maarten SL John's, Antigua, Basseterre, St. Kitts Cape Liberty Cruise Port, New Jersey NOVEMBER 20, 2011 INSIDE CAB \$ 749. OUTSIDE \$ 1049	CHRISTMAS SAILING 7-NIGHT HOLIDAY BAHAMAS Cape Liberty Cruise Port, New Jersey Port Canaveral, Florida, Nassau Bahamas CocoCay, Bahamas, Cape Liberty Cruise Port, New Jersey DECEMBER 23, 2011 INSIDE CAB \$ 749. OUTSIDE \$ 1059
NEW YEAR'S SAILING 7-NIGHT HOLIDAY BAHAMAS Cape Liberty Cruise Port, New Jersey, Port Canaveral, Florida, Nassau Bahamas CocoCay, Bahamas, Cape Liberty Cruise Port, New Jersey DECEMBER 30, 2011 INSIDE CAB \$ 649. OUTSIDE \$ 1059	

KUĢIS ATTĪET NO „NEW JERSEY”
Zvaniet – INESEI ZAKIS
 32 South Penataquit Ave., Bay Shore, NY 11706-8815
 Tālr.: 631-665-4455; 1-800-291-8311
 Fax: 631-665-6164, e-pasts: RigaVen@aol.com

Milvoku pilsēta atrodas apmēram 100 jūdžu attālumā ziemeļos no Čikāgas, Mičigenas ezera rietumkrastā. Šai vietā Milvoku upe ieklūst Mičigenas ezerā. Pirmais eiropietis, kas ieradās šajā apgabalā, bija franču jezuitu priesteris Žaks Markets (*Jacques Marquette*).

No 1836. gada Milvokos un citur Viskonsinā strauji ieklūda iebraucēji, galvenokārt no Vācijas. Milvoki kādreiz bijusi ļoti vāciska pilsēta. Ap aizritējušā gadsimta miju vāciešu skaits jau pārsniedza 72%, un Milvokus dēvēja par Amerikas Mincheni vai vācu Atēnām Amerikā. Milvoki daudzus gadu desmitus bijusi pasaules lielākā aldaru pilsēta, te atradās lielas alus darītavas: *Schlitz*, *Blatz*, *Pabst*. Arī tagad Milvokos ir lielākais amerikāņu alus ražošanas uzņēmums *Miller Brewing Company*. Kādreiz pilsētā bija arī lielas automašīnu, motoru un traktoru rūpnīcas. Taču tāpat kā citās Amerikas pilsētās, daudzas fabrikas un rūp-

Viskonsinas pavalsts Milvoku pilsētas latvieši gaida viesus

nīcas Milvokos vairs nedarbojas.

Milvoki ir glīta pilsēta, tajā, tāpat kā Rīgā, ir apmēram 800 000 iedzīvotāju. Un, tāpat kā Rīgā, Milvokos liela nozīme ir ūdeņiem. Austrumu pusē Milvokos ir gaļa Mičigenas ezera piekraste, te iekārtotas vairākas publiskās plūdmales. Vietējiem iedzīvotājiem un tūristiem patīk ezera malā vērot saullēktus. Cauri visai pilsētai ličuloču plūst Milvoku upe. Pēdējos gados gar krastmalu izveidota gaļa, glīta upmales taka. Pa upi braukā laivas un kuģi, vietām ir paceļami tilti. Upes malā atrodas daudzi restorāni, kur pie galda sēžot, var vērot ūdeņus un satiksmi pa tiem.

Milvokos ir slavens Mākslas muzejs (*Milwaukee Art Museum*), 2001. gadā beidza celt izcilā spāņu architekta Santjago Kalatravas projektēto jauno muzeja ēku, ko ikvienam tūristam noieikti ieteicams apskatīt.

Milvokos nosaukums, iespējams, radies no Amerikas iedzīvotājiem potavatomu valodas vārda *mi-ni-waking* ar nozīmi „bagātīga, skaista zeme” un „tikšanās vieta”.

Nākamgad Milvoki būs tikšanās vietā daudziem latviešiem no visām pasaules malām, jo vietējie latvieši cītīgi gatavojas XIII vis-

Dziesmu svētku Rīcības komitejas dalībnieki sanāksmē 15. septembrī. Sēž no kreisās: Kaija Petrovska, Ēriks Krūmiņš, Andris Kursietis, Ēriks Kākulis, Katrīna Pukīte, Vincents Dindzāns; stāv: Maija Strēlniece, Ingrīda Serafīma (*Seraphim*), Lauma Zušēvica, Rozmarija Kursiete, Armīns Muižnieks, Ruta Madlafa (*Mudlaff*), Laura Beldava, Silvija Hanta (*Hunt*), Santa Maksteniece, Vilnis Strēlnieks

pārējiem latviešu Dziesmu un deju svētkiem ASV.

Dziesmu svētku rīcības komitejas kārtējā sēde notika 15. septembrī. Biļetes svētku koncertiem varēs sākt iegādāties novembra sākumā. Gandrīz visos sarīkojumos bērniem un jauniešiem biļetes būs par pazeminātām cenām.

Pasūtīnot biļetes agrāk, būs atlaide. Dziesmu svētku biļetes ir laba dāvana Ziemsvētkos!

Dziesmu svētku rīcības komi-

teja aicinājusi svētkos piedalīties grupas no Latvijas – „Labvēlīgais tips” un „Ilgi”. Viņi spēlēs ballēs un citos sarīkojumos. Būs arī visu iemīļoto „Čikāgas piecīšu” koncerts.

Milvoku latviešu namā 8. oktobrī notika Milvoku Daugavas Vanagu apvienības 60. gada sarīkojums, tā ienākumus rīkotāji atvēlēja Dziesmu svētkiem. Režisore Andra Berkolda no Losandželosas bija sagatavojusi priekšlasījumu „Latviešu teātris Amerikā”. Andra ir dziesmu svētku izrādes *Hotel Paradiso* autore un režisore. Priekšlasījumā viņa pieminēja no 1905. gada līdz mūsu dienām Ziemeļamerikā darbojušās latviešu teātru grupas. Viņa uzsvēra teātra nozīmi latviešu kultūras kopšanā un attīstībā ārpus Latvijas. Sarīkojuma dalībniekiem patika arī vokālā ansamblā dalībnieku priekšnesums – viņi dziedāja svētku kopkoru programmas dziesmas. Dziesmu svētku priekšdarbi norit sekmīgi. Uz drīzu redzēšanos svētkos 2012. gadā.

DZIEDĀSIM, DEJOSIM, LATVJU TAUTU

VIENOSIM!

Dziesmu svētku Informācijas nozares vadītājs
Vincents Dindzāns

RELICSEED – latviešu talantu tilts uz panākumiem

Līdz pērnā gada 3. decembrim, kad dienasgaismu ieraudzīja latviešu smagās mūzikas apvienības RELICSEED debijas albums „60 minūtes sapņa”, grupa bija piedzīvojuši vairākkārtējas sastāva maiņas, radošo pauzi nepilnu divu gadu garumā un Latvijā nospēlējuši ne vairāk kā 40 koncertus. Pēc debijas albuma prezentācijas tūres pēdējā koncerta Liepājas klubā *Fontaine Palace* grupai sadarbību piedāvāja ASV/Vācijas mūzikas ierakstu kompānija *Dirty earth records (DER)*, kā rezultātā RELICSEED nepilna gada laikā ir izauguši no „pagrīdes metālistiem” par vienu no šā brīža visaktuālākajām latviešu smagās mūzikas žanra grupām.

Cetri jauni un talantīgi latvieši – Andrejs Upmacis (bungas), Jānis Narbutis (basģitāra), Kārlis Steinmanis (ģitāra) un Edgars Rakovskis (balss, ģitāra), kuŗu veidotie ieraksti un jo sevišķi enerģiskā uzstāšanās koncertos atspoguļo kaislību ne tikai pret spēlēšanu un mūziku kopumā, bet arī radošo un mūzikālo brīvību, ir piesaistījuši starptautisku uzmanību, par ko liecina grupas parakstītais līgums ar jau minēto ierakstu kompāniju DER par 100 koncertiem Eiropā. Taču, gatavojoties gaidāmajai tūrei, grupa sākusī vēl kādu sadarbību, kuŗas rezultāts ir minitūre ASV šā gada decembrī.

RELICSEED Amerikā spēlēs trīs koncertus:

7. decembrī „Key Club” Losandželosā,

8. decembrī „Kimo`s” Sanfrancisko,

12. decembrī „Slidebar” Fullertonā.

7. decembra koncertā, kas notiks lielākajā 9039 *Sunset* bulvāra klubā „Key Club” grupa ir uzaicināta būt par vienu no somu folkmetāla apvienības *KORPIKLAANI* iesildītājiem. Šim koncertam leģendāru nozīmi piešķir fakts, ka RELICSEED būs pirmie latvieši, kas jebkad spēlējuši „Key Club”.

8. decembrī grupa spēlēs nepilnu divu stundu garu koncertu pasaules ietekmīgākās rokgrupas *METALLICA* fanu kluba Sanfrancisko filiāles „*Metallibash*” rīkotajā pasākumā „*Metallibash 2011: 3 Decades of Damage!*”, kas veltīts *METALLICA* 30 gadu pa-

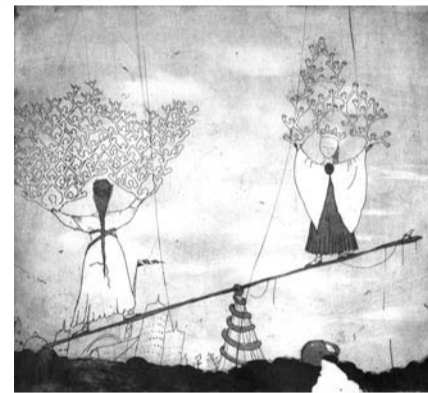
stāvēšanas gadadienai. Jāpiebilst, ka koncerta norises vietā bārā „*Kimo`s*” 2002. gadā spēlējuši paši *METALLICA*, kad tika rīkots „*Metallibash*” pēckoncerta pasākums jeb *afterparty*, kuŗā piedalījās arī Larss Ulrihs (bundzinieks). Ņemot vērā, ka ielūgumus uz „*Metallibash*” pasākumiem leģendārās grupas dalībnieki saņem katrs personīgi, iespējams, kādu no viņiem varēs satikt arī šogad.

ASV minitūres noslēguma koncerts 12. decembrī paredzēts Ful-

lertonas pilsētā Kalifornijā bārā „*Slidebar*”. Sikāka informācija par šo pasākumu tiks izziņota novembra sākumā.

Kā vēl viens būtisks posms RELICSEED attīstībā jāmin sadarbības uzsākšana ar prestižo mikrofonu ražotāju „*JZ Microphones*”. Pasaules ietekmīgākie un aktuālākie mākslinieki, producenti (*LADY GAGA*, *PUFF DADDY*, mūzikas ierakstu studiju skaņu inženieri un producenti *Braiens Karlstroms (Bryan Carlstrom: OFF-SPRING, ALICE IN CHAINS, ROB ZOMBIE)*, Džo Čikarelli (*Joe Chiccarelli: U2, THE WHITE*

LAIKS 2012

MĀKSLAS KALENDĀRS

LAIKA mākslas kalendārs
ceļā pie jums!

LŪDZAM IEVĒROT:

- Spiestuve izsūta tikai VIENU kalendāra eksemplāru katram LAIKA abonentam,
- LAIKA kalendārus PAPILDUS var pieprasīt **tikai** no kantora.

Pa tālruni pasūtījumus NEPIEŅEMS!
Pasūtīnot kalendāru, iesakām lietot kalendāram pievienoto kuponu.

Laiks, Inc.

596 Middlesex Ave., Metuchen, NJ 08840, USA

2012. gada kalendārs: gab. X US \$18

Piesūtīšana: ASV – par katru pirmo US \$3,00;
par katru nākamo uz to pašu adresi US \$1,00

Ārpus ASV – par pirmo \$3,00
par katru nākamo uz to pašu adresi \$1,50

Kopā..... US \$.....

Vārds, uzvārds

Adrese

Tālr.: E-pasts

MĀRIS BRANCIS IZSTĀŽU ZĀLĒS

Rundāles pilskungam, mākslas vēsturniekam un gleznotājam **Imantam Lancmanim** 29. Jūlijā apritēja 70. Mākslinieka personālizstāde „Ābola stāsts”, kas visu septembri bija skatāma Rīgas galerijā, bija sabalsota ar šo iespaidīgo mūža gadskārtu.

Jubilārs ir viens no Latvijas izcilākajiem prātiem, ne velti

Imants Lancmanis izvērtē savu mūžu

cita domām, spožās analitiskā prāta spējas padara viņu par unikālu personību abpus Daugavai. Arī viņa gleznu izstādes pedējā laikā ir tikpat neatkarotamas, vienreizējas. Šī skate Rīgas galerijā nav izņēmums.

Imants Lancmanis nebūtu viņš, ja savu pašportretu veidotu, kā ierasts – mazāk vai vairāk subjektīvu vai glaimojošu paša ģimētni. Mākslinieks izteicies, ka viņu piesaista 17. gadsimts, kad glezniecībā un citos mākslas veidos daudz kas izteikts simbolu vai allegoriju valodā. Pašportreta lielāko daļu aizņem ābolu vainags (tāpēc arī nosaukums darbs „Pašportrets ar ābolu vainagu”), sevi mākslinieks nobidījis kreisajā apakšējā stūrī. Kā Jānis Kristītājs Leonardo da Vinči gleznā, Imants Lancmanis ar roku vērs vērtoņa skatienu augšup uz vainagu ar pāršķelto ābolu centrā, no kuŗa laukā krīt sēkliņa. Vainags veidots no ābeles zariem. Ja acis slid no augšas lejup, varam izsekot vienam ābeles gadam – no pumpuru plaukšanas un ziedēšanas pavasarī, ābolu briešanas rudenī līdz to sapūšanai un kailajiem zariem ziemā. Mūsu priekšā ir simbolisks cilvēka dzīves attēlojums – no bērnības līdz nāves stundai.

„Koki izdzīvo savu likteni, saskaņā ar Dabas pilnības likumu laižot pasaulē neskaitāmus pēcnācējus, kuŗu sūtība ir sagādāt atkal jaunus un jaunus ābeles”, raksta mākslinieks izstādes anotācijā. „Ir jāapbrīno Dabas sakārtotību un tās aprites nenovēršamās likumsakarības: āboli dzimst, lai aizietu bojā un atkal atdzimtu, bet to pārvērtības tikai apliecina Dieva pasaules lielo kārtību un katras tās daļas dziļo pastāvēšanas jēgu.”

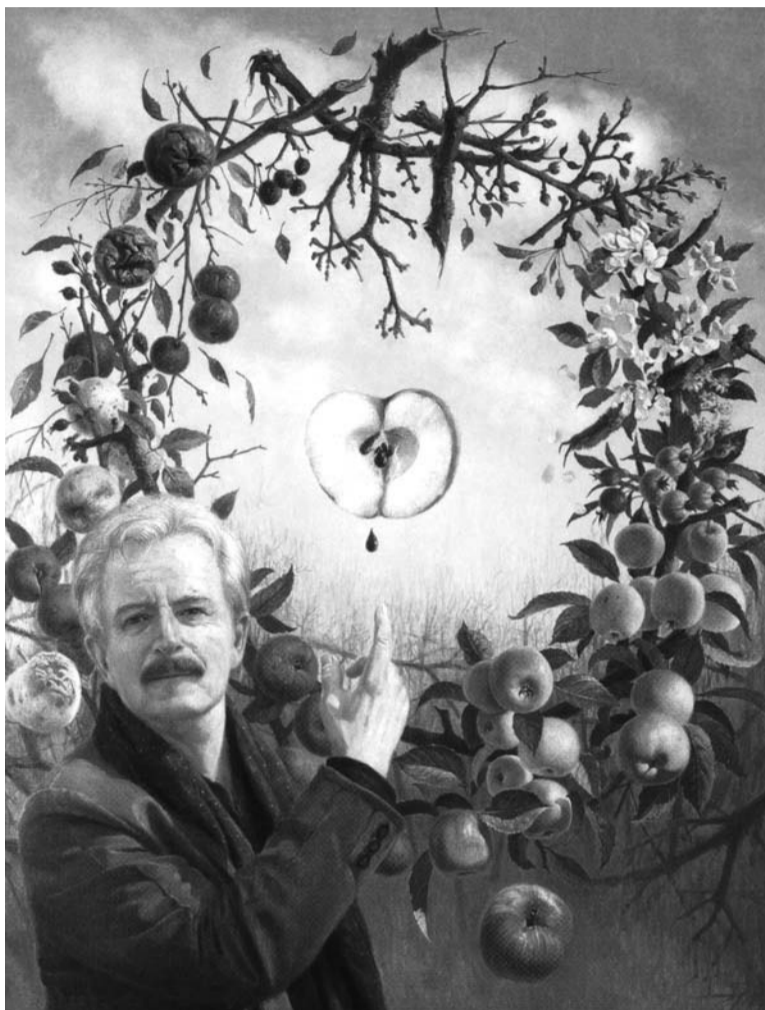
Šķiet, ka Imants Lancmanis, sasniedzis tik ievērojamu jubileju, izvērtē savu pastāvēšanu, savu mūžu. Ja šāds pieņēmums ir pareizs, tad viss izstādē nostājas savās vietās. Lejas stāvā mākslinieks sakoncentrē uzmanību uz glezniecību (viņš 1966. gadā beidzis Latvijas Mākslas akadēmijas Glezniecības nodaļu un tāpat ir

diplomēts gleznotājs), to bieži nācies pamest novārtā Rundāles pils mūzeja dēļ. Tas, iespējams, ir viņa mūža pats lielākais vainagojums. Tur Imants Lancmanis strādā kopš 1964. gada, bet kopš 1976. ir tā direktors. Blakus pašportretam skatāms sievas Ievas Lancmanes portrets, kopā nodzi-vots turpat vai viss mūžs, sieva 2007. gadā atstāja viņu vienu Šaisaulē. Klusās dabas, kuŗas inspi-rējis 17. gadsimts un vēl pirms pāris gadiem rādītais lielais cikls „Piektais bauslis”. Glezniecībā atklājas gan autora augstā profesio-nālitate, gan ideāli, gan ta-lants domāt krāsās un tēlos.

2. stāva ekspozīcija, kas devusi izstādei nosaukumu „Ābola stāsts”, ir dzīvi pieredzējuša cilvēka un mākslinieka likteņa izvērtējums allegorijā par ābolu. Šeit 120 gaismas attēlu, kā jubilārs nodēvējis fotografijas, iziet to pašu apli no agrīna pavasara ar koku mošanos līdz ziemas stingumam, ko redzam pašportretā. Lielāka un mazāka izmēra gaismas attēli kārtojas grupās un rindās, kāpj augšā virs logiem un durvīm, pat noklājas uz grīdas. Ar šīm fotografijām mākslinieks detālīzēti stāsta par Lielās Dabas un Dieva iedibināto pasaules kārtību. Pumpuri pirms vaļā sprāgšanas, ziedu gubas un daudzī tuvlāni, pēc tam augļi neskaitāmās vari-

ācijās un tā tālāk, līdz iznīcība dara savu darbu. Sala sastindzinātie dārzi nemanot pāriet pavasara vēsmās. Gals un sākums vienuviet. Prieks mijas ar brieduma laika vitālītāti, kas dilst, dienām ejot. Lūk, tad akurāt nāve ar klāt. Ceļš beidzas, bet turpat jau atkal sākas.

Šādu izstādi ar šādu kopsavilkumu var izveidot cilvēks – dzīvesgudrs domātājs, kuŗš apjautis Lielo Noslēpumu. Tas ne katram dots. Vēl jo vairāk šajos laikos, kad lielāko daļu ļaužu prātu aizņem ekonomiskās un politiskās kaislības. Turpretim Imants Lancmanis stoiciskā mierā un lepnumā runā par mūžību, it kā

Pašportrets pie ābolu vainaga, 2011

viņš savulaik tika nosaukts kā viens no iespējamiem Latvijas prezidentiem. Spožās valodu prasmes, dziļās vēstures un mākslas vēstures zināšanas, iekšējā kultūra, ārējā elegance, atturīgums un pietāte pret sarunu biedru,

Sākumā tā liekas visai divaina – 1. stāvā sakoncentrētas agrāk redzētas gleznas, neredzēts ir tikai viens pašportrets, kamēr otrajā izkārtots „Ābola stāsts”. Tikai pamazām atklājas redzamā dziļākā jēga.

Klusā daba ar puķēm, 2004

pasaules kņada viņu neskartu. Patiesībā jau skar, tikai mākslinieks neļauj sevi sadrumstalot. Viņš ir nonācis tajā punktā, kad jāizvērtē pašam sevi un savus darbus. Imants Lancmanis ar izstādi arī skatītājam liek apstāties, padomāt, izvērtēt un soļot tālāk. Viņam vēl ceļš priekšā. Mums arī.

Māris Brancis

Ko var redzēt, sēžot pie loga

Kopš 28. septembra turpat mēnesi galerijā „Daugava” skatāma **Birutas Delles** gleznu izstāde „Ivērāmais un netvērāmais”.

Māksliniece nezina atpūtu. Ja tāda radusies kādu neparedzētu

elpo gleznojot. Un tā jau ilgu gadus – no rīta mostas, lai pēc īsa brīža sēstos pie molberta. Ideju pietiek. Kad kaut kas neizdodas, tad gleznu noliek malā, lai pēc kāda laika atgrieztos. No jauna lūkojoties paveiktajā, viņa ierauga kļūdu vai pārtaisa visu no jauna. Dažs šādu dzīvesveidu uzskatītu par vergošanu – sak, kad tad viņa dzīvo? Bet neienāk prātā, ka varbūt bez audekla un krāsām Biruta Delle nemaz nespētu eksistēt. Tādēļ

jas – ne tikai redzamo, bet arī to, kas ir nojausmās, – metafizisko, varbūt pat iracionālo, sirreālo. Birutas Delles darbos viss, kā šķiet, pastāv vienlaicīgi.

Mākslinieces pirmais skolotājs Ansis Stunda ielika pašus pamatus glezniecībā. Viņa novēlējumiem Biruta Delle ir uzticīga visu mūžu. Viena no pedagoga pamattezēm – seko dabai; visa glezniecības attīstība vēsti, ka ikviena dabas izziņa vainagojas ar jaunu pakāpi mākslā. Tāpat nav nekas jāuzgudro, tikai jāpēta daba. Tā ir pilnīga.

Tomēr Biruta Delle tik bieži neiziet laikā no sava mājokļa. Māksliniece to alkst, taču kautrība liedz sēdēt parkā un gleznot. Visbiežāk viņa fiksē uz audekla to, kas skatāms no viņas dzīvokļa loga Pārdaugavas zaļumos. Delle ir tik daudz ārā strādājusi, ka reiz redzētais saglabājies atmiņā, iesēdies rokā un iegulis acīs, ka nav nepieciešams doties studijās.

Izstādē aplūkojamas ainavas un figurālas gleznas. Tajās gleznotāja apliecina, ka joprojām konsekventi ir tonālās glezniecības piekritēja un tālākvirzītāja.

Sevišķi tas atklājas ainavās, kas ieturētas zaļos un zilos toņos. Mākslinieci piesaista ļoti vienkārši motīvi – ēnains parks, koka galotnes kustība mākoņainās debesīs, ēnas sniegotā parka stūrī. Šīs ainavas ir ļoti jūtīgi tonāli noskaņotas.

Turpretim figurālos darbos Biruta Delle stāsta par cilvēku attiecībām. Tie ir krāsaināki, izmantojot dažādas pakāpes dzeltenos un sarkanīgi brūnos toņus, formu ziņā arī tāli no reālītātes. Figūras ir krietni pagarinātas, dažkārt tās atgāda lelles. Tas rodas no tā, ka gleznotājam nav modeļu, kas pozētu, atveidojot attiecīgās situācijas. Arī sendienās viņa cietā no tā, ka cilvēku vietā viņai bija paš-

taisīti manekeni no materiāliem, kas pagadījās pie rokas. Tagad Biruta Delle tikai iezīmē situāciju, liekot skatītājam iztēloties notikuma drāmatismu un detaļas. Šajos darbos ieskanas kaut kas iracionāls un vienlaicīgi uztverams kā vispārīgums visai triviāliem dzīves notikumiem.

Māris Brancis

Guļamistabā, 2011

apstākļu, piemēram, slimības dēļ, viņa ir nelaimīga. Tā ir nevērtīga diena, zemē nosviests laiks. Tēlaini izsakoties, viņa dzīvo un

māksliniecei ik gadu ir ko rādīt. Izstādes nosaukums „Ivērāmais un netvērāmais” ir trāpīgs – māksliniece glezno to, kas acīm skatāms, un to, kas jūtās atbalso-

Ziema. Priedaine, 2011

LAIKA LASĀMVIELA

Jānis Bolis
(3. turpinājums)

ATKAL RĪGĀ

Pagājuši vairāki gadi, kopš atkal esam Rīgā. Nav laimējis atrast dzīvokli. Tiklīdz parādās kāds brīvs, to paņem vācieši. Esam pateicīgi Bērziņa kundzei, ka varam palikt pie viņas. Visumā tas izkārtoties labi. Arī Bērziņa kundzei nav tik vientuļi. Mums ar māti ir atsevišķa istaba, visi dalāmies ar pārējo dzīvokli. Māte maksā īres naudu. Eju skolā. Māte atkal māca skolā. No tēva nav nekādu ziņu. Bieži viņu pieminam. Māte arvien saka, ka viņam klājoties labi, bet kas to lai zina? Bērziņa kundze nekur daudz neiet. Vakaros notiek pārrunas. Man tajās nav lemts piedalīties. Vairāk tikai klausos. Kādu vakaru viņas salīdzina dzīvi pie krieviem un vāciešiem.

„Es domāju, ka pie vāciešiem tomēr labāk,” saka Bērziņa kundze.

Māte viņai pievienojas: „Viņi atļauj mums dzīvot savas dzīves. Kaut mums viņi nepatīk, vismaz nav jāizliekas. Arī skolas darbā nejaucas. Mācām to pašu skolas programmu, kas bija neatkarības laikos.

Nevaru aizmirst, ka toreiz visiem skolotājiem bija jāiet uz riebīgajiem mītiņiem un jāklausās komunistu dogmas. Mums tagad nav lekciju par nacistu dogmām. Vācu dziesmas nav jādzied. Mums neliek slavēt Hitleru, kā tas bija ar Ļeņinu un Staļinu. Varam klusēt. Sāk jau aizmirsties, ar kādu riebumu bija jāslavē lietas, ko ienīdām.”

„Bet vācieši nīst židus.”

„Taisnība. Bieži var redzēt mazas grupiņas ar dzeltenu zvaigzni uz muguras soļojam pa ielas malu. Tie nedrīkst iet pa ietvi. Tie vienmēr apsargāti un izskatās nožēlojami.”

Tagad arī es nenociešos.

„Man arī ir stāsts par židiem. Nesen skolas pārzinis ienāca mūsu klasē ar diviem vīriem melnajās SS uniformās. Pārzinis bija uztraucis un lūdza Zāru Rozen iet viņiem līdz. Viņa ir manā vecumā. Pieskrējusi pie loga, redzējām, kā viņa tika ieģrūsta policijas vāģī. Viņas vecāki it kā esot jau apcietināti.”

„Kas isti notiek ar viņiem?”

Taujā Bērziņa kundze.

„Neviens jau nezina. Daži saka, ka viņi tiek sūtīti uz koncentrācijas nometnēm. Citi, ka tiek sūtīti uz Vācijas strādāt fabrikās. Dzird runājam, ka viņi tiek nošauti un aprakti mežos.”

„Tad jau viņi tādi paši kā krievi.”

„Nē. Lai cik ļauni vācieši būtu, krievi ir briesmīgāki. Tie nonāvē, izsūta uz Sibīriju, nomērdē badā ikvienu, kas tiem nav par prātam, ne tikai židus. Tagad kļuvis zināms, ka 1933. gadā Staļins badā nomērdējis ap 7 miljoni ukraiņu, tāpēc, ka tie gribējuši būt brīvi un neatkarīgi. Tas noticis Ukrainā, ko devē par Krievijas maizes klēti. Par to Arvīds jau agrāk bija rakstījis.”

TUVOJAS FRONTE

1944. gada rudenī kara notikumi par labu Padomju Krievijai. Tos armija atkal tuvojas Latvijas robežām. Dzīve Rīgā pārvērtusies.

Vācu armijas transporti iet cauri Rīgai augām dienām un naktīm. Cilvēki baidās no jaunās Padomju okupācijas. Kļūst arvienu skaidrāks, ka vācieši karu zaudēs.

Kādu dienu māte grib ar mani runāt: „Oskar, mums pienācis laiks izšķirties. Krievi drīz būs atkal klāt. No Liepājas jau sākusies iedzīvotāju evakuācija.”

Prasu mātei: „Vai tu gribētu braukt uz Vāciju?”

„Nē, bet mēs negribam atkal nonākt zem krieviem. Tu jau atceries, cik drausmīgi tas bija?”

„Bet kā ar tēvu?”

Likuma ēnā

Fragmenti no topošās grāmatas

vācu armijas vienībām. Tikko kustamies uz priekšu. Ēdam to pašu nieku, kas paņemts līdz. Pārģulam vai nu ratos, vai tāpat uz kailas zemes.

Tuvojoties Liepājai, piedzīvojam krievu uzlidojumu. Tie ir krievu iznīcinātāji. Meklējam glābiņu ceļmalas grāvjos. Māte un es vienā ceļa pusē, Andris ar Veru otrā. Uzlidojums ilgst tikai īsu brīdi, bet ir nonāvētie un ievainotie.

Starp nonāvētiem ir Andris un Vera. Vācieši palīdz ievainotajiem un aprok nonāvētos. Pirms tie aprok Andri, vaicāju mātei, vai viņa

mojis vīrs drūmu seju.

Viņš uzrunā mūs latviski: „Šķiet, ka esam aizmirsti.”

„Jā, nemaz kā pie vāciešiem.”

„Ko jūs domājat iesākt?”

„Nevaram palikt šeit. Mēs ar Oskaru mēģināsim atrast staciju un braukt uz Berlīni. Man tur ir sena paziņa.”

„Vai varu jums pievienoties?”

Var redzēt, ka viņam nav ne mazākās jēgas, kur iet.

„Mums nav nekas preti, bet arī paši jūtamies pazuduši. Nevarēsim jums neko daudz palīdzēt.” Jūtos gandarīts, ka māte plānošanā iekļāvusi arī mani, vienmēr tas tā nenotiek.”

„Saprotu, gribu vienīgi tikt tālāk no krieviem.” Visi trīs soļojam pa bruģēto ielu uz staciju. Tramvaju un cilvēku kustība ielās liekas normāla, bet sejas ir drūmas. Neredz smaidus. Nedzird sarunas. Cilvēki iet, viens uz otru nepaskatījušies. Gaisā tāda sajūta, ka kaut kam drīz jānotiek.

Pēc labi saskatāmām ceļazīmēm viegli atrodam staciju. Milzīgā stacijas telpa cilvēku pārpilna. Tur vācu karavīri, bēgļi, kas runā dažādās valodās. Mums jāstāv garā rindā, lai dabūtu biļetes un braukšanas atļauju.

Mūsu jaunais ceļa biedrs iet pameklēt ko ēdamu. Viņš atgriežas ar saziēdējušu maizi un dzeltenas krāsas limonādi. Dabūjuši biļetes, uzmeklējam vietu stacijas stūrī, lai gaidītu savu vilcienu. Apkārtējās sarunas ir vienīgi par krieviem. Ir ziņas, ka tie jau Polijā un strauji virzās uz dienvidiem un rietumiem. Gaidot vilcienu, māte stāsta vecitīm, ko esam pieredzējuši.

Pirms viņš sāk savu stāstu, viņa acīs jau redzamas asaras. Runāšana ir aprauta. Ar drebošu roku viņš rauš asaras apšaubāmi tīrā kabatas lakatiņā. „Krievi noslep-kavoja visu manu ģimeni. Man bija paprāva lauku saimniecība Latgalē, netālu no Krievijas robežas. Mums bija krievu laukstrādnieks Ivans. Strādāja jau pie mums vairākus gadus. Bija cik necik labs strādnieks, kad skaidrā. Dzēris kļuva mežonīgs. Pat skaidrā prātā nebija no priecīgajiem. Vienmēr gāja apkārt lamādāms. Viņam nebija ģimenes. Vienu otru reizi dabūju viņam aizrādīt par lietām, ko bija izdarījis nepareizi vai to, kas bija palicis nedarīts. Tas viņam nepatika un viņu kaitināja. Man toreiz vajadzēja Ivanu atlaist, bet to neizdarīju.

Pirms pāris gadiem nomira mana sieva. Zaudējums bija tik liels, ka nespēju no tā atgūties. Nodēvu saimniecības vadību savam dēlam. Viņam bija tikai 20 gadu, sieva un gadu vecs dēls. Ivans viņu ienīda. Viņš necieta saņemto rīkojumu no puikas, ko uzskatīja par iesācēju.

Tā viņiem bieži iznāca saskriesānās. 1939. gadā iebruka krievi. Viņu karavīru nometne bija netālu no mūsu saimniecības. Ivans gāja pie viņiem uz iedzēršanu. Dažreiz viņš atveda viņus uz mūsu mājām, lai tramdītu

mājkustoņus. Kādu dienu Ivans atnāca ar pāris krieviem, kas bija galīgi apdzērušies. Tie noķēra vairākas aitas un sāka tās jāt, citiem par to skaļi smeļoties. Ar to dēlam pietika. Viņš paņēma manu bisi. Izšāva gaisā. Aiztrieca krievus. Ivanu uz vietas atlaida.

Tad sākās vācu kaŗagājieni, kam segvārds bija Barbarossa. Krievi sāka atkāpties. Īsi pirms tam Ivans atgriezās ar krieviem, ko dēls bija padzinis. Zināju, ka nākuši atriebties, ka nebūs labi. Katram krievam bija šautene. Viņi sadzina mūs kopā. Pirmos nošāva manu dēlu un viņa sievu. Tad Ivans paķēra manu mazdēlu pie kājām un ar galvu trieca pret koka stumbru.

„Tevi, vecais dirsa, atstāšu dzīvu,” uz mani šņāca Ivans. „Es gribu, lai tu to atcerētos visu savu atlikušo mūžu.”

Pēc tam viņi pazuda. Sameklēju lāpstu...” te vecāsa balss aizlūza.

„Brīdi gribēju sev padarīt galu. Tomēr, saņēmu spēkus, apbedīju savu ģimeni. Drīz bija klāt vācieši. Tie lika man mieru. Pavadīju dienas, sēžot krēslā un skatoties bezgalībā. Kad krievi otrreiz tuvojās, izšķiros nepalikt. Kāpēc? Nezinu. Nespēju vairs skaidri domāt. Tikai prom no krieviem.”

Pēc tāda stāsta nav mums ko teikt. Klusējam un gaidām. Palet stundas. Guļam uz stacijas klona. Vilcieni nāk un iet. Visu nakti var dzirdēt to svilpienus. Agri no rīta pienāk mūsējais. Ar grūtibām tiekam iekšā, jo tas pārpildīts ar kareivjiem un citiem bēgļiem.

Tad sākas garais un grūtais brauciens. Vairākas reizes vilciens tiek nozīmēts uz blakus slieķēm. Daudzās stacijās nepietur. Tur, kur pietur, māte steidzas meklēt ūdeni un kādu ēdamo. Visbiežāk viņa atgriežas tukšām rokām.

Kādu rītu vecais vīrs neceļas. Māte mēģina viņu pamodināt. Vīrs nekustas.

„Man bailes, ka viņš ir miris.”

„Kā var būt?” es prasu mātei. „Viņš bija vecs, bet viņš nebija slimš.”

„Oskar, viņš mira ar salauztu sirdi. Vai nav bēdīgi, ka visu šo laiku mēs nepaprasījām pat viņa vārdu?”

Kā var nomirt ar salauztu sirdi? To nevaru saprast. Bet nav īstais brīdis par to prasīt.

Nākamā stacijā ienāk divi konduktori. Paņem vecīti aiz rokām un kājām un izliek uz perona. Var redzēt, ka viņi to nedara pirmo reizi. Vilciens lēnu gaitu atstāj staciju. Sēžu piespiedies pie mātes. Nevaru aptvert, kā tas viss noticis. Man jādomā par pasauli, kādā mēs dzīvojam. Kā to izskaidrot? Vienu dienu vari būt dzīvs, nākamā jau miris. Vai visiem vienai?

Glūži tā tomēr nav. Svarīgākais ir ģimene. Mātei nebūtu vienai, ja es nomirtu. Man nebūtu vienai, ja māte nomirtu. Mums ar māti nebūtu vienai, ja tēvs nomirtu.

Var jau būt, ka tēva vairs nav starp dzīvajiem. Man viņa ļoti pietrūkst. Gandrīz ik dienas sarunās ar māti pieminam viņu. Ar ģimeni ir citādi. Viss pārējais nav ne nieka vērts.

(Turpinājums sekos)

Voldemārs Avens

VOLSTRĪTS

*Mēs iņamies ar irkļiem
pa dzīves putras mirkļiem.
Ar skriemeļiem šūpojam galvu,
lai tā nekļūtu konvencionāla
un izprastu revolūciju,
kas aug uz Volstrīta.*

*Pa muguru skrien skudriņas
un kutina prātu.*

*Nav man ko iebilst –
pasaulē par daudz ārprāta.*

*Gaidīšu likumīgu sakarību,
pirms ejam no kalna
uz leju.*

*Es eju, tu eji,
viņš, viņa iet.*

*Kādam vajadzētu skriet
un apdzēst uguni –
pirms Volstrīts nodeg
un mūsu pensijas.*

„Es domāju, ka tēvs vēlētos, lai mēs darītu to, kas nāktu par labu tev. Lai ar cik īsa bija mūsu kopīgā dzīve, tā bija laimīga. Oskar, man liekas, ka tev būs lielākas izredzes Vācijā.”

„Kas ar Bērziņa kundzi?”

„Es viņai jau vaicāju. Latvijū viņa neatstās. Lai vai kā, tā ir viņas dzimtene. Tās ir viņas mājas. Viņa cer uz labāko.”

„Kā mēs tiksīm uz Liepāju?”

„Zini, Oskar, šoreiz mums par labu nāk Andŗa alkatība. Viņi ar Veru izšķīrušies braukt un ir ar mieru mūs ņemt līdz: „Dabīgi, par maksu.”

„Kādu cenu?”

„Vienīgo vērtību, kas man vēl palikusi. Kaklarota, ko tēvs dāvināja mūsu kāzu 5 gadu jubilejā. Andris to vienmēr ir apbrīnojis.”

Pēc mēneša fronte jau pie Latvijas austrumu robežas. Atvadāms no Bērziņa kundzes, iespējams, ka nekad vairs neredzēsīms.

Braucam uz Pļaviņām, lai turpinātu ceļu uz Liepāju. Ratos, ko velk Andŗa vienīgais zirgs, vairs vietas tikai dažām mūsu mantām. Ceļi pieblīvīti bēgļu pajūgiem un

grib atpakaļ savu kaklarotu.

„Nē, Oskar. Lai paliek. Viņa rokās tā kļuvusi netīra. Zaudējusi visu vērtību, kas tai kādreiz bija.”

Tad viņa strauji apgriežas un iet atpakaļ uz ratiem. Liepājā dodamies tieši uz kuģi. Tiekam uz klāja, līdz ar simtiem citu bēgļu. Drīz kuģis paceļ enķuru. Sākam ceļu pretī nezināmai nākotnei.

LATGALES SAIMNIEKS

Kuģis pietauvojas Gdaņskas ostā. 1944. gada beigās tā vēl ir vācu pilsēta, saukta Danciga. Visiem pavēl izkāpt. No Baltijas jūras pūš stindzinošs decembra vējš. Vēl teikšana ir vācu armijai, bet lietas vairs nav kā agrāk. Pagaļus vāciešiem piemētošā noteiktība un kārtība. Armijas vīri un civilisti iet juku jukām.

Bijām cerējuši, ka mūs kāds sagaidīs, bet tas nenotiek. Kad daži atbraucēji kaut ko vaicā vietējiem, tie parausta plecus un turpina savu gaitu. Visu rītu un daļu pēcpusdienas esam stāvējuši nezinādami, ko iesākt. Atbraucēji sāk izkļīst. Bez zināma mērķa. No mums netālu stāv kāds nosir-

Likteņdārza piramidā registrēts 5550. akmens

Sākotnēji iecere bija vienkārša – lūgt cilvēkus atvest un nolikt pie Likteņdārza ieejas vārtiem vienkāršus pelēkus laukakmeņus. Taču izrādās, ka vienkārši pelēki akmeņi Latvijā nemaz nav atrodam! Katram ir sava faktūra, dzīlojums, forma un nokrāsa, turklāt tautieši nav samierinājušies arī ar noteikto toni: viņi uz Koknesi veduši arī sārtenos un zaļganīgos, melnos un bālganos akmeņus. Acimredzot, neviena īpaši

Arhitekta Daiga Deruma (pa kreisi) un Ināra Strazda no Adelaides pusdieno restorānā „Orinoko” Daugavas krastā netālu no Likteņdārza

nerosināti, entuziasti akmeņiem piešķirūši individuālitāti ar iekaltiem vai uzkrāsotiem apdzīvoto vietu un māju vārdiem, ar iniciāļiem un latviskiem simboliem, vienam akmentiņam pat uzziņmēta seja! Dažs savu lolojumu pārsējis kā dāvanu, dažs piesēdzis ar rudens ziedu. Jo dziļāk laukakmens krāvuma pamatos iedzīvojies, jo drošāk, ka glabāsies mū-

žu mūžos: ...ūdentīņš, akmentiņš, tie dzīvos saules mūžū. Bet koks?

Ir 29. septembris. Košās, vēl sala neskartās dālijas koķeti samaidās ar pārupes liesmojošajām kļavām, saule virs Daugavas izgaismo mākoņus, un mākoņi iekadrē sauli. Diena kā radīta ceļošanai. Ir pats pusdienas laiks, bet pie Likteņdārza esam tikai trīs viešņas, tālab ātri noskaidrojās: adelaidiete, rīdziniece un siguldiete. Ināra Strazda pārdzīvo, ka

oficiāli ieregistrēts – ar 5550. kārtas numuru. Mēs paejamies uz baznīcas pusi, un dažos vārdos uzziņu brīnišķīgu draudzības stāstu.

Tātad – reiz Sapiēru ielā Rīgā dzīvoja divas meitenītes – Nellija un Skaidrīte, abas bija nešķiramas draudzenes. Abas apprecējās, iegūstot skaistus uzvārdus – Nellija Briede un Skaidrīte Strazda. Skaidrītes dēlēns Pēteris gulēja vēl šūpulī, kad ģimene 1944. gadā devās trimdā. Vācijā piedzima meitene Ināra, kas vēlāk kļuva par Skaidrītes vedekli. Liktenis pēc daudziem gadiem saveda kopā Briežu un Strazdu ģimeņu jaunāko audzi. Pēteris un Ināra Austrālijā latvietību nav zaudējuši, viņi pamatoti pieskaitāmi aktīvāko adelaidiešu kodolam, arī divi no trim dēliem dejo „Jautrajā pāri”. Daigas Derumas abas meitas patlaban strādā Anglijā. Ciemošanās vairs nav problēma, pāri kontinentiem regulāri ceļo informācija: kā kuřam sokas. Un arī siguldiete ir ko jautāt – varbūt viešņa zina, kā klājas Intai un Jurim Skābēm, ar kuřiem bija lemts satikties nesenajās Kultūras dienās Melburnā. Skābes ir nākamo, Adelaidē iepļānoto Austrālijas Kultūras dienu galvenie rīkotāji. Nu Inārai ir ko pabrīnīties par manu jautājumu Inārai. Atbilde visvienkāršākā: pasaule ir tik neticami maza! Ināra, Inta, Pēteris un Juris ir draugi no jaunības laikiem un latviskajām aktivitātēm, kopā vie-

sojušies gan tālās aizjūras zemēs, gan dzimtenē. Un visiem viņiem atradusies vieta viesmīlīgās Daigas paspārnē!

Kāds slavens kaņavadonis reiz

Akmeņu piramīda Likteņdārza

teicis, ka ikvienu labu ideju var īstenot tikai ar drošsirdīgu neatlaidību. Šie vārdi man nāk prāta, vērojot Likteņdārza izaugsmi, jā, tieši personisks draugu vai pažiņu mudinājums tautiešus vispārliecinošāk spāno piedalīties šajā neparastajā projektā: stādot kokus, ziedojot līdzekļus, vedot akmeņus, pārliecinot ikvienu, kuřs vēl nav iesaistījies.

Ar Ināru Strazdu un Daigu Derumu jauku pusstundu kopā pavadām vēl vienā ļoti jaukā vietā – viesu nama „Orinoko” restorānā āra terasē. Viešņām pošoties uz Rīgu, es vēlreiz nogriežos no šosejas uz Likteņdārza pusi. Diena jau tuvojas vakaram, bet

redzu citu pēc cita piebraucam lielus autobusus ar ekskursantiem. Jaunatnācēji staigā pa dārza stādījumu alejām, dzirdami klusināti sarunu fragmenti par represijām,

izsūtītajiem radiem un kaimiņiem – visas šīs sarunas šķiet īpaši svarīgas. Atbraucēji pieliecas uzrakstiem pie kociņiem un cenšas izlasīt vārdus. Dažviet nolikta svečite, ziedīņš. Esmu jau pagriežusi dārzam muguru, kad dzirdu kādas sievietes paskaļi teikto: „Nevaru vairs savu koku tik vienkārši atrast! Redz, cik daudz un jau kupli te saudzis...”

Atceros, ko stāstīja darbiniece informācijas centrā: šogad vien esot iestādīts 500 koku, pavisam jau zaļo 1000. Tātad, vēl lāpstas dūšiģi cilājamas, lai desmit gadu laikā īstenotos iecere – 11 000 kociņu!

Anita Mellepe

LATVIEŠI CEĻO

Jūnija pēdējā nedēļā pēc ASV Valsts departamenta ielūguma 37 valstu vēstnieki no Vašingtonas (DC) devās uz lielāko un visātrāko pavalsti ASV ziemeļos – Aļasku. Brauciena rīkotāju mērķis bija iepazīstināt partnerus no dažādām pasaules valstīm ar leģendām apvītās Aļaskas iespējīgajiem panākumiem, jaunām sadarbības iespējām un tikpat nopietniem izaicinājumiem, kādus pārvar vietējie iedzīvotāji. Vērtējot iegūtos iespaidus, šis brauciens laikposmā, kamēr vadu Latvijas vēstniecību ASV, jāuzskata par tādu kā kulmināciju.

Sākšu ar acimredzamo. Vispirms pārsteidza mērogi un attālumi. Strūklīdmašīnā bija jāpavada divas stundas, lai no lielākās Aļaskas pilsētas Ankoridžas (ziemeļu 61. paralēle) nonāktu līdz eskimosu apmetnei Berovai (ziemeļu 71. paralēle). Aļaskieši pašapzinīgi apgalvo – ja pavalsts teritorija tiktu sadalīta divās daļās, tad Teksasa, vienalga, būtu tikai trešā lielākā ASV pavalsts. Latvijas klinšu kāpējiem labi zināms, ka Aļaskā atrodas augstākā virsotne Ziemeļamerikā – sniegotais Makinlija jeb Denali kalns (6194 m), kas atgādina milzīgu cukurgalvu. Vietējie gēdi apgalvo, ka, mērot no pamatnes, Denali ir augstākais kalns pasaulē. Lai nu kā, bet aļaskieši tik tiešām pārējo ASV teritoriju vīzdegunīgi var dēvēt par „48 lejas pavalstīm”.

Latviešiem Aļaska vairāk saistās ar Džeka Londona aizrāvīgajiem stāstiem par bezbailīgajiem zelta meklētājiem un Krievijas imperijas 1867. gada slaveno lēmumu pārdot Aļasku ASV par 7,2 miljoniem Amerikas dolaru. Vēsturnieki atceras, ka divas Aleutu salas grēdas Otrā pasaules kara laikā okupēja Japānas kaņaspēks. Prezidentu Franklinu Rūzveltu tas mudināja aicināt triecientempā uzcelt maģistrālo lielceļu, kas pāri Kanadai savienoja Aļasku ar ASV pamatdaļu. Kopš 20. gadsimta 60. gadiem Aļaska ir viens no lielākajām naftas un dabasgāzes ieguves avotiem ASV. Namatēvi ar lielu lepnumu rādīja leģendārā Transaļskas 1287 km naftasvada pirmo jūdzi, kas sākas neapdzīvotā tundrā aiz Polārā loka. Aļaskas kompānijas uzkrājušas milzīgu pieredzi energoresursu iegūšanā, transportēšanā, faunas un floras saglabāšanā visskarbākajos apstākļos. Ekoloģiski apzinīgai saimniecīšanai kā piemērs tiek uzsvērts, ka ziemeļbriežu populācija pēdējo desmit gadu laikā pieaugusi sešas reizes.

Aktīvākā saimnieciskā darbība notiek ziemā, kad tundrā vieglāk pārvietoties, nenodarot lielu kaitējumu dabai. Aļaskas ziemeļu daļu klāj mūžīgais sasals. Jūnija beigās naftas ieguves vietā ar tēlainu nosaukumu *Deadhorse* (Beigtais zirgs) termometra stabiņš dienā nepaceļas augstāk par plus viena grāda iedaļu. Tur sniegs un ledus tikai nedaudz apkūst, kļūst čagans un irdens. Savukārt

Aļaskas baltās nakts

Dienviņdaļskas vasaras mūsu platumā grados uzaugušajiem šķīstis samērā siltas – caurmēra temperatūra apmēram plūs 20 gradu. Jūnija beigās aizvējā var pat sauloties peldkostīmā. Aļaskā augot arī fantastiski garšīgi āboli. Mazāk zināms, ka Aļaska ir seismiski aktīvs apgabals; 1964. gada postošā zemestrīce sasniedza 9,2 balles. Toreiz gāja bojā 112 cilvēki. Arī mūsu brauciena laikā žurnālisti ziņoja par nelieliem pazemes grūdieniem. Aļaskieši neslēpj bažas, kas notiks, kad beigsies vai kļūs nerentabli pieejamie energoresursu krājumi, jo patlaban no tiem gūst 90% pavalsts ienākumu. Stratēģiskajā ieguldījumu fondā nebaltām dienām sakrāts 20 miljardu ASV dolaru. Arvien vairāk tiek spriests par slānekļa gāzes/eļļas iespējamo iegūvi, kā arī urbumiem plašajā okeana šelfā.

Negaidot brīnumus, aļaskieši meklē citas uzņēmējdarbības iespējas. Viena no tām ir transports jeb transits. Aļaskas ģeogrāfiskais izvietojums ir ļoti labvēlīgs, un tā kā iespējams lidot pāri Ziemeļpolam, Ankoridžu dēvē par trešo lielāko kravu lidostu ASV. Vietējie loģistikas eksperti dižojas, ka var nogādāt kravu jebkuŗā pasaules vietā deviņarpus stundu laikā. Patlaban visvairāk kravu tiek sūtītas uz Āzijas valstīm – Japānu, Koreju un Ķīnu. Pēdējā laikā arī Krievijas Federācijas amatpersonas izrāda interesi par lielāka apjoma kravu pārvađājumu uzsākšanu pa Ziemeļu Ledus okeana

transitceļu.

Sevišķu uzmanību pelna Aļaskas iedzīvotāji. Viņu viesmīlība ir nepārspējama. Aļaskā ir apmēram 700 000 iedzīvotāju, no tiem 22% aleutu, atabasku, eskimosu un citu etnisko grupu. Daudzi joprojām turpina vairāku tūkstošu gadu seno dzīvesveidu – medī valus, valzirgus, roņus un ziemeļbriežus, kā arī zvejo Klusajā okeanā lašus, ātes, krabjus un citas jūras veltes. Vietējo cilšu pēctēji ir līdzpašnieki lielākajiem Aļaskas uzņēmumiem un tāpat kā citi iedzīvotāji ik gadu no Aļaskas stratēģiskā ieguldījumu fonda saņem dividendes – 2010. gadā katrs pavalsts pamatiedzīvotājs saņēma apmēram 1200 dolaru. Aļaskieši neslēpj, ka ar mainīgām sekmēm cinās ar ziemeļtautām labi zināmām problēmām – darba trūkumu, migrāciju uz pilsētām, alkoholismu, lielo pašnāvību skaitu un vietējo valodu pakāpenisku izzušanu. Tomēr viņi nekādā ziņā negrasās padoties. Mani pārsteidza, cik bieži aļaskieši joko un par sevi runā ar veselīgu humoru un paškritiku. Piemēram, pieminot demografisko stāvokli (Aļaskā uz 100 sievietēm caurmērā ir 106 vīriēši), aļaskietes teica: „In Alaska, odds are good, but the goods are odd.” Tulkojumā: „Aļaskā (sievietēm) ir labas izredzes, bet izredzētie ir divaiņi.” Runājot par savu bijušo gubernātoru un viceprezidenta kandidātu Sāru Peilinu, Aļaskas asprāši izteicās, ka citās pavalstīs bijušās televīzijas slaveņības un kinozvaigznes nokāpj

no skatuves, lai kļūtu par gubernātoriem (joks tēmešs uz bijušo Kalifornijas gubernātoru Arnoldu Švarcenegeru), bet Aļaskā ir otrādi – gubernātores pirms laika atkāpjas no amata, lai kļūtu par televīzijas zvaigznēm.

Mans stāsts nebūtu pilnīgs, ja nepieminētu Aļaskas latviešus. Jā, arī šajā tālajā zemē dzīvo latvieši. Jāņu vakarā kopā sanāca vairāk nekā ducis dažāda gadagājuma tautiešu. Aļaskā dzīvojot 30-40 latviešu. Tālis Kolbergs ir bijušais Aļaskas ģenerālprokurors (2006.-2009.g.), Ēriks Hills – Ankoridžas lielākās avīzes fotogrāfs, kas pirms dažiem gadiem kopā ar kollēģam par avīzes reportāžam saņēma Pulicera balvu. Ventis Plūme veido mājaslapu par latviešu bēgļiem Vācijas noņemtnēs.

Ankoridžā ir sevišķi piemērota Jāņu svinēšanai. Saule nenorietēja visu nakti. Skanēja līgodziesmas, un alus netrūka. Šoreiz nebija ozollapu vainagu un ugunskura, bet Ankoridžas pašā centrā ir lielas paparžu audzes. Aļaskas latvieši vēlējas uzzināt par norisēm Latvijā un iespējām atjaunot Latvijas pavalstniecību. Tikšanās laikā tika apsvērtā iespēja atklāt Latvijas Goda konsulatū, kas nākotnē varētu atbalstīt Latvijas alpinistus, ekstrēmālās makšķerēšanas cienītājus, tūristus un citus interesentus, kuři vēlēšies apmeklēt šo unikālo vietu, kur mūsdienīgs un dinamiskais dzīves ritms sadzīvo ar neskartu un majestātisku ziemeļu dabu, ko rūpīgi aizsargā daudzi liegumi.

Latvijas vēstnieks ASV
Andrejs Pildegovičs

Anšlava Eglīša vēstules Helmaram Rudzītim

Anslavs Eglītis

Kad pagājis piedienīgs laika spridis kopš populāru cilvēku nāves, kļūst attaisnojama interese ielūkoties viņu dzīves aizkulisēs. Tās nereti spēj atklāt tādas viņu rakstura un personības nianšes, kādas viņu mūža laikā plašākai sabiedrībai palikušas nezināmas vai tikai vārāk iezīmētas.

Anslavs Eglītis (1906-1993) bez šaubām bija trimdas populārākais rakstnieks. Viņa apmēram 50 grāmatu lielumlielo vairākumu izdevis apgāds **Grāmatu Draugs**. Turpmākajās nedēļās *Laikā* publicēsīm vēstules, kuŗas Eglītis no 1968. līdz 1983. gadam rakstījis savam izdevējam, **Grāmatu Drauga** īpašniekam Helmaram Rudzītim. Šīs privātas, publicēšanai sākotnēji nemaz neparedzētās vēstules ļaus daudzajiem Eglīša cienītājiem ieraudzīt savu autoru, tā sakot, kreklā izmetušos un bez kaklasaites.

Vēstulēs ieraudzīsīm Anšlava Eglīša dzīves ikdienu, viņa uzskatus par citiem rakstniekiem un par kritiķiem, viņa attieksmi pret okupēto Latviju un tās kultūras darbiniekiem, pat padoģēšanas ar izdevēju par viņam, rakstniekam, pienākošos honorāru. Daŗa iezīme vēstulēs skatāmajā Eglīša privātajā sejā līdzināsies jau no viņa publiskās sejas iepazītai iezīmei, kamēr daŗa cita – varbūt pat pārsteigs.

Labu lasīšanu!

Redakcija

Helmaris Rudzītis

1.

Ļoti cienītais Rudzīša kungs!

Pateicos par papildu čeku un grāmatām, kuŗas gaidu ar lielu interesi. Vai Jūs nevarētu, uz honorāru rēķina, likt ekspedīcijai atsūtīt man arī Ruņģa „Tik pie Gaujas”. Ruņģis man ir savā ziņā mīkls. Viņa žurnalistiskie raksti man nemaz nepatīk, jo neskaidri un plāpīgi, kurpretim „dailproza” interesanta un pievilcīga.

Slikti, ka mūsu jaunajā paudzē prokrieviskais noskaņojums attīstās par kaut ko līdzīgu fanātismam. Brīvliteratūra, ar ko krievi pārplūšina augstskolas, pamazām vien atstāj savu iespaidu. Īpaši traģikomiski izskatās dažas „vecās” dzejnieces un rakstnieces, kas pūlas klunkurot jaunajiem līdzī, kā, piem., Veltiņa. Nu jau viņa ar Pelēci filozofē, ka šejienes bērni jāsūta uz Latviju skolās.

Nosūtu Jums atsauksmi par I. Siliņa uzstāšanās amerikāņu teātrī. Tā bija tiešām iespaidīga izrāde, kas puslīdz turējās uz Siliņa pleciem, jo viņam nepārtraukti 3 un pus st. jāatrodas uz skatuves. Viņš ir apbrīnojami progresējis un izveidojies par augstvērtīgu aktieri. Jāteic, ka Bartons un Hills (ko redzēju Ņujorkā) vairāk nodarbojās ar sevis izrādīšanu, kamēr Siliņš deva tieši prasīto raksturu. Tā jau nu gan es atsauksmē nesaku, lai nekaitinātu „profesionālus”.

Ar sveicieniem Jums un kundzei [A. Eglītis]
12.12.68.

P.S. Ziemsvētku stāstiņam pārskatīšanās dēļ nebiju pievienojis pareizo zīmējumu. Ja klišejas nav vēl iztaisnātas, lūdzu, lieciet veco. #2 apmainīt ar šai vēstulei pievienoto. (Jauneklis izskatās drusku simpātiskāks.)

2.

Ļoti cienītais Rudzīša kungs!

Novēlam Jums un Jūsu namam laimīgu un raŗenu Jauno gadu!

Esmu saņēmis visas Jūsu sūtītās grāmatas un varēju svētkus pavadīt pamatīgā lasīšanā. Pie lielā Klāna ķieģeļa gan bija bailes ķerties klāt, kaut gan pāršķirstot izskatījās, ka tas sarakstīts interesanti un dzīvi. Par Ģermaņa Rīgas atmiņām viens otrs ceļ lielu brēku, bet visumā jau viņa vērojumi šķiet

objektīvi un nostāja pat pretkrieviska, izņemot tikai pievienošanos krievu propagandai ar aizrādījumu, ka mums vajadzējis palikt Latvijā... Jociģi, ka pat vēsturniekam tik ātri aizmirstas lietu faktiskie apstākļi. Ruņģa grāmata ir itin interesanta, bet Pats esi kungu tomēr neaizsniedz. Laikam stāstiņi būs rakstīti agrāk un tagad tikai uzspodrināti un pievilkti pie Gaujas. Arī vārdu atkārtotāšanās paņēmiens otrā grāmatā vairs neliekas tik interesants. Bet kur gan lai tos „jaunos” paņēmienus vienmēr ņem?

Nosūtu Jums dažus kinorakstus. Par Isadoru iznācis pagaŗš, lai redaktors svītro, ja vajaga. Tā kā Dunkans latviešiem pazīstams, tad materiāla sanāca pavairāk. Dunkanes atmiņas iznāca arī Rīgā. Atceros, es tās lasīju krievu valodā, bet neatceros, kas tās bija izdevis. Varbūt, ka atmiņas iznāca arī latviski? Varbūt pat Grāmatu Draugā? (ja kas tamlīdzīgs būtu noticis to vajadzētu atzīmēt rakstiņā 6. rindā.)

Losandželosā svētku laikā uzviļņoja spēcīga ballēšana. Gandrīz vai katru vakaru kaut kas notika. Nebija ko domāt tos visus iztaisīt cauri. Tas pa spēkam varbūt vienīgi tādiem baļļu *speciem* kā Braukis. Šogad viņš esot vadījis sevišķi skaistu Jaungada polonēzi, un bijusi liela sacensība iekļūt pirmajos četros pāros, kas soļo pretīm fotogrāfiem.

Ar sveicienu Jums un kundzei [A. Eglītis]
02.01. 69.

3.

Ļoti cienītais Rudzīša kungs! Paldies par vēstuli. Jūs sūdzaties par gadiem, bet vecums ar Jums gan izturas ļoti saudzīgi. Atceros, kad Jums palika 60 gadi, mēs visi nobrīnījāmies, vai tikai neesam pārklājusies. Daŗam tiešām vecums uzkrīt kā vāks. Ģirts Salnais, būdams sešdesmitgadnieks, izskatās kā Jūsu vectēvs.

Lūdzu, aplūkojiet pielikto Noveļu izlases projektu. Pēc Jūsu norādījuma, ņemu tam par paraugu GD izdoto Homo novus, kas 352 lp. (16 loksnes). Projekta stāsti pārreķināti H. novusa lapaspusēs (2816 burti lp). H.n. ir tikai 12 ilustrācijas uz atsevišķām lappusēm, totiesu

vinjetes tekstā. Bet šaubos, vai vinjetes iederētos Izlasē, (tad lapasp. skaits manāmi vairotos). Izlasi, saprotams, viegli papildināt kā teksta, tā ilustrāciju ziņā. Izvēlētie stāsti gandrīz visi izdoti trimdas sākumā, tagad nodzeltējušās, iznikstošās grāmatīnās. Būtu žēl, ja tie izniktu pavisam. Jauna stāsta gan neviena nav. Man ir šis tas apsākts, bet sakarā ar paredzamo romāna rakstīšanu, pie citiem projektiem vairs nebūs laika strādāt. Arī ilustrācijām vēl jāparedz pāris nedēļas. Sākumā gribēju izlasei pievienot arī ap 10-12 uzkrājušos Ziemsvētku stāstiņus, bet tie tomēr liekas gluži cita pasaule un būs, laikam, jāatstāj citai reizei. Man iznāca arī paslimot ar to pašu Mao vai Honkongas flū tā, ka darbi aizkavējās. Pēdējā laikā strādāju tikai pie romāna, un uz februāra beigām varēšu Jums nosūtīt daļu manuskripta. Jūs rakstījāt, lai sūtu izlases manuskriptu. Es varētu nosūtīt attiecīgās grāmatas (ar dažiem labojumiem tekstos). Lūdzu izlases lietā Jūsu drīzu atbildi.

Jūs jau būsat dzirdējuši, ka Kalifornija nupat pārdzīvoja kārtējos ziemas plūdus, tikai šoreiz samērā spēcīgus, ar vienu no degpunktēm tieši mūsu apkaimē. Kanjonos pa labi un pa kreisi apm. 1-5 jūdžu attālumā no mūsu mitekļa attīstījās dubļu šļūdoņi, gāzās daudzas mājas, pat ar cilvēku upuriem. Tieši ap mūsu māju udeņu strāvošana 1956. un 58. gadu plūdos likās iespaidīgāka, bet tad apkārtējās gruntes bija kailas; tagad apaudzētas ar efejām un eikaliptiem, kas zemi diezgan labi satur. Mēs pārcietām visu gluži labi, tikai ūdens iekļuva apkures caurulēs un kādu nedēļu iznāca dzīvot kā somu pirti, vienos biezos tvaikos. Ārsti gan mierināja, ka mitrs siltums esot labs reimatismam, taču nekādu radikālu labošanas nejutu. Mugura jo-projām pastīva...

Latviešu sabiedrisko dzīvi plūdi nespēja pārtraukt. Paredzētās viesības vienmēr notika pēc saraksta, kaut gan viesiem bieži vajadzēja doties pāri Santa Monikas kalniem ar lielām briesmām, lavējot pa dubļu aizbērumiem un braucot pa ielām, kas vairāk atgādināja strautus. Drošajiem arvienu Dievs palīdz, un latviešu vidū nav neviena cietušā.

Ar sveicieniem Jums un

kundzei [A. Eglītis]
27.01.69.

4.

Ļoti cienītais Rudzīša kungs! Nosūtu Jums rakstiņu par kāda rumāņa grāmatu, kas savā laikā izmucis no Donbasa. Man tā likās ļoti interesanta, katrā ziņā tēlaini uzrakstīta.

Lietuvieši pārtulkojuši savā mēlē manu Ziemsvētku stāstiņu un laiŗ Kanadas avīzē *Nepriklausoma Lietuva* trīs turpinājumos. Varbūt varētu to atzīmēt *Laikā*, jo arī viņi tūdaļ atzīmē, ja mēs rādam kādu interesi par viņiem. „Trieše vienose rogesē”. Trīs vienās kamanās.

Jūs vēlaties „graujoŗu” virrakstu stāstu izlasei. Liekas, ka lietot drikstētu tikai kādu no stāstu virrakstiem, piemēram:

PĒDĒJAIS MOCHIKĀNIS
un citi izlasīti stāsti,
vai:

ČINGISCHANA GALS
un citi stāsti, vai ko tam līdzīgu. Īpaŗš speciālvirraksts izlasei tā kā neattaisnojas. Zīmējumu strīpa ir tiešām pasmalka, bet pārmaiņa varbūt der, un tievai linijai piemīt arī savs grafisks jociņš. Es zīmēju ar kārtīgu melnu zīmēšanas „fluidu”, nevis tinti, zīmējumiem vajadzētu labi fotografēties.

Nosvinējām Aidas Niedras 70 gadu pavisam mazā „gratulantu” pulciņā, jo mūsu lielie priekšnieki ar lielākām lietām aizņemti, attapās tikai ieraudzījuŗi rakstu avīzē. It kā vēlāk mēģināŗot sarīkot papildus jubileju. Nav tomēr vairs tās dedzības kā Kaktiņa laikos, kad jubilejām katru gadu. Niedra ir neparasti zīrgta un enerģiska. Dienā nostaiŗā 3 – 4 jūdzes līdz jūrai un romānu uzrakstīt viņai pavisam nieka lieta.

Pie mums tagad viss notiek tikai Latvieŗu nama dēļ. Arvienu pietrūkst nieka pārdesmit tūkstoŗu, lai sāktu būvēt. Kamēr summu samet, materiālu cenas un darba algas pieaug un atkal rodas iztrūkums, kas atkal jāsamet. Tā ir jautājums, vai mums maz izdosies pašiem sevi panākt. Korporācijas ļoti zūdās, ka lētuma dēļ nebūvēs pagrabu; parastajās istabās labā dziesma „Uz alus mucas pagrabā...” neskanot lāŗā.

Pēdējā ziedotāju sapulcē ticis cilāts jautājums, vai tiem, kas ziedojuŗi vismaz 1000, neierikot jaunā nama lielajā zālē īpaŗus

godā krēslus ar vārdu iegrieztu krēsla mugurā.

Ar sveicieniem Jums un kundzei!
31.03.69.

5.

05.01.76.
Ļoti cienītais Rudzīša kungs! Pieņemu, ka sagaidijāt Jauno gadu lielos priekos un liksmībā. Arī Losandželosā to lieliski sagaidīja Jaunajā Latvieŗu centrā.

Es gan pats tur nebiju, bet ļauŗu sanākusī neprātīga drūzma, visi mūsu notābli ar savām jaunajām ligavām, aizmirsuŗi visas ķildas, liksmojuŗies draudzīgā barā. Liels mīlas un prieku vilnis vēlies arī pāri Toronto, kur mans radnieks, plaŗi pazīstamais pavidagogs, Ludvīgs Viks, 81 gada vecumā, pārvēdis no Jaunzēlandes divus gadus jaunāku ligavu un novēloti aicināja mani uz kāzām. Vispārējos priekus iemaitā tikai Mindenberga aizieŗana, mūsu krastam pietrūks ievērojams pīlārs.

Nosūtu Jums raŗbus rakstiņus. Esmu dzirdējis daudz žēlabu īpaŗi no lietuvieŗu puses, ka „brāŗu tautas” tik maz zinot viena par otras mākslu. Pārtulkoju uz autora ierosinājumu Jurgā Gliaudas īsstāstu. Varbūt iespējams to iespīest? Paretam jau laikrakstā stāstiņi parādījuŗies. Pievienoju arī dažus vārdus par Gliaudu paŗu. Nosūtu arī gabaliņu par televīzijas lietām, ko letiņi droŗi vien skatās vairāk nekā vēlas atzīties, katrā ziņā vairāk nekā filmas. Pievienotās fotografijas, saprotams, var arī neizmantot, sūtu tās par zīmi, ka *Laika* korespondents nebaidās list pat televīzijas lauvu krātiņos, ja vien cerība izņest kādu derīgas informācijas kripatu. Šoreiz īpaŗi labi nofotografējies laikraksts, ko gandrīz var ar vairojamo stiklu izlasīt... Aktieŗi nekad nebija latvieŗu valodu „redzējuŗi” un labu brīdi mocījās to lasīdami.

Ļoti ilgi neesmu nekā dzirdējis par Zeltiņu. Parasti viņš uz svētkiem atrakstīja. Vai nav iekritis kādās nepatīkšanās?

Novēlēdams Jums ar ģimīni un visiem Laika darbiniekiem – sekmīgu Jauno gadu!

[A. Eglītis]

(Turpmāk vēl)

Piedzīvojumiem bagāts ceļojums uz Sanpaulu Brazīlijā

Šogad jūlija sākumā devos uz Brazīlijas pavalsti Sanpaulu ar mērķi izveidot Latīņamerikas koŗa dziedāšanas apvienības ALACC kodolu. Apvienība cenšas vienot koŗa diriŗentus un mūzikas skolotājus, kā arī koristus, rūpējoties par viņu turpmāko izglītību, kā arī izveidot profesionālas un draudzības saites starp tās biedriem, veicināt iepa-

Guntars

zišanos ar citu Latīņamerikas tautu mūziku. Apvienības darbības loks aptver Argentīnu un Čīli dienvidos, Centrālmeriku un Karību salas un ASV (kur dzīvo daudzu Latīņamerikas izcelsmes tautību pārstāvjus), kā arī Kvebekas frančus. Esmu starptautiskais viceprezidents, un viens no maniem uzdevumiem ir jaunu kodolu veidošana. Sanpaulu darbības kodolu sākām veidot jau Karakasā, kad pērn oktobrī trīs pazīstami Sanpaulu diriŗenti – Samuels Kerrs, Telma Šana un Rosāna Masuēla vadīja apmācības Venecuēlas Gaudeamus dziedāšanas biedrības rīkotajā gadskārtējā *Canticum Novum* koŗa festivālā, kurā piedalījušies vairāk nekā 10 000 koŗa dziedātāju. Festivāls *Canticum Novum* tika rīkots jau sešpadsmito reizi.

Diriŗente Telma Šana mani sagaidīja lidostā pulksten piecos no rīta, tāpēc abi nebijām tik moŗi kā parasti, taču priecājāmies par tikšanos. Pagarājā ceļā uz pilsētu Telma paspēja man pastāstīt par programmu no 6. līdz 14. jūlijam – paredzēto apvienības kodola dibināšanas sapulci, meistarklasēm dažādos koŗos un iestādēs, brazīliešu koŗu festivālu Viņēdas pilsētā un citām nodarbībām, tādējādi iepazīstinot mani ar vietējiem darbības apstākļiem, lai man būtu iespēja sagatavot lietīšķus padomus ALACC kodola darbībai Sanpaulu.

Sagadījās, ka mana ceļojuma laikā notika divi latviešu sarīkojumi – Latviešu baptistu 62. kongress Novaodesā no 7. līdz 10. jūlijam, kā arī Latvijas ministru prezidenta Valŗa Dombrovska un kultūras un tirdzniecības pārstāvju viesošanās no 8. līdz 12. jūlijam Riodežaneirā, Novaodesā, Sanpaulu un Brazīlijas galvaspilsētā Brazīlijā.

Nākamajā dienā tikos ar Dienvidamerikas un Karību apgabala latviešu apvienības priekšsēdi Dainu Gūtmani. Viņa rīkoja Latvijas delegācijas pieņemšanu Novaodesā un bija ieradusies San-

paulu, lai ar Brazīlijas Ārlietu ministrijas darbiniekiem vēleiz saskaņotu visus sīkumus. Sēde bija interesanta. Pie gaŗa galda šaurā telpā ar daudziem logiem sēdēja brazīlieši – protokola nodaļas priekšnieks ar saviem darbiniekiem, galda otrā pusē – Latvijas goda ģenerālkonsuls Sanpaulu Jānis Grimbergs ar dzīvesbiedri, Daina Gūtmane un es. Katras puses pārstāvjiem uz galda priekšā bija nacionālie karodziņi un biezi dokumentu vāki. Runa bija par augsta ārzemju valdības locekļa pieņemšanu un, lai tā sekmīgi noritētu, visu vajadzēja pamatīgi apsvērt. Pēc sarunām mēs ar Dainu steidzāmies prom, jo no Sanpaulu bija jāizbrauc pirms pulksten pieciem, lai nepārkāptu pilsētas satiksmes noteikumus iebraucējiem no citām pilsētām.

Viesošanās pie latviešiem Novaodesā

Braucot uz ziemeļiem, Novaodesā nokļuvām pēc nepilnām divām stundām. Sekojām baptistu kongresa ceļazīmēm, un pa lauku ceļiem laimīgi nokļuvām Fazendveļā (vecajā muiŗā), 1. latviešu baptistu draudzes centrā. Tobrīd visi gatavojās kongresa ievada vakaram – dievkalpojuma un sabiedriskai sanāksmei. Baznīcā kopkorim bija mēģinājums, un diriŗents Ralfs Kļaviņš, bijušais Novaodesas pilsētas domnieks un arī galva, man uzdāvināja koŗa dziesmu krājumu, kur ievietotas latviešu V. Baŗtika, K. Līdaka, R. Strautmaņa, A. Lejasmeiera, R. Peterlēvica, N. Oŗa u. c. tautību autoru darbi, vairāki arī portugāļu valodā. Hendeŗa slavenā oratorijas „Mesija” koris *Glory to God in the highest* skanēja latviešu valodā – „Dieva godības gaiŗuma stars”. Ir jauki klausīties pazīstamu ārzemju komponistu skaņdarbus, īpaŗi operas, samērā veiklā latviešu tulkojumā. Tikos ar paziņām – no ASV bija atbraucis mācītājs Kārlis Augstroze ar dēlu Ralfu un ģimeni. Viņi vēlāk devās uz Palmu (pie Vārpas) apmeklēt K. Augstrozes 90 gadu veco māti Hildu, vienu no vēl dzīvajiem pirmajiem iebraucējiem Vārpā 1922. gadā, kā arī citus gados vecākus vārpieŗus.

Dievkalpojumu ievadīja Alfrēds Peterlevis un bīskaps Pēteris Sproģis no Talsiem, viņš arī teica sprediķi. Pēc dievkalpojuma pie galdiņiem sabiedriskajā zālē notika kongresa dalībnieku sarunas. Draudzes dažādās ēkas, tostarp skolas ēka, veido u-veida loku ar apstādījumiem vidū. Novaodesā 1906. gadā tika apmetināti krievu ŗidi no Odesas. Viņi gan ātri izklīda, un tā pašā gadā jūnijā uz palikšanu iebrauca pirmie latvieŗi. Viņi 1906. gada 26. decembrī nodibināja draudzi, un ŗogad tā rīkoja 62. baptistu kongresu. Programma bija bagātīga – pilnsapulce, mācītāju ziņojumi, misijas darbība, padomes vēlēŗanas, reliŗiskas un sabiedriskas pārrunu grupas, dievkalpojumi, plaŗa mūzikāla programma, kurā piedalījās instrumentāli ansambļi, kopkoŗi un jaunatnes koris. Beigās – Latvijas delegācijas pieņemŗana. Nākamā rītā Daina Gūtmane mani aizveda rādīt plaŗu zemes gabalu, kur tuvākā nākotnē cels ilgi loloto Latvieŗu kultūras centru.

Pirmo reizi Novaodesā bija

1975. gadā, un tagad pārliecinājos, cik ļoti pilsēta augusi. Toreiz Novaodesa atgādināja palielu ciemu, tam apkārt pletās zemes gabali, latvieŗu lauku īpaŗumi. Tagad daŗi liele zemes gabali pārdoti, ir jaunas pilsētas daļas, piemēram – Kļaviņi (Klavim). Tur ir Kļaviņu aptieka, Kļaviņu darbnīca un daudzi citi „Kļaviņu” veikali (nosaukumi gan portugāļu valodā). Diemŗēl bija pienācis laiks ŗķirties, un Daina mani aizveda uz autoostu. Vēroju, ka piebrauc lieli, moderni autobusi, kuŗi bija ceļā Kļaviņiem!

Koŗu apvienības dibināŗana Saupaulu

Publiskie satiksmes lidzekļi Brazīlijā ir ērti, arī Sanpaulu metro ir jauns, moderns un ātrs, pa logiem pavīd satiksmes noslogotās pilsētas ielas, bet mirklī jau biju no tām tālu prom, nonākot pie cita sastrēguma! Nokļuvī galā, iesēdos taksometrā un pēc īsa brīŗa biju pavisam citā vidē, bērnu koŗu diriŗentes Telmas māsas dzimŗanas atceres dienas svinības. Tajās piedalījās liksmi vietējie cilvēki, skanēja brazīlieŗu mūzika, bija iespēja mieloties ar izmeklētiem arābu ēdieniem, un tad pienāca brīdis, kad uz grīdas varēja mest sprīdzekļus, kuŗi aptumŗotajā telpā sprāgdami sacentās ar dzimumdienas tortes svecīŗu gaismu.

Venecuēlas Gaudeamus dziedāšanas biedrības koris, vidū diriŗents Guntars Gedulis

Nākamā rītā notika koŗu apvienības dibināŗanas sapulce, dzima ALACC organizācijas Brazīlijas kopa un izveidojām darbības grupu. Jaunā japāņu izcelsmes sekretāre mūs aizveda uz smalku japāņu restorānu nosvinēt ŗo vēsturisko notikumu. Izrādās, ka prāvs skaits japāņu Brazīlijā un kaimiņvalstīs iecēlojuŗi Otrā pasaules kaŗa gados. Vakarā diriŗents Samuels Kerrs mūs aizveda uz evaņŗelisku kopkoŗa koncertu Sanpaulu prezbiterieŗu baznīcā, diriŗente – Dorotija Kerra. ŗķirstot programmu, ievēroju prezbiterieŗu koŗa diriŗentes vārdu – Ausma Augstroze *Aguar*. Jautāju Samuelam Kerram, vai viņš zina, ka diriŗente ir latvietē? Atbilde bija negatīva, bet sekoja stāsts par lielo latvieŗu baptistu grupu, kas, ierodoties no Latvijas ceļā uz iekŗzemi (nākotnes Vārupu) kārtoja iebraukŗanas dokumentus Sanpaulu. Vienu vakaru kopā sanākuŗi kādi 500, un dziedājuŗi tik dikti, ka baznīcas jumts gandrīz vai esot cēlies stāvus gaisā. Tas

esot bijis kas vienreizējs, nekad nedzirdēts.

„Latvieŗi ir evaņŗelisko koŗu kustības dibinātāji Brazīlijā. Viņu koŗu diriŗenti jūtami ietekmējuŗi mūsu evaņŗelisko baznīcu dziedāšanas tradīcijas,” teica Samuels. Tik tieŗām, latvieŗu diriŗentu ir daudz, un nāk prātā pazīstamais diriŗents Arturs Lakŗēvīcs un viņa atvases – meita Elza, kas Riodežaneirā vēlāk diriŗēja pazīstamu pilsētas bērnu kori, un viņas dēls, mūsdienu diriŗents un komponists Eduardo Lakŗēvīcs. Ir vēl daudzi citi – Augstīns Felbergs, Alans Arājs, Arvīds Lejasmeiers, Beatrise Puriņa, Kārlis Puriņŗ, Kārlis Grubers-Purgailis, Ēvalds Kriŗers, Gunārs Tīss, Helēna Butlere, Ilgonis Janaitis, Dŗefersons Berģs, Nansija Arāja, Osvalds un Samuels Auras, Pauls Puriņŗ, Teofīls Purēns, Kristīna Puriņa-Souza, Valters ŗauze. Jau agrāk biju ievērojis, ka par latvieŗiem ir īpaŗa interese, un uzdāvināju vietējiem kladi ar saviem latvieŗu korāļiem. Tagad daudzi saskrēja klausīties manu sarunu ar Ausmu Augstrozi, lai dzirdētu, kā skan ŗi nepazīstamā „jocīgā” valoda. Vēlāk viņi vēlējās dzirdēt elementārus paskaidrojumus par latvieŗu valodas izrunu un kā latvieŗu uzvārdus raksta jaunajā ortografijā. Portugāļu valodas pratējiem latvieŗu vārdi ir viegli izrunājami, varbūt vienīgi grūtības rada līdz-

vīzītē pie pilsētas galvas, latvieŗu drauga Manuela Samartina, noklausījās prof. Gunāra Tīsa muncipālā pūtēju orķestŗa koncertu un kopā ar vietējiem latvieŗiem un latvieŗu sabiedriskajiem darbiniekiem dzēra garŗīgo Brazīlijas kafiju. Tikmēr Interkontinentālā viesnīcā, Brazīlijas Ārlietu ministrijas darbiniekiem augstos viesus gaidot, bija novietoti galdiņi ar ŗampanieti. Apsēdos mīkstā krēslā, skatījos pulkstenī un prātoju, kā automaŗinas izkļūŗ cauri bieŗzajai svētdienas vakara satīksmei. Izrādījās, ka tās braukuŗas pa lielceļā labo malu, ŗoferīem taurējot, un auto rīndai pat varēŗis pievienoties Latvijas goda ģerālkonsuls Sanpaulu Jānis Grimberģs. Ministru prezidents Valdis Dombrovskis un viņa pavadoņi ieradās laikus. Uzrunu teica Latvijas vētnieks Portugālē Artis Bērtulis, Latvijas goda ģenerālkonsuls Jānis Grimberģs Sanpaulu un viesnīcas vadītājs. Bija ieradusies Latvijas valsts koncertaŗentūras pārstāvi – diriŗents Guntars ŗīrsis un Esmeralda Bērtule, lai spriestu par latvieŗu mākslinieku koncertu rīkoŗanu Brazīlijā un citās Latīņamerikas zemēs. Norunāju ar Guntaru ŗīrsi tikties nākamajā dienā un ielūdzu uz tikŗanos vietējos māksliniekus un kultūras organizāciju pārstāvjus. Rosānai un viņas draugiem izdevās sazvanīt vairākus kultūras darbiniekus, un visiem tika izdalītas broŗūras un Latvijas mākslinieku tvartī. Vairāki vietējie mākslinieki arī interesējās par iespējam koncertēt Latvijā. ŗķiet, ka kultūras darbiniekiem Latvija ir maŗiska valsts. Guntars ŗīrsis tikās arī ar Sanpaulu kultūras pārstāvjiem. Latvijas delegācijas locekļi tikmēr apmeklēja Sanpaulu pavalsts gubernātoru ŗozē Alķminu, savukārt tirdzniecības nozares pārstāvi tikās ar vairāku vietējo kompaniju vadītājiem. Tika parakstīts līgums starp Santosas (Sanpaulu) un Rīģas ostu. Vakarā delegācija devās uz galvaspilsētu Brazīlju, kur nākamā dienā bija paredzēta tikŗšanās ar Senāta prezidentu ŗozē Sarneju, ministriem un citiem augstiem valdības locekļiem. Latvijas goda konsule Brazīlijā ir Līga Brīģe.

Nākamās trijās dienās piedalījos pieauguŗo un bērnu koŗu apmācībās, iepazīnos ar vietējiem darba apstākļiem, kuŗi, kā jau Latīņamerikas valstīs, ir visai atŗķīrīgi, atkarībā no saņemtā pabalsta. Telmas ŗanas dzīvoklī vēl notika koŗu apvienības darba grupas atvadu pārrunas un pusdienas. Pēc tam mani aizveda uz lidlauku, jo nākamā dienā Peru valsts galvaspilsētā Limā bija paredzēta tikŗšanās ar vietējiem koŗa diriŗentiem.

Jāpiebilst, ka ALACC koŗu apvienības nodibināŗana Sanpaulu izraisījusi lielu sajūsmu, stipri pavairojies biedru skaits. Latvijas koncertu aŗentūras materiālus izdalīju Limā un Starptautiskajā pasaules koŗa simpozijā Puertomadrīnā, Patagonijā, kā arī Karakasā. Lūdzu, aiciniet izcilus latvieŗu māksliniekus arī uz savām mītnes pilsētām! Mājaslapa: www.latvijaskoncerti.lv

Guntars Gedulis

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

Valsts prezidents Briseļē

Valsts prezidents Andris Bērziņš darba vizītē apmeklēja Briseļi, kur tikās ar Eiropas Komisijas attīstības sadarbības komisāru Andri Piebalgu, Eiropas Parlamenta deputātiem no Latvijas, Baltijas valstu lauksaimnieku piketa dalībniekiem, Eiropas Komisijas ekonomikas un monetāro lietu komisāru Olli Rēnu, Eiropas Komisijas prezidentu Žozē Manuelu Barrozu, Eiropas Parlamenta priekšsēdi Ježiju Buzeku un Latvijas vēstnieku NATO Māri Riekstiņu.

Baltijas ceļš Briseļē

Protestos pret nevienlīdzīgiem maksājumiem zemniekiem iepretim Eiropas Komisijas ēkai Briseļē pulcējās gan latvieši, gan igauņi, gan leiši. Baltijas zemniekiem talkā nāca arī politiķi. Piketā 12. oktobrī bija sastopami

atbildība par bezpartijisku satiksmes ministru. *Vienotībai* līdz ar ministru prezidenta amatu uzticēs atbildību vēl par piecām ministrijām, savukārt Nacionālajai apvienībai VL/TB/LNNK būs divi ministru krēsli un divi parlamentārie sekretāri abu pārējo partiju ministrijās.

Izstājas no ZRP

Seši Zatlera Reformu partijas (ZRP) biedri izplatīja paziņojumu par izstāšanos no politiskā spēka un par atbalstu Valža Dombrovska (*Vienotība*) jaunajai valdībai. No ZRP nolēmuši izstāties 11. Saeimā ievēlētie Klāvs Olšteins, Elina Silīna, Gunārs Rusiņš, Jānis Upenieks, Viktors Valainis un Jānis Junkurs. Par izstāšanās ieganstu jaunie deputāti minēja "nedemokrātisko lēmumu pieņemšanu un savstarpējo neuzticēšanos".

Līdz ar to ZRP frakcijā Saeimā paliek 16 deputāti, jo kopumā no

izstāsies vēl vairāki biedri, kas to iepriekš nav plānojuši.

Pikets pie Saeimas pulcē līdz pat 2000 protestētāju

Politisko partiju apvienības *Saskaņas centrs* (SC) rīkotais pikets pie Saeimas ēkas bija pulcējās apmēram 2000 piketētāju, kuri jaunievēlētos SC Saeimas deputātus sagaidīja ar ovācijām un bungu riņķu. Uz viena plakāta bija uzzīmēts multiplikācijas filmas varonis runcis Leopolds un teksts krievu valodā "Dzīvosim draudzīgi". Uz piketu bija ieradies arī SC līderis Nils Ušakovs ar apģērbam piespraustu Latvijas karoga lentīti.

Kopumā pikets pagājis mierīgi, policijas iecirknī nogādāta viena sieviete, kas piketa laikā pie Saeimas nama nepakļāvās policijas darbiniekiem.

Apstiprina 100 jauno Saeimas deputātu pilnvaras

11. Saeima 17. oktobrī apstiprināja deputātu pilnvaras 100 jaunievēlētajiem tautas kalpiem. Jaunā Saeima pirmajā sēdē ievēlēja balsu skaitītājus, kā arī pagaidu Mandātu, ētikas un iesniegumu komisiju. Tās locekļi komisijas sēdē pārbaudīja vēlēšanu materiālus un sūdzības par vēlēšanām, ja tādas iesniegtas Centrālajā vēlēšanu komisijā. Komisija sagatavoja ziņojumu Saeimai par deputātu pilnvaru apstiprināšanu.

Pēc komisijas ziņojuma 11. Saeimā ievēlētajiem 100 deputātiem latviešu valodā bija jādod svinīgs solījums: *Es, uzņemoties Saeimas deputāta amata pienākumus, Latvijas tautas priekšā zvēru (svinīgi solu) būt uzticīgs Latvijai, stiprināt tās suverenitāti un latviešu valodu kā vienīgo valsts valodu, aizstāvēt Latviju kā neatkarīgu un demokrātisku valsti, savus pienākumus pildīt godprātīgi un pēc labākās apziņas. Es apņemos ievērot Latvijas Satversmi un likumus.* Katram jaunievēlētajam deputātam solījums bija jāapliecina ar savu parakstu.

Pēc svinīgā solījuma došanas Saeima nobalsoja par deputātu pilnvaru apstiprināšanu.

Kļūmes ar svinīgā solījuma došanu

11. Saeimas jaunajiem deputātiem, dodot svinīgo solījumu, gadījās dažādas kļūmes, tāpēc vairākiem tautas kalpiem vajadzēja solījumu atkārtot. Pavisam nelāgi gāja deputātam Ivaram Zariņam (SC), kam svinīgo solījumu izdevās dot tikai ar sesto mēģinājumu. Tiesa gan, viņš to runāja no galvas, neskatoties tekstā. No Latgales Saeimā ievēlēja Zatlera reformu partijas deputāti Gunārs Igaunis un Juris Viļums solījumu deva latgaliski, tāpēc 10. Saeimas priekšsēde Solvita Āboltiņa (*Vienotība*), kas

vadīja sēdi līdz jauna Saeimas priekšsēža ievēlēšanai, lūdza viņus to atkārtot valsts valodā. Viļumam arī otrā reize bija kļūmīga, tāpēc solījums bija jādod trešo reizi.

Svinīgajā solījumā vārdus sajauca vai nepareizi izrunāja Jānis Ādamsons (SC), Jānis Dombrova (VL/TB/LNNK), Kārlis Krēslīšs (VL/TB/LNNK), Valdis Liepiņš (ZRP), Aleksandrs Sakovskis (SC), kuriem vajadzēja solījumu atkārtot, līdz tas beidzot izdevās.

Igaunijas prezidents Latvijā aizstāv un slavē eirozonu

Latvijā viesojās Igaunijas Valsts prezidents Tomass Hendriks Ilvess. Šī bija pirmā Ilvesa ārvalstu vizīte pēc viņa pārvēlēšanas Igaunijas prezidenta amatā. Uz Latviju Ilvess bija atbraucis 17 stundas pēc savas inaugurācijas ceremonijas.

Sarunā ar Latvijas Valsts prezidentu Andri Bērziņu Ilvess uzsvēra, ka Latvijā ieradīs daļēji tādēļ, lai stāstītu par Igaunijas vietu eirozonā. Atzīstot, ka daudzviet Eiropā cilvēki aizvien skeptiskāk raugās uz eiro, Ilvess pauda ieskatu, ka Eiropas Savienības kopējās valūtas ieviešana esot "latviešu interesēs", jo ES jādodas aizvien lielākas integrācijas virzienā. "Igaunū un latviešu tautas likteņi ir ļoti cieši saistīti ar ES un NATO," uzsvēra Ilvess. Viņš arī nepiekrīt dažu politiķu un novērotāju spriedumiem, ka eirozonas krīzes laikā radušās domstarpības starp ES dalībvalstīm būtu drauds bloka pastāvēšanai.

Savukārt Latvijas prezidents izteicās atzinīgi par Igaunijas eiro ieviešanas pieredzi, no kurās Latvijai būtu ļoti svarīgi mācīties. Eiro ieviešana Latvijā ir viens no svarīgākajiem nākotnes jautājumiem.

Pagarina misiju Afgānistānā

Valdība slēgtā ārkārtas sēdē nolēma pagarināt Latvijas Nacionālo bruņoto spēku (NBS) daļību Ziemeļatlantijas līguma organizācijas (NATO) vadītajā militārajā operācijā Afgānistānā. Aizsardzības ministrs Artis Pabriks darīja zināmu, ka valdības lēmums pieņemts vienbalsīgi. Sagatavotais rīkojuma projekts paredz pagarināt termiņu NBS karavīru daļībai operācijā Afgānistānā līdz 2011. gada 31. decembrim. Šis valdības lēmums vēl jāapstiprina Saeimai.

Atbalsta nāves soda pilnīgu atcelšanu

Saeima 13. oktobrī otrajā lasījumā atbalstīja likumprojektu, kas paredz Latvijas pievienošanās Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 13. protokolam par nāves soda pilnīgu atcelšanu. Latvija šo protokolu parakstīja

2002.gada maijā. Konvencijas 13. protokols paredz, ka nāves sods ir jāatceļ, to nevar neviename piespriest vai izpildīt, jo tiesības uz dzīvību ir viena no galvenajām demokrātiskās sabiedrības pamatvērtībām neatkarīgi no tā, vai ir kara vai miera apstākļi.

Kopš 1996. gada septembrā Latvijā ir noteikts nāves soda moratorijs - neviename tiesājamam nāves sods netiek ne piespriests, ne izpildīts. Nāves sods piemērojams vienīgi tad, ja noziegums izdarīts kara laikā. Turklāt nāves sodu - nošaušanu var piespriest vienīgi par slepkavību vainu sevišķi pastipriņošos apstākļos.

Ulža Freimaņa rīkotajā gājienā

no Okupācijas muzeja līdz Brīvības piemineklim piedalījās aptuveni 30 cilvēki, lai atgādinātu Rīgas otrreizējās padomju okupācijas 67. gadadienu. Sarīkojuma dalībnieki nesa ziedus, kā arī vairākus plakātus, uz kuriem bija rakstīts: "Karš beidzās 1945.gadā - laiks atbrīvoties no atbrīvotājiem", "Nojaukt pieminekli okupantiem Pārdaugavā", "Okupantu naturalizācija - duncis latviešu tautas mugurā", "Neļausim piektai kolonnai likvidēt Latvijas valsti". Uz plakātiem bija attēloti Alfrēds Rubiks un Jānis Urbanovičs ar asiņainu muti, līdzīgi vampīriem. Gājiena noritēja mierīgi, to uzraudzīja aptuveni desmit policijas darbinieki.

Vāks parakstus

Jauniešu kustība "Vienota Latvija" sadarībā ar Vladimira Lindermana, Jevgeņija Osipova un Aleksandra Gaponenko dibināto biedrību "Dzimtā valoda" marta sākumā sāka vākt parakstus, lai Saversmē krievu valoda tiktu atzīta par otro valsts valodu. "Vienota Latvija" sagatavojusi likumprojektu par grozījumiem Satversmē, kuŗi paredz grozīt Satversmes 4., 18., 21., 101. un 104.pantu.

Centrālā vēlēšanu komisija (CVK) 13. oktobrī izsludināja parakstu vākšanu no šā gada 1. līdz 30. novembrim par krievu valodu kā otru valsts valodu. Parakstu vākšana bija jāizsludina, jo likumprojekta iesniegšanu Saeimā pirmajā parakstu vākšanas kārtā ir atbalstījuši 12 533 balsstiesīgie Latvijas pavalstnieki.

Lidmašīnas avarija Siguldā

Netālu no Siguldas, pie autoceļa Turaida-Ragana 1. kilometra, avarējusi neliela Ādažu aviokluba pasažieru lidmašīna. Tā vertikāli ietriekusies zemē. Lidmašīnu pilotēja pazīstamais uzņēmējs Gundars Vectirāns, pasažieru krēslā sēdēja viņa draugs - aktīva dzīvesveida cienītājs uzņēmējs Juris Sirmāis.

Ziņas sakopojis P. Karlsons

Valsts prezidents Andris Bērziņš kopā ar piketētājiem Briseļē

visi Latvijas eiroparlamentārieši, no kuriem daži bija pat protestētāju rindās, arī Latvijas Valsts prezidents Andris Bērziņš. Prezidents apsveicinājās ar piketētājiem, solīja uzturēt Latvijas prasības. No ES saņemtais lauksaimniecības tiešmaksājumu piedāvājums Latvijai nav pieņemams.

Ieturēja pauzi...

Zatlera Reformu partija 12. oktobra vakarā pauda neapmierinātību ar koalīcijas veidošanas sarunu gaitu un paziņoja par lēmumu "ieturēt pauzi" līdz 13. oktobrim. ZRP norādīja, ka sarunas par koalīcijas veidošanu un nākamās valdības darāmajiem darbiem "nav saprātīgas", jo koalīcijas partneri neizrādot apņemšanos izpildīt parakstīto vienošanos. Par to liecinot potenciālo koalīcijas partneru – *Vienotības* un VL/TB/LNNK publiskie izteikumi.

Sadala amatus

Reformu un tiesiskuma koalīciju veidotāji partneri vienojās par atbildības jomu sadali. Paredzēts, ka Zatlera Reformu partijai (ZRP) būs pieci ministru amati, Saeimas priekšsēža amats, kā arī kopā ar *Vienotību* solidāra

šī saraksta tika ievēlēti 22 deputāti. Tātad nākamā koalīcija pavisam droši var rēķināties ar 50 deputātu atbalstu - pirms sešu deputātu izstāšanās no ZRP triju labējo partiju koalīcijai bija 56 balsis.

Spožs Vienotības „projekts”?

Ventspils pilsētas galvas Aivara Lemberga ieskatā līdz ar sešu Saeimas deputātu paziņojumu par izstāšanos no Zatlera reformu partijas (ZRP) *Vienotība* faktiski ir ieguvusi sešas papildu balsis Saeimā. *Vienotību* var apsvēkt par perfektu īstenotu projektu. Tagad *Vienotībai* Saeimā faktiski ir nevis 20, bet gan 26 balsis.

Lembergu uz šādām pārdomām vedinājis fakts, ka seši biedri, kuŗi izstājās no ZRP, kaut arī paši pārmet ZRP demokrātijas trūkumu lēmumu pieņemšanā, tomēr joprojām apgalvo, ka atbalstīs valdošās koalīcijas modeli, kur Valdis Dombrovskis (*Vienotība*) būtu Ministru prezidents, bet Valdis Zatlers (ZRP) - Saeimas priekšsēdis. Tas neiet kopā ar veselo saprātu.

Tomēr Ventspils pilsētas galva piekrīt, ka pašā ZRP, visticamāk, tiešām pietrūkstot demokrātijas lēmumu pieņemšanā. Lembergs pieļauj, ka šī iemesla pēc no ZRP

LAIKU UN VIETU MIJĀS

Kad kaut kāds lāsts izjauc cerības

VĒROJUMI UN PĀRDOMAS

Dažādās vietās, dažādos laikos zināmi dotumi, fakti, apstākļi tik ļoti samudžina situāciju, ka rodas iespaids: te kaut kāds lāsts izjauc cerības uz atrisinājumu, mieru, stabilitāti.

Ņemsim Latviju šobrīd: vēsture, ko retroaktīvi nav iespējams mainīt, proti – padomju pēckāra okupācijas četri gadu desmiti radījuši Eiropā unikālu situāciju, kad pamatattautas un migrantu samērs ir 60:40 %. Diemžēl pārāk daudzi no šīs krievvalodīgo masas joprojām, 20 gadus kopš PSRS sabrukuma, nav spējīgi saprast, ka būs vien – arī pārnēstā nozīmē – jāpūst latviešu valoda. Asinsartais uzsaukums, kas 12. oktobrī aizņēma visu trīs Rīgas krievvalodīgo avižu pirmo lappusi, liecina, cik noturīgs ir šis lāsts.

Pavisam citā griezumā vēstures lāsts liek sevi manīt pašā Āzijas vīdūci – Afganistānā. Šī zeme ir bijusi, ir un būs nepakļaujama un nepārveidojama – arī pozitīvā nozīmē, jo

kareivīgās puštunu ciltis nepazīst un neatzīst citu kārtību resp. nekārtību kā to, ko nosaka klanu virsaiši, islāma tiesību kodekss jeb *šaria* un asins atbērbības tradīcija. 19. gadsimta nogalē britu karaliene Viktorija varēja pamatoti lepoties ar titulu *Empress of India*, bet Afganistānu iekārto viņai tā arī neizdevās. Desmit gadus – 1979.–1989. – Padomju Savienība, zaudējot tūkstošiem karavīru, tostarp iesauktos latvju zēnus, pūlējās ieņemt Afganistānu t. s. *socnometnē*, bet šim ekspedīcijas korpusam nācās ar kaunu izvēties. Tikpat ilgi, nu jau desmit gadus – 2001–2011, ASV un NATO dalībvalstis (piedaloties arī dažiem Latvijas NBS vīriem), mēģina pieveikt fanātiskos *talibu* kaujiniekus un Afganistānā ieviest kaut cik ciešamu demokratisks pārvaldes struktūru, bet, cik var noprast, vēlīgi. Lāsts!

Pirms pieciem gadiem terroristiskā apvienība *Hamas*, kas kontrolē Gazas joslu ar pusotru miljonu iedzīvotāju, sagūstīja Izraēlas armijas karavīru Giladu Šalitu, padarot viņu

par ķilnieku nebeidzamajā konfliktā ar žīdu valsti. Nedz Sarkanajam Krustam, nedz rietumvalstu starpniekiem neizdevās panākt kaut vai normālu iespēju saziņai ar šo kara gūstekni. Tikai tagad, beidzot, ar Ēģipti par starpnieku, noslēgts īpatnējs darījums: Gilads Šalits var atgriezties mājās – apmaiņā pret 1000 palestīniešu teroristiem vai terrora aktu organizētājiem, kas atradās Izraēlas cietumos. Sensenis jūdu svētrakstos kā pienākums tiek uzsvērts *vaņģinieku izpiršanas* princips: neatstāt savējos gūstā! Un, kaut gan cena par Gilada Šalita brīvību ir augsta un riskanta, Izraēlas valdība izšķīrās spert šo soli.

Bet konflikts, kas būtībā ilgst turpat 90 gadus, paliek neatrisināts un, baidos, neatrisināms. ANO Kopsapulce 1947. gada 29. novembrī nolēma – britu mandāta teritoriju Palestīnu sadalīt divās valstīs: vienu žīdiem, otru arābiem. Žīdi šo lēmumu atzina, arābi – kopumā – noraidīja: visu vai neko. Pārejas ir zināms, siks izklāsts prasītu diezgan sējumus.

Palestīnas pašpārvaldes prezidents Machmuds Abass pūlas panākt, lai ANO atzīst Palestīnu par suverēnu valsti. Taču šī pašpārvalde kontrolē tikai t.s. Rietumkrastu (*West Bank*), bet Gazas joslu pārvalda *Hamas*, kuŗas vadība neatzīst Izraēlas eksistences tiesības, jo šis cionistiskais veidojums (*Zionist entity*) esot ļaundabīgs audzējs, kam nav vietas islāma telpā. Abasa gatavība izlikt ar Izraēlu *Hamas* vadības acīs ir nodevība, atteikšanās no nebeidzamas (!) pretestības. Tikmēr rietumvalstis nu jau, ja nemaldos, piekto reizi mēģina pierunāt Abasu un Izraēlas premjērmīnīstru Netanjahu sēsties pie galda un viena gada laikā visu nokārtot. Diemžēl Benjaminam Netanjahu ar bruņotu dumpi, ar pilsoņkaru draud Rietumkrastā izkaisīto žīdu apmetņu ekstrēmisti, atsaukdami uz To Kungu, kas savai tautai apsolījis visu šo zemi starp Vidusjūru un Jordānas upi. Tātad – bezizeja, lāsts.

Tikmēr mūžīgs un nepārvarams rādās nāids, kas armēņu nostata pretim turkiem un to turciskajiem radiem – azerbaidžāņiem. Pirmās asinsdzīres šai konfliktā sākās 1895. gadā Osmaņu imperijā, 1905. gadā Krievijas imperijā. Un garā tunelā galā no gaismiņas ne vēsts. Armēņiem gan Mazāzijas, gan Aizkauka-

za turki ir klejotāji, aitu gani, kas tik vien prot kā slaktēt aunus un “neticīgos”, kam zemes mīlestība un daile ir svešas, un Azerbaidžānas Republika ir mākslīgs veidojums, kam vispār nav tiesību eksistēt. Turcijā un Azerbaidžānā mācīti vīri turpretim melš, ka armēņi ir zaglīga un krāpnieciska tauta, kas safantazējusi savu šķietami tūkstošgadiņu kultūru, piesavinoties citu senlaiku tautu sasniegumus.

Jo spilgti šis nāids izpauzies šomēnes, kad sakarā ar Azerbaidžānas neatkarības atjaunošanas 20. gadskārtu šis valsts delegācija devās uz Turciju un apmeklēja Karsu – pilsētu, kur Osmaņu imperijas gados tika noslepkavoti tūkstošiem armēņu. Pirms dažiem gadiem kāds progresīvs turku tēlnieks Karsā izveidoja monumentu, kas simbolizētu turku un armēņu izlīgumu. Turcijas premjērmīnīstrs Erdogans lika šo monumentu nojaukt. Un pie tā drupām Azerbaidžānas delegācija kopā ar Turcijas valdības pārstāvjiem sarīkoja turciskās brālības svētkus, un tika pacelts vēsturiskais *Irevanas hanistes* (*Irevan khanate*) karogs, jo Armēnijas galvaspilsēta Erevana īstenībā esot turciskā Irevana, ko armēņi nelietīgi piesavinājušies. Nu, vai nav lāsts?

Franks Gordons

Politiskā cirka turpinājums

Nelaime ar nedēļas laikrakstiem ir tāda, ka reizēm komentārs jāraksta un jāiesniedz tādā notikumam virpulī, ka, visticamāk, līdz brīdim, kad attiecīgais numurs nonāks lasītāja rokās, daudz kas jau būs mainījies vai atrisināts. Šonedēļ tas tā ir pēc pilnas programmas. 17. oktobrī Latvijas 11. Saeima pulcējās pirmo reizi. Vēl iepriekšējā dienā it kā bija skaidri zināms, ka koalīciju veidos *Vienotība*, Nacionālā apvienība *VLI/TB/LNNK* un *Zatlera Reformu partija* (*ZRP*), bet šajā dienā jau no rīta viss bija sagriezts kājam gaisā.

Brīvdienā laikā seši jaunievēlēti deputāti no *ZRP* bija nolēmuši, ka partija esot pārāk „nedemokrātiska”, tāpēc viņi no tās izstāsies un veidos „neatkarīgu deputātu grupu”. Šajā jautājumā politiskā matēmatika ir gaužām nepielūdzama. Minētajām trim partijām un apvienībām Saeimā bija 56 mandāti, – ja pazūd seši, tad paliek tikai 50, un tas ir par maz, lai jebkurā jautājumā automatiski nodrošinātu vairākumu. Aizgājēji gan solīja atbalstīt minēto koalīciju, ja tā tiks apstiprināta, bet tikai kā „neatkarīgi” deputāti. Tas nu nekādu īpašu stabilitāti negarantētu.

Ka tā notiks, to politiķi pierādīja jau pavisam drīz. Pirmajā piegājienā, vēlētot Saeimas priekšsēdi, bijušais Valsts prezidents un *ZRP* dibinātājs Valdis Zatlers ieguva 46 balsis. Otrā kārtā – tikai 45. Pēc tam Zatlers paziņoja, ka vairs nekandidēs un viņa partija kandidātu augstajam amatam neizvirzīs. Tā kā minētajai partijai, apvienību un „neatkarīgo” deputātu grupai parlamentā ir 56 vietas, ir pilnīgs pamats jautāt, kas tur īsti notika. Protams, Saeimas priekšsēža vēlēšanas ir slepenas (atteikšanās no šī slepenā balsojuma ir

viens no tā dēvētās reformu un tiesiskuma koalīcijas postulātiem, jo kāpēc gan šādā jautājumā deputātiem būtu jāslēpj savs viedoklis?!), tāpēc droši zināt nevaram, taču acimredzot vairāki minētās grupas deputāti neņēma vērā it kā sarunāto – ka *Zatleram* jāklūst par valsts otu augstāko amatpersonu. „Neatkarīgo” deputātu vadonis Klāvs Olšteins apgalvo, ka viņš un visi pārējie pieci deputāti noteikti ir balsojuši par *Zatleru*. Ja tā, tad „disidenti” ir meklējami *Vienotības* un Nacionālās apvienības aprindās (vai varbūt pašā *ZRP*), un tas jau ir visnotaļ bīstami, ja domājam – kas Latvijā notiks tālāk.

Pirmām kārtām jādomā, kāda būs Latvijas nākamā valdība. Jaunievēlētās Saeimas pirmajā sēdē uzstājās Valsts prezidents Andris Bērziņš, taču par ministru prezidenta amata kandidātu pat neieicināja. Prezidents jau iepriekš bija teicis, ka valdības galvas izvirzīšanā nekādas steigas nebūs, iekams netiks gūta pārliecība par kandidāta spēju izveidot valdību, kuŗa var darboties nākamās trīs gadus, piedevām godīgi un normāli. „Olšteina grupas” lēmums šo pārliecību sagrāva līdz ar sākotnēji piedāvāto koalīcijas variantu. Politiķi aktīvi sāka apspriest dažādus citus variantus. *Saskaņas centra* (*SC*) līderis Nils Ušakovs tūlīt bilda, ka nu viņa apvienībai būtu dodama pirmā iespēja veidot valdību. Nē! *Vienotībā* ļaudis sprīdēja par iespējamu koalīciju ar Latvijas *Zaļo* un Zemnieku savienību (*ZZS*), lai arī iepriekš gan *Vienotība*, gan *ZRP* šādu iespēju bija kategoriski noraidījušas, jo vēl viens viņu postulāts ir atteikšanās no oligarchu ietekmes Latvijas pārvaldes sistēmā un zaļo zemnieku elks joprojām ir līdz absurdam kompromitētais *Ventspils* galva Aivars Lembergs. Tā nu ir „sarkanā līnija”, kuŗu derētu nepārkāpt, jo, būdams *Ventspils* partijas

vadītājs, Lembergs ir tiesīgs piedalīties koalīcijas sarunās, ja *ZZS* ir koalīcijā. Būtībā *zaļajiem zemniekiem* viņš ir tāda pati problēma kā *Saskaņas centram* tā radikālais gals – Latvijas Sociālistu partija, kuŗas līderis ir vienīgais cilvēks, kas Latvijas vēsturē notiesāts par valsts nodevību, – Alfrēds Rubīks. Atteikties no oligarcha vai ekstrēmīstiem, pazūdis daļa elektorāta, lai gan *ZZS* gadījumā visnotaļ pieticīgs rezultāts 11. Saeimas vēlēšanās tomēr liecina, ka *Lemberga* ietekme Latvijā ir krietni sarukusi. Taču *skāde* tā būtu tik un tā, un jācer, ka politiķi tomēr atradīs citu variantu.

Viens variants tomēr būtu sarunu atjaunošana ar *Saskaņas centru*. Tas automatiski nozīmētu Nacionālās apvienības izslēgšanu no aprītes, par ko pietiekami daudzi *Laika* un *Brīvās Latvijas* lasītāji skumtu. Taču nav īsti pamatota iemesla, kāpēc *SC* un tā elektorātu allaž turēt vismaz rokas stiepiena attālumā no varas. Lai nāk un parāda, ka prot būt konstruktīvs, nevis destruktīvs spēks! Apvienības „trakākie” ļaudis jautājumos par pavaltniecību, valsts valodu u.tml. būtu margināli, turklāt Ministru prezidents Valdis Dombrovskis (kuŗam, manuprāt, joprojām ir vislielākās izredzes kļūt par valdības vadītāju) ir teicis, ka viņa valdības ministriem nepiedienētu piedalīšanās 9. maija „svinībās” (kā arī 16. marta „atzīmēšanā”). Lai nu kā, valsts bojāeju, kā to paredz dažs labs trimdas latvietis, nekādā ziņā nenozīmētu.

Par „Olšteina grupu” jāteic – kārtējo reizi ir redzams, ka Latvijā politiķi, tāpat kā tīģeri, strīpas nemaina. Individuālās intereses ir liekamas augstāk par partijām, kur nu vēl valsts interesēm. Olšteins un pārējie sūdzējās, ka *ZRP* esot pārāk „nedemokrātiska”, tostarp domājot arī naktī pieņemto lēmumu par

koalīciju ar *SC*. Taču vai tāpēc secināms, ka pareizais variants ir aiziet no partijas laikā, kad jaunā Saeima pat darbu nav sākusi? Vai nebūtu labāk tomēr palikt partijā un censties to reformēt no iekšpuses? Piekritu Valdim *Zatleram*, ka „sešīniekam” būtu jānoliekt mandāts, jo vēlētāji par *ZRP* nebūt taču nebalsoja ar domu, ka tā tik drīz sašķelsies gabalos. Notikušais vēl jo vairāk apliecina, ka *ZRP* būtībā ir gadījuma rakstura cilvēku grupa, kuŗas pamatā ir vienīgi doma, ka valsti būtu vajadzīgs tautas vēlēts prezidents un izglītības jomā jāriko kārtīga revolūcija, bet īpašas ideoloģijas vispār nav. Tas bija redzams galīgi nepiemērotajā politikas neofīta Edmunda Sprūdža izvirzīšanā ministru prezidenta amatam (no kā partija gan ļoti drīz atteicās), kā arī starpgadījumā, kad gandrīz vai pats pirmais, ko *Zatlera* partija izdarīja, bija skandālēšana ar *Sarkano Krustu* par partijas emblēmu. Saprast jau var – pēc Saeimas atļaušanas daudz laika nebija, lai veidotu jaunu partiju, taču tagad kā uz delnas redzams, cik nenopietns šis projekts ir bijis.

Zatlers par savu neievēlšanu Saeimas priekšsēža amatā izteicās, ka tas neko labu neliecina par topošās koalīcijas stabilitāti, savukārt *Dombrovskis* paziņoja, ka tas bijis „nožēlojams” jaunās Saeimas sākums. Abos gadījumos piekritu. Vēl tikai piebilde, ka te ir redzama vecā Latvijas politikāņu indeve – vispirms kārtot personiskas darīšanas un antipatijas un tikai pēc tam domāt par valsts interesēm. Tāpēc rezignēti jānopūšas par interviju ar Igaunijas prezidentu Tomasu Ilvesu, kuŗa publicēta žurnālā *SestDiena*. Ilvess stāsta, ka viņa valsti neigaunīem savu atsevišķu partiju nav, oligarchu nav, sabiedrība ir mierīga. Kāpēc latvieši par savu valsti ir tik pesimistiski, viņš jautā. Un piebilst: „Dažkārt es jūs nesaprotu.” Ja mūs nesaprot kaimiņvalsts prezidents, ko varam sagaidīt no pārējās pasaules? No tās, kuŗa par visu vairāk Latvijā vēlas redzēt stablu

valdību un parlamentu, kas pabeigs starptautisko aizdevumu programmu, virzīsies ekonomiskās stabilizācijas virzienā, nekādas podus negāzīs un piedevām būs Latvijai neierasti godīga un tiesiska politiskā iekārta. Jo, ja to vēlas mūsu draugi rietumos, mēs nedrīkstētu cerēt ne uz ko citu. Godīga un tiesiska pārvalde būtiska ir pirmkārt un galvenokārt mums pašiem. Bet sākums 11. Saeimas pirmajā darba dienā neko daudzsološs vis nav.

Taču vēl viena piebilde par šo pirmo dienu. Likums no katra deputāta pieprasa zvēresta akceptēšanu, tas jānolasa vai no galvas jānorunā burtā burtā. Divi deputāti izvēlējās zvērestu teikt latgališu dialektā un saņēma aizrādījumu no Saeimas priekšsēdes Solvitas Āboltiņas. Latvijas Republikas likumdevēja valoda tomēr ir valsts valoda. Savukārt, vienam *Saskaņas centra* deputātam bija vajadzīgi veseli septiņi (!) piegājieni, pirms viņam izdevās zvērestu noburkšķēt precīzi. Jā, arī tas ir rādītājs par *SC* attieksmi pret mūsu valsti. Taču paturēsim prātā arī to, ka vairāki piegājieni bija vajadzīgi vienam no Nacionālās apvienības pazīstamākajiem deputātiem – Jānim Dombravam. Kļūdities var katrs. Vienīgi jācer, ka brīdi, kad Saeima ķersies klāt nopietnākiem darbiem (un tādu netrūkst, nepavisam netrūkst!), kļūdas ies mazumā.

Tielējušies par kandidātiem līdz plkst. 18.30 pirmdien, 17. oktobrī, „gudrās galvas” nolēma izsludināt pārtraukumu līdz nākamās dienas rītam. Paliek jautājums: kas ir iebērts Saeimas nama ūdenī, lai panāktu, ka, tikko ievēlēti, Latvijas iedzīvotāji kļūst par vārgiem nespējniekiem. Nu, kas?

Kārlis Streips Pedējā brīdī

11. Saeima 18. oktobrī par Saeimas priekšsēdi ievēlēja līdzšinējo parlamenta priekšsēdi, apvienības *Vienotība* valdes priekšsēdi Solvitu Āboltiņu. Par Āboltiņu nobalsoja 51 deputāts.

Daži mirkli šārudens pārdomām. Par tēvzemi

Ar mākslinieku un drāmatīķi Raimonu Staprānu sarunājās Ligita Kovtuna

Latvijā ir rudens visā krāšņumā, un "cāļus skaita rudenī". Kāda ir bijusi tava aizvadītā gada "raža" - glezniecībā, literatūrā, dzīvē? Spilgtākais piedzīvojums, notikums.

Šis ir bijis samērā pelēcīgs gads. Parasti uz Latviju un pārējo Eiropu braucu rudenī, kad laiks ir labs un nav turistu baru. Šogad braucu pavasarī, lai ierastos uz sava drauga, gleznotāja Jāņa Krišjāņa gleznu izstādi Florencē, kas gan nenotika un ne jau viņa vainas pēc. Toties piedzīvoju karsto laiku Rīgā. Manā dzīvē nekādu spilgtu piedzīvojumu parasti nav – viss ir pelēks. Tāda ir mana daba. Pats sevi sauca par emocionālu minimālistu. Rīgā apmeklēju dažas izstādes un aizmirstamas lugas. Mani vienmēr ir fascinējuši Alvja Hermaņa "Latviešu stāsti." Uzskatu viņu par vienu no labākajiem režisoriem Latvijā. Taču no pēdējās izrādes aizgājām jau puslaikā. "Latviešu stāstu" materiāls laikam beidzot ir izsmelts.

Vienīgais interesantais piedzīvojums bija Romā, apmeklējot arhitektes Hadidas jauno (*Maxxi*) modernās mākslas muzeju. Salīdzinājumā ar Hadidas darbu Birkerta bibliotēka Rīgā izskatās gluži konvencionāla. Hadidas muzejs tek kā upe - viena forma ieklūst otrā. Tur nav neviena stūra, nevienas taisnas sienas. Pat grīda dažviet ir slīpa. Bet vai muzejs ir piemērots gleznu izstādīšanai, par to vēl neesmu pārliecināts.

Kādas ir tavas un Ilonas pārdomas pēc aizvadītajām ārkārtas vēlēšanām?

Preteji mūsu meitai Aldai un viņas vīram Mārim mana un Ilonas reakcija bija pozitīva. Politiski Saeimas atlaišana bija revolucionārs solis, kas, kā par brīnumu, noritēja bez jebkādiem satraukumiem vai ekonomiskām pārmaiņām. Viss gāja uz priekšu normāli, ieskaitot valsts iestādes, kas darbu turpināja bez satricinājumiem vai apjukuma. Tas tikai norāda, ka demokrātija un mūsu pašu tautas pieņemta Satversme darbojas efektīvi.

Bijām apmierināti, ka oligarchi beidzot būs padzīti, un vienīgais tumšais plankums bija prezidenta vēlēšanas, kad bagātie pirms savas aiziešanas, veikli manipulējot ar Saeimu, ievēlēja vienu no savējiem. Žēl, ka mūsu jaunais prezidents Andris Bērziņš savu runu ANO „noboksterēja”, izrunādams katru vārdu kā dators, bez uzsvāra un teikumu pauzēm. Tāpēc runātā teksta saturu nevarēja pilnīgi saprast un uztvert.

15. novembrī Dailes teātrī Rīgā skatīsim tavu lugu „Gūsteknis pili” Kārļa Auškāpa režijā. Kāpēc tieši šī luga un kāpēc tieši tagad?

Atceroties nesena mierīgo, likuma kārtībā notikušo Saeimas atlaišanu, nāk prātā cilvēks, kurš arī to izdarīja 1934. gada 15. maijā, - tikai daudz brutālāk, arestējot labu tiesu deputātu, kuŗus pēc tam ieslodzīja koncentrācijas lēģerī. Pēc toreizējās Latvijas visas tautas nobalsotās Satversmes, ko Latvija ievēro arī šodien, viņam pienāktos no 15 līdz 18 gadiem spaidu darbos. Satversme šim vīram bija liels traucēklis – viņš konstitūciju aizstāja ar to, ko pats sauca par "Vadoņa gribu". Kā to 1947. gadā Vašingtonā manā klātienē uzsvēra sūtnis A. Bilmanis: "Latvija ar to brīdi vairs nebija tiesiski juridiska valsts un bija pagrābjama katram, kas vien to vēlētos." Lai tas nenotiktu, pirms plānotā apvērsuma šis cilvēks izprasīja no Staļina piekrišanu, ko tālredzīgais tirāns arī ar prieku viņam apsolīja. Atkal sūtnis Bilmanis: "Tas ir vienreizējs notikums vēsturē, kad kādas valsts vadība prasa citas, ne pārāk draudzīgas valsts akceptu izdarīt savas iekšpolitiskās pārmaiņas." (Sīkāk to esmu aprakstījis savos topošajos memuāros.)

Šī akcepta rezultātā, dažus gadus vēlāk okupējot Latviju, Staļinam vairs nebija jāpiņķerējas ar visādām saeimām vai pašvaldībām. Par to tirāns viszēlīgi atstāja pučistu uz laiciņu prezidentu krēslā, kuŗa tas

Ilona un Raimonds Staprāni

pats, nevienam padoma neprasījis, bija iesēdies.

Tagad, pēc okupācijas, iesprotots savā pili, vientulībā, tautas un valdības ignorēts, viņš parakstīja visu, kas tika likts priekšā, – jaunus likumus un pavēles – kas, ar viņa parakstu apstiprinātas, praktiski noārdīja neatkarīgo Latviju. Skumji un ironiski, ka šajās pavēlēs ietilpa arī tie rikojumi, ko viņš bija izdevis savas vienvaldības laikā. To redzot, Staļins bijis pārsteigts, cik ātri un ar cik lielu padevību viss tika izdarīts, tā-

pēc kā atalgojumu viņš piedāvāja Vadonim laipnu uzaicinājumu apmesties uz dzīvi kaut kur Krievijā, - galvenokārt lai izvairītos, runājot viņa vārdiem, no "tautas dusmām". Pēc dažas minūtes ilgām pārdomām Kārlis Ulmanis to arī pieņēma.

Režisora Kārļa Auškāpa producētā dokumentāla drāma "Gūsteknis pili" ir 1988. gada luga "Četrās dienas jūnijā" turpinājums. Tā aptver laiku no 1940. gada 6. jūnija līdz 22. jūlijam, kad īstenībā Staļina ieceltā viltus Ssaeima vienbalsīgi nolēma lūgt Latviju uzņemt Padomju Savienībā.

Katra no lugā atveidotajām ainām atbilst vēsturiskai patiesībai – pat tik tālu, ka vairāki dialogi ir autentiski, kā tos atceras noklausījušies tā laika līdzgaitnieki, ieskaitot Oskaru Neimani, A. Kirchenšteinu, Dr. Staprānu, pulkvedi Osi, tiesnesi Grūbaumu un citus.

Šais vēsturiskajos griežos atklājamies Kārli Ulmani. Intervijā ar akademiķi Jāni Stradiņu, ko lasīja arī mūsu laikraksta lasītāji, izlasāms šā vēsturē un dzīves pieredzē svaidītā vīra teiktais: "Ulmaņa laikā tika pieņemti daudzi tādi lēmumi, kas bija jāpieņem, Ulmanis nodibināja gan Zinātniskās pētniecības fondu, gan Latvijas vēstures institūtu, gan Tēvzemes balvu... Viņš zinātni veicināja! (..) Tēvs (Pauls Stradiņš – red.) krievu laikā nekad par Ulmani nav

slikti izteicies un labi arī ne."

Tā kā šis nav jautājums, tad tiešas atbildes arī nav. Tikai man ir iebildums – lasot J. Stradiņa pozitīvo komentāru, ka Vadonis nodibinājis Zinātniskās pētniecības fondu. Runājot ar dažu labu zinātnieku, manī ir nostiprinājusies doma, ka Latvija, būdama nabadzīga valsts, tīri zinātniskus pētījumus, kas tagad prasa miljonus, nevar atļauties, un tai būtu jākoncentrējas uz pielietojamo (lietisko) zinātni - kā to uzsvēra zinātnieks un tagad uzņēmējs Vitālijs Skrīvelis. Viņš raksta: "Visu cieņu akademiķiem... Latvijā šodien vairāk vajadzīga pielietojamā zinātne, kuŗas rezultāti viena divu gadu laikā pārvērstos par tehnoloģiju vai servisu, ko var pārdot..."

Stradiņš juniors tālāk raksta: "Ulmaņa laikā tika pieņemti daudzi tādi lēmumi (laikam domāti arī ekonomiski - R.S.), kas bija jāpieņem..." Gribētu tikai piebilst, ka tautā bija izplatījies mīts par Vadoņa pamatīgajām zināšanām ekonomikā. Par tām runājot, gribētu atgādināt, ka viņa piensaimniecības uzņēmums Amerikā bankrotēja, un lai izbēgtu no parādu maksāšanas, viņš atgriezās Latvijā. Tas pats notika ar viņa demokrātiskajā Latvijā sponsorēto Zemes banku, kas bija bankrota priekšvakarā, un tikai apvērsums to paglāba, nelegāli „iepumpējot” tajā daudz valsts līdzekļu, - kā tas tagad noticis ar *Parex* banku.

Kas jauns uz tava rakstāmgalda un tavā darbnīcā?

Uz mana rakstāmgalda pašlaik ir memuāri, pie kuŗiem es laiku pa laiku pieķeros. Pirms dažiem gadiem sāku rakstīt lugu par saviem piedzīvojumiem ar Latvijas tiesu, bet tad nolēmu, ka tā izklausītos pēc taisnošanās, un tās vietā uzrakstīju lugu "Dr. Paula Kalniņa tiesāšana". Visu četru republikas Saeimu priekšsēdi Paulu Kalniņu Vadonis arestēja un vairākus mēnešus noturēja Centrālcietumā. Tiesa viņu gan beidzot, bet tikai ar zināmiem noteikumiem, attaisnoja. To padzirdējis, Vadonis vilies iesaucies: "Būtu viņam kaut vienu dienu piešķīruši!!" Lugu pirmo reizi iespieda *Jauņa Gaita* un pēc tam pārpublicēja Latvijas žurnālā *Teātra Vēstnesis*. Tā vēl gaida producētāju.

Vēl sarakstīju romantisku „melno” komēdiju "Afrika! Afrika!". Tā bija domāta Siliņu pārim, bet izlasījuši viņi nosprida, ka abi jau esot tai par vecu. Ir vēl padomā luga par kādu medicīnisku problēmu, bet tikai vēl padomā.

Šā gada aprīlī, tieši pirms braukšanas uz Latviju, notika mana kārtējā gleznu izstāde Sanfrancisko, *Hackett Mills* galerijā. Mani abi galeristi kā Sanfrancisko, tā Losandželosā vēl plāno divas muzeju izstādes, bet neesmu drošs, ka iznāks, jo šeit muzeji eksistē tikai no patronu ziedojumiem.

Par lugas un režisora satikšanos

Lugas „Gūsteknis pili” režisoram Kārlim Auškāpam jautājām – kāpēc tieši šī luga un kāpēc tieši tagad?

K. Auškāps: "Lugas un režisora, tāpat kā partitūras un diriģenta sastapšanās bieži vien ir nejauša, noslēpumaina un ne vienmēr izskaidrojama. Pieļauju, ka reizēm luga vai partitūra atrod režisoru vai diriģentu pati. Biju sācis pārlasīt manā rīcībā esošās latviešu autoru lugas, un likās, ka R. Staprāna luga "Gūsteknis pili" mani uzrunā vistiešākajā veidā: "Taisi mani! Ir pienācis īstais laiks!" Jā, šis laiks mani ir interesējis vienmēr - vēstures posms kopš 1939. gada rudens: Hitlera un Staļina noziedzīgais līgums, Baltijas valstu valdību nespēja savstarpēji vienoties un pretoties PSRS bazu izvietojumam to teritorijās, somu

varonīgā, sekmīgā pretošanās sarkanarmijas iebrukumam 1939./40. gada ziemā, sekojošā brutālā un nekauņīgā pirmā Baltijas valstu okupācija, Rietumvalstu piekāpīgā neiejaukšanas un melīgais Baltijas padomju republiku tapšanas farss.

Bez šaubām, Latvijas brīvvalsts sagrāve (tāpat kā tās tapšana un uzplaukums) nav iedomājama, nepieminot Kārli Ulmani. Šī personība pēdējā laikā ir tik daudz un tik pretrunīgi aplūkota un vērtēta, ka R. Staprāna viedoklis gan par K. Ulmani, gan par notikumiem Latvijā 1940. gada jūnijā un jūlijā likās ļoti interesants.

Autors mīl, pēti un zina Latvijas vēsturi un pārdzīvo gan traģiskos pavērsienus mūsu tautas 20. gs. likteņos, gan pašu latviešu tuvredzību un kļūdas, bet

Kārlis Auškāps

pāri visam saglabā gudras, lielas un gaišas personības brīvu skatījumu uz cilvēkiem un notikumiem."

(Nobeigums)

Pēteris Karlsons

Senos tirdzniecības ceļus un kartes pētījis arī **Tartu universitātes vēsturnieks Heiki Valks**. Gaujienas konferencē viņš izklāstīja savu versiju par strīda jautājumiem. Viduslaiku kartē par svarīgām apdzīvotām vietām atzīmētas Izborska, Alūksnes Tempļakalns un Otepe.

Dienvidaustrumigaunijas bijušo pilskalnu vietās pēdējos gados izdarīti neskaitāmi izrakumi, bet, pētījot Alūksnes Tempļakalnu, atklājies, ka tam ir ļoti varens kultūrlānis. Tur, kā teica Valks, „pat kurmja rakumos iespējams atrast 12. un 13. gadsimtā darinātu podu lauskas”.

Pētījot setu novadu Dienvidaustrumigaunijā, kartēs parādīts ceļš, kas ved no Lauriem uz Alūksni un tālāk uz Koknesi. Arī krievu vēstures avotos Očela tolaik uzskatīta par svarīgu novadu. Preces pa šo ceļu caur Alūksni no Krievijas vestas tālāk Latvijā, lai tās transportētu uz Romu. Šī ceļa apkārtnē kapulauku izrakumos atrastas jau 11. gadsimta Skandināvijas izcelsmes rotaslietas. Tātad Očelas jeb Adzeles politiskais statuss, skatoties no Krievijas puses, bijis svarīgs, jo caur to veda nozīmīgs tirdzniecības un kaļa ceļš. Salīdzinot Gaujienā ar Alūksni, pēdējai par labu runā atrastais biežais kultūrlānis. Šim apvidum būtu nepieciešami tālāki pētījumi, lai nokļūtu tuvāk patiesībai.

Vēsturnieks **Andris Šnē** norādīja, ka līdz pat 13. gs. 20. gadu beigām rakstītie vēstures avoti, kušos pieminēta Latvijas teritorija, liecina, ka tur nav bijis savas rakstītās jeb literārās kultūras. Tāpēc mēs to laiku notikumus varam „likt kopā” tikai pēc vācu un krievu hronikām. Arī

„Tautai vajadzīga pagātne, kas dod lielu spēku...”

Gaujienai – Adzelei 900

Skandināvijas rūnu rakstos tiek minētas vairākas apdzīvotas vietas un tautas Latvijas teritorijā. Tās ir ļoti skopas liecības, bet, lai noskaidrotu šajā teritorijā notikušo, jāpamatojas vienīgi uz arhαιoloģiskajām ziņām, kas ir sava laika autentiskas liecības. Sākot ar 13. gadsimtu, par Ziemeļvidzemes teritoriju parādās arvien plašāka un interesantāka rakstītā informācija – gan par Adzeli, gan par Tālavu. Tiešu informāciju par notikumiem Ziemeļvidzemē mēs varam iegūt Indriķa hronikā no 1208. līdz 1225. gadam.

Līdz pat tā saucamajiem zviedru laikiem vēsturnieku rīcībā nebija nekāda kartografiskā materiāla. Tāpēc vēsturnieku pētījumos atrodama atšķirīga informācija par teritorijām un vietvārdiem, kas minēti vēsturiskajos informācijas avotos. Ceļu sistēma ir viena no svarīgākajām kultūrainavas un vides sastāvdaļām, taču apšaubāmi ir to attiecināt uz Aizvēstures laikmetu. Senāko laika posmu varam pētīt tikai pēc arhαιoloģiskiem izrakumiem.

Veldre iesaka lasīt...

Savu viedokli apstrīdamajā Adzeles jautājumā izteica arī jau iepriekš rakstā pieminētais Alūksnes novadpētnieks **Uldis Veldre**. Viņš atbalstīja Munta Auna un Heiki Valka viedokli, savu domu pamatojot ar citātiem no vairākām grāmatām, dokumentiem un vēsturiskām kartēm, kur Gaujiena nav minēta kā Adzele. Veldre ieskatā viss sajukums sācies tad, kad nepareizi svinēta Alūksnes 700 gadu jubileja. Veldre konferencē dalībniekiem ieteica izlasīt grāmatas „Latvijas PSR vēsture no vispārīgajiem laikiem

Skolotājs Harijs Grāvis pie jaunās piemiņas zīmes

līdz jaunajiem laikiem”, „Latvijas senvēsture”, „Seno laiku vēsture”, „No laikmeta uz laikmetu” un citas. Tad viņi varēsot saprast **pareizo vēsturi (!)** (izcēlums mūsu – red.).

Konferences nobeigumā

runāja Gaujienas vidusskolas vēstures skolotājs, grāmatas „Adzele-Gaujiena 1111-2011” autors **Harijs Grāvis**. Rakstot grāmatu, viņš ticis ar vēsturniekiem Ievu Osi, Andri Cauni, Ēvaldu Mugurēviču, Māri Atgāzi, Jāni Līci un citiem. Šie vēsturnieki atzinuši, ka Gaujienas un tikai šīs vietas senais nosaukums ir bijis Adzele. Pētījot senās kartes, redzam, ka Adzeles vārdā minēta vieta, kur tagad atrodas Gaujiena. Neviens vēsturnieks nav arī apšaubījis Arveda Švābes atzinumu, ko viņš paudis, pamatojoties uz

1224. gada dokumentu – ligumu par iekāroto zemju – Tālavas un Adzeles sadalīšanu starp Rīgas bīskapu Albertu un Zobenbrāļu ordeni. Pēc šā liguma secināms, ka šī apdzīvotā vieta toreiz saukta Adzele vai vēlāk Agzele un to ieguvis Zobenbrāļu ordenis. Konferencē tika runāts, ka toreizējā Gaujiena bijusi pilskalns. Grāvja ieskatā tas tomēr nav pierādīts, bet, ka šī vieta bijusi apdzīvota jau pirms 12. gadsimta, liecina šeit atrastie senkapī.

Ievērojot senvēsturi un šodienas vēsturnieku pētījumus, nevar noliegt, ka senā Alūksne atradusies mūsu zemes centrā. To pierāda arī fakts, ka Alūksnes apkārtnē ir bagāta ar senajiem kapu laukiem. Pēc Harija Grāvja domām, Alūksne nav saukta ne par Adzeli, ne Agzeli. Šī apdzīvotā

vieta ar vārdu Alista vai Olista pirmo reizi vēstures dokumentā – Pleskavas hronikā minēta 1285. gadā. 1985. gadā svinēja Alūksnes 700 gadus.

Gaujienas dzimšanas dienā

Gaujienā 30. jūlijā daudz vīesu klātienē laukumā iepretim Gaujienas pagasta tautas namam atklāja vēsturisku piemiņas zīmi „Adzelei Gaujienai 900”. Šī piemiņas plāksne simboliski apliecina, ka mēs katrs esam ciešā saistībā ar savu zemi, savu vietu uz tās un ar ļaudīm, ar to, kas ir noticis pirms mums.

Atklājot piemiņas plāksni, skolotājs Harijs Grāvis sacīja:

Kopā ar Jāzepa Vītola Mūzikas dienu mēs svinam Gaujienas dzimšanas dienu – 900. gada dienu. Gaujienai ir ievērojama un bagāta vēsture. Tā pārdzīvojuši daudzu svešzemnieku iebrukumus. Par Gaujienu zobenus krustojusi Novgorodas un Pleskavas krievi, vācu bruņinieku ordeņvīri, poļu un zviedru karaļi, cars Ivans Bargaiss un Pēteris I.

Šodien šajā svinīgajā brīdī, stāvēt pie Gaujienas dzimšanas gada dienas pieminēkla, jāsaka, lai šī piemiņas zīme ir kā simbols, kas atgādina nos vēsturi un dod ierosmi neatlaidīgam darbam un labākai dzīvei, lai pēc simt gadiem, kad Gaujienai būs 1000 gadu, tās vēsture būtu vēl bagātāka. Lai Gaujienas 900 gadus garās vēstures grūtības un panākumi dod spēku, neatlaidību labiem darbiem nākotnē. Esiet Latvijas patrioti!

*
Publikācija sagatavota sadarbībā ar Alūksnes un Apes novada laikrakstu *Malienas Ziņas* un Gaujienas konferences organizatori Inetu Riepiņeci.

Kolimas trase: viss mainās!

L. Kovtunas ceļojuma apraksts *Brīvā Latvijā* par Sibīrijas latviešiem bija ļoti interesants. Līdzīgu rakstu lasīju *Times* slejās, kur T. Halpins stāsta par Kolimas trasi – ceļu, kas savieno Handigo ar Magadanu, ostas pilsētu tālos Krievijas ziemeļaustrumos. Bēdīgi slaveno ceļu sauc arī par *kaulu ceļu*, kas bijusi elle zemes virsū Staļina upuriem. Staļina terora režīma laikā 12 miljoni *tautas ienaidnieku* dabūjuši tur galu. Politiskie cietumnieki bija pirmie, viņiem kaļa laikā pievienojās tie, kušu valstis bija vāciešu okupētas, vēlāk nāca lauksaimnieki, kas nepiekrita Staļina kolektīvizācijas programmai. Staļina laikā gulags palielinājās no 6000 cietumniekiem 1930. gadā līdz 12 milj. 1953. gadā, kad *valdnieks* nomira. Starp ieslodzītajiem noteikti bija arī no Baltijas valstīm izsūtītie. Grāmatas *Archipelag Gulaga* autors A. Solženicins raksta: *Kolima bija lielākā un visslavenākā sala, nežēlastības kalngals tajā pārsteidzošā zemē, ko sauca par gulagu... gandrīz neredzama, nemanāma zeme, kur dzīvoja „zeki”.*

Tautas ienaidnieki strādājuši ceļa būvē kā vergi un tur arī miruši, stāsta T. Halpins, liķus

ieraka ceļa pamatos, 1000 jūdzes garā *kaulu ceļā*. Pēc vietējās vēsturnieces Albinas Nikolajevas vārdiem, nometnes no *Topolnoje* (225 km) līdz Handigai slēgtas pag. gs. 50. gadu vidū, jo jaunais padomju valdnieks Nikita Chruščovs centās izbeigt Staļina personības kulta despotiju. Pārējās nometnes izzuda no vēstures, jo pamestos dēļus savāca vietējie iedzīvotāji un izlietoja savām vajadzībām. Handiga varējusi eksistēt tikai tāpēc, ka tur bija gulags: sādža dibināta 1939. gadā, tā bijusi pirmā nometne šajā apkārtnē. Vēsturniece stāsta, ka apmēram 800 000 cietumnieku kādreiz strādājuši ceļa būvē. Sākumā pirmā doma bijusi būvēt dzelzceļu, bet kaļa laikā izšķirušies par ceļu, daļēji lai izmantotu apgabala zelta resursus. Apvietinātie strādājuši arī raktuves, kur apstākļi bijuši vēl sliktāki nekā ceļa būvē. Kolimas stāstos autors V. Šalamovs apraksta apvietināto dzīvi. *Katru reizi, kad atnesa zupu ... mums visiem bija jāraud. Mēs bijām gatavi raudāt aiz bailēm, ka zupa būs plāna. Un, kad notika brīnumi un zupa bija bieža, mēs nevarējām tam ticēt un ēdām to tik lēnām, cik vien bija iespējams. Bet bieža zupa siltā vēderā tomēr*

palika sūrstoša sāpe, jo mēs tik ilgi bijām cietuši izsalkumu. Visas cilvēces emocijas – mīlestība, draudzība, greizsirdība, rūpes par citiem cilvēkiem, līdzjutība, ilgas pēc slavas un godīgums bija zuduši līdz ar miesu, kas bija nokususi no mūsu ķermeņiem.

Mūzeja vadītāja N. Najerhova atceras: *Magadanas trase ir pasaules lielākā kapsēta. Uz šā ceļa katru dienu miruši vismaz 25 cilvēki, un lielākoties neviens nezina, kas viņi ir. Kauli vienmēr vēl uzrodas virspusē. Mēs cenšamies uzturēt viņu piemiņu dzīvu. Tas ir ļoti svarīgi. Šajā apkārtnē kādreiz bija vairāk nekā 100 nometnes. Tā bija kā milzīga slidoša lente no cilvēkiem, ieskaitot bērņus 12 gadu vecumā. Mans vectēvs bija nometnes sargs, bet viņam nepatika par to runāt. Viņš tikai teica, ka tās bijušas pelēkas, drausmīgas vietas, kur cilvēki vienmēr bija izsalkuši un nosaluši.*

Taču nekas nestāv uz vietas, viss mainās, tagad no gulaga pāri palikušas tikai sabrukušas barakas, logu rāmji ar restēm, kas liek domāt, ka tur mitinājušies cilvēki, kušiem bija liegta brīvība. Vēl var saskatīt dzeloņdrāšu žogu. Citādi viss ir tukšs un pamests. Bet mirušie nav aiz-

miruši. Pāri vietējai upei 2008. gadā uzbūvēts jauns, moderns tiltis, kas aizstāj cietumnieku 1951. gadā celto. Tiltam blakus pareizticīgo krusts par godu Krievijas tiltu celtniekiem 1937-2008, - tā piesardzīgi izvairoties no gulaga pieminēšanas, domā T. Halpins, bet to var uztvert arī citādi - ka *tautas ienaidnieki* pēc 50 gadiem atziti un paaugstināti par *Krievijas tiltu celtniekiem*, nevis pieminēti kā gulaga vergstrādnieki. T. Halpins vēl stāsta, ka Teplij Kļuča sādža gulaga vergstrādnieki uzcēluši mazu lidlauku, ko Otrā pasaules kaļa laikā izmantojuši amerikāņi, lai piegādātu lidmašīnas krievu armijai.

Kolimas ceļš pa šiem gadiem kļuvis slavens, vismaz jaunajā paaudzē. Sevišķi puīši cenšas atrast neparasto, lai pierādītu savas spējas un izturību. Piemēram, jauns austrālietis *Casey Handmer* pirms dažiem gadiem išķīkojis viens pats no Jakutskas līdz Magadanai un to veicis, ja nemaldos, 17 dienās. Savu ceļojumu Keisijs ierakstījis *Youtube*. Pa ceļam viņš uzgājis galīgi tukšas, pamestas pilsētas. Reiz, vienu tādu izstaigājis, viņš atradis labi iekārtotu skolu un bibliotēku. Šai tukšajā pilsētā

Keisijs gribējis pārņakšnot. Apstaigājis vairākas pamestas mājas, tomēr nolēmis nakti pavadīt ārā savā teltī.

2004. gadā trīs jauni zēni bija izdomājuši apbraukt apkārt pasaulei 115 dienās un 61. dienā sasniedza Jakutsku. Viņu brauciena maršruts bija: Anglija-Eiropa-Āzija- Krievija-Aļaska-Kanada līdz Ņujorkai. Filmā *Long Way Round* atspoguļots galvenokārt ceļa posms Jakutskā – Magadana. Kolimas ceļš filmā nešķiet pārāk liels, vietām tas izskatās diezgan nožēlojams – slikti uzturēts, tilti vietām sabrukuši. Lielāko ceļa posmu jaunieši brauca ar motocikliem, bet vietās, kur tilti sabrukuši, viņiem palīdzējuši vietējie, kas ar savām kravas automašīnām spējuši ļoti smagos motociklus pārceļt. Magadanu puīši sasnieguši brauciena 76. dienā un ceļojumu turpinājuši ar lidmašīnu līdz Ņujorkai. Ja nemaldos, Magadanā, kur puīši pavadīja dažas dienas, filmā kāda vietējā meitene viņiem stāstīja *kaulu ceļa* vēsturi. Tā kā vēsture par deportētiem vergstrādniekiem nav piemirsta, vietējie to nodod tālāk.

Marita V. Grunts

Hilda Prince nu jau tālēs...

Rudens. Iepretim manam loģam kuplo bērzs, nu jau ietērpies dzeltenā rotā; vakar uzpūta vējš, un cita pēc citas lejup lidinājās lapas. Tā vien izskatījās, ka bērzs birdina asaras. Tajā brīdī no Nacionālā teātra man piezvanīja Rita Melnace un pavēstīja skumju ziņu – aizsaulē aizgājusi aktrise Hilda Prince-Uršteina vai vienkārši Hildiņa. Tad tāpēc tas bērzs raudāja, un arī man acīs sariesās asaras: Hilda Prince bija pēdējā kādreizējā Nacionālā teātra pārstāve, visi no viņas kādreizējās aktieņu audzes jau pārcēlušies citos platuma grados, nu aiziet viņa. Gaiša, starojoša!

Hilda Prince

Atceros 1990. gadu. Nacionālajā teātrī bija iestudēta Anšlava Egliša luga „Bezkaunīgie veči”. Teātra vadība uzaicināja Hildu Princi viesoties Zuzannas lomā. Tā viņai nebija sveša, jo Zuzannu viņa bija tēlojusi 1971. gadā Amerikas Latviešu teātra Vašingtonas ansamblī. Gadi bija aizritējuši, un Hildiņu māca šaubas, vai piedāvājumu vēlreiz kāpt uz Nacionālā teātra skatuves pieņemt, un tad Anšlavs Egļitis viņai bija devis pēdējo uzmundrinājumu, sacīdams: „Tev jāspēle!” Un viņa spēlēja! Tā bija brīnišķa atgriešanās uz skatuves, kur viņa pirmo reizi bija uzņākusi 1939. gadā. Toreiz Nacionālā teātra direktors bija Jānis Grīns. Pēc nopietnām pārru-

nām jauno meiteni uzaicināja kļūt par šī teātra aktrisi, un viņa uzsāka savu skatuves dzīvi.

Lomas sākumā nebija lielas, savā pirmajā izrādē viņa bija viena no dāmām Elinas Zālītes lugā „Rudens rozēs”, ko iestudēja Jānis Zariņš, tad A. Brigaderes „Princesē Gundegā” – Zīle, bet M. Zivertā drāmā „Cilvēks grib dzīvot” viņai tika iedalīta lomīņa bez vārdiem – jauna dāma, kas atnāk pie slavenā rakstnieka Morisa Mersjē un lūdz viņa autografu. Ziverts vēlāk šo īso skatiņu nosvītvoja, un Hilda Prince man reiz sacīja: „Manas pirmās lomas vairs nav, ir tikai foto uzņēmums.” Kaut arī lomas bija nelielas, Hilda uz skatuves dzīvoja ar laimes un

prieka izjūtu. To vairoja arī patiesa mīlestība. Viņa bija agri apprecējusies, nomainījusi savu igaunisko uzvārdu Kokamegi un kļuvusi par Princi, taču laulība drīz vien izjuka, un no tās palika tik vien kā skatuves uzvārds. Nacionālajā teātrī Hildas dzīve savijās ar Osvalda Uršteina dzīvi. Sākās skaisti, kaut grūti, bet laimīgi gadi.

1944. gadā nācās atstāt dzimteni, nesot uz rokām mazo meitiņu Andu. Vācijā gaidīja darbs pašu dibinātā un veidotā Mērbekas latviešu teātrī, un nu viņa varēja nospēlēt lomas, kas Latvijā vēl nebija lemta, – viņa bija Olivija V. Šekspīra „Divpadsmitajā naktī”, Matilde R. Blaumaņa „Pazuodušajā dēlā”, Serbinete Moljēra „Skapēna nedarbos”, bet, kad Mērbekā Uršteins iestudēja Anšlava Egliša „Kazanovas mētelī”, Hilda Prince iepazinās ar Anšlavu un Veroniku. „Tad es iemācījos abus šos cilvēkus iepazīt un cienīt, un šī cienība ar gadiem ir augusi augumā. Kaut vairāk būtu tādu cilvēku!” Tā kādā sarunā man reiz teica Hildiņa. Veroniku Janeliņu ar Hildu saistīja abu igauniskā izcelsme. Vēstulē Uršteina kundzei Veronika Janeliņa rakstīja: „Man Jūs patiesi esat tuva savas igaunņu izcelsmes dēļ.” Taču pienāca brīdis, kad nācās atvadīties no Anšlava Egliša, un vēstulē Hilda

Prince rakstīja: „Cik skumji, domājot par lielo zaudējumu – mūsu vidū vairs nebūs iemīļotā un cienītā Anšlava Egliša. Viņš bija neparasta personība.” Sagādījās, ka uz skatuves Princī vairākkārt nācies tikties tieši ar Anšlava Egliša tēliem, – tā bija jau minētā Zuzanna, viņa iejutās Omartija kundzes tēlā, tad pārvērtās elegantajā, pašapzinīgajā Jolantā Durbē.

Pēc Osvalda Uršteina aiziešanas aizsaulē Amerikas latviešu teātra Vašingtonas ansamblja darbība apsika, toties biežāk Hilda Prince varēja iegriezties Rīgā. Viņa patiesi mīlēja šo pilsētu, sekoja līdzīgi Rīgas teātru dzīvei. Parasti, viesojoties Rīgā, Hildiņa apmetās pie Lilijas Dzenes, un tur ar viņu tikos arī es. Daudz runājām par teātri, par Hildas kādreizējiem kollegiem un tēlotajām lomām – par Smeraldīnu K. Goldoni komēdijā „Divu kungu kalps”, Vešerieni R. Blaumaņa drāmā „Ugunī”, Ievu drāmā „Indrāni”, kā arī par plāpīgo Trīni „Trīnes grēkos”. Trīnes raksturu veidojot, aktrise bija atradusi varbūt ārēju, bet lomai īsti atbilstīgu paņēmienu – lielajai tērgātājai mutē ieliekot īpašu mākslīgo zobu plati. Vienmēr apbrīnoju Hildas Princes daudzveidību.

Vai uz skatuves Hilda Prince guva pilnīgu piepildījumu? Lai kam gan tikai retam aktierim tas laimējas. Teātris deva spēku izturēt, gandarījumu, prieku, bet

daudzas lomas palika nenspēlētās. Aktrise pati reiz atzinās: „Mani nekad nav vilinājušas tādas lomas kā Baiba vai Laimdota, es nezinu, ko ar viņām iesākt, mani vienmēr vilinājušas tādas sievietes, kam ir spēks, man ļoti patika arī raksturi. Ļoti tuva man ir Raiņa Ārija, mans sapnis bija nospēlēt lēdiju Makbeti. Manas klusās vēlmes diemžēl nav piepildījušas.”

Droši vien daudz kas palicis nepiepildīts, taču Hildiņa nemēdza žēloties un vaidēt, kaut arī dzīve viņu nav lutinājusi: nācās zaudēt dzīvesbiedru Osvaldu Uršteinu, un sirdi palika sāpīgs tukšums, pašos spēka gados no dzīves aizgāja mīļotā meita, aktrise Anda, vajadzēja pārdot māju, kurā viņa bija nodzīvojusi četrdesmit piecus gadus, cita pēc citas viņu vajāja slimības, un tomēr Hilda Prince izstaroja garīgu gaišumu un saglabāja savu eleganci. Ar viņu tiekoties, sapratu, ko īsti nozīmē būt nevilgotai, īstai dāmī. Mūža novakarē Hildas Princes sapnis un ilgošanās bija vēlreiz atbraukt uz Rīgu, aiziet uz savu Nacionālo teātri. Tas diemžēl vairs nebija iespējams, jo gadu nasta bija pamatīga. Bet nu jau viņa var tikties ar saviem mīļajiem – ar Ositi un Andiņu, ar Anšlavu un Veroniku, ar Liliju Dzeni un Kārli Sebrī. Cik liela ir aizgājēju rinda! Un to atgādina dzeltējošais bērzs, noņemot vienu lapu, otru, trešo... Drīz būs ziema.

Viktors Hausmanis

Atkalredzēšanās Latvijā

Rīgas Sv. Pēteru baznīcā 4. oktobrī mūzikālās otrdienas ietvaros notika koncerts „Atkalredzēšanās Latvijā”. Rīdzinieki atkal tikās ar latviešu dziedātāju – ordinētu diakonu **Brigitu Saivu** no Austrālijas.

Kopš 1949. gada Brigita Saiva dzīvo Sidnejā. Pēc vokālās izglītības iegūšanas Dānijas un Sidne-

jas konservatorijā viņa bija viena no visaktīvākajām Sidnejas latviešu dziedātājām. Dziedot vienmēr latviešu valodā, galvenokārt latviešu publikai, arī ārzemēs, ASV, Kanādā, Zviedrijā u. c., viņa vairākus gadu desmitus par savu pienākumu uzskatīja latviešu klasiku, Austrālijas latviešu komponistu un latviešu tautas-

dziesmu popularizēšanu.

Pēc garāka pārtraukuma Brigita Saiva 1990. gadā Austrālijā ieguva diplomu Bībeles studijās, beidza latviešu teoloģiskos kursus Kanādā, iegūstot ordinētas diakones tiesības. Jau 21 gadu viņa vada latviešu ev. lut. draudzi Kvīnslāndē, reizi mēnesī braucot uz turieni ar lidmašīnu.

Brigitas Saivas ilgi lolotā cerība – dziedāt Latvijā – piepildījās 1990. gadā, kad viņu uzaicināja dziedāt Rīgas Doma baznīcā represēto un karā kritušo sportistu piemiņas dievkalpojumā. Kopš tā laika Brigita Saiva ar vīru brauc un dzīvo Rīgā vasaras mēnešos, sniedzot koncertus gan Sv. Pēteru, Sv. Jāņa, Vecajā Sv. Ģertrūdes, Jēzus, Lutera baznīcā, gan citu Latvijas pilsētu dievnamos, gan Rīgas latviešu biedrībā, *Ave Sol* zālē, Ģildē u. c.

Sv. Pēteru baznīcas koncertā šā gada 4. oktobrī bija ceturta tikšanās ar Brigitu Saivu.

Katru savu koncertu Brigita Saiva sāk ar pateicības vārdiem Dievam. Šoreiz tie bija ņemti no 69. psalma 31. panta: „Es slavēšu Dieva vārdu ar dziesmu un godināšu Viņu ar pateicību.”

Koncerta sākumā izjusti skanēja izcilā latviešu pianista Venta Zilberta atskaņotā Jāņa Mediņa „Lūgšana”, kā arī koncerta otrā daļā augstā mākslinieciskā sniegumā Jāņa Mediņa Prelūdija Do diēz minorā un daīna – Fa diēz mažorā.

Koncertu kuplināja basa, komponista un vokālā pedagoga Anša Saukas dziedātās dziesmas – Jāņa Lūsēna „Lūgšana” (L. Breikša v.), Jāņa Kalniņa „Par katru stundu” (K. Skalbes v.), Anša Saukas „Klums” (I. Ziedoņa v.) un tautas-

Foto: Inga Nestere

Dzied Brigita Saiva, pie klavierēm Ventis Zilberts

dziesma „Saulīt’ vēlu vakarā”. Īpaši skanīgi tika nodziedāta A. Žilinska dziesma „Komponistam”.

Katrā savā koncertā B. Saiva dzied garīgas dziesmas. Arī šajā koncertā puse dziesmu bija veltītas Dieva slavai. Svinīgi un dvēseliski skanēja Haralda Berino Davida 23. dziesma („Tas Kungs ir mans Gans”), Svētceļnieku dziesma – 125. psalms („Visspēcīgs un varens”), kā arī Austrālijas latviešu komponista Jāņa Muižnieka „Agnus Dei”, Ērika Ozoliņa „Ticība” (L. Breikša v.).

Īpaši sirsnīgi skanēja Austrālijas komponista Eižena Freimaņa dziesmas – „Pavasaris dzimtenē” (T. Tomsona v.), „Tu jautāji” (K. Zāles v.) un „Vakars” (E. Kikutes v.). Ar komponistu un pianistu Eiženu Freimani aizvadīti B. Saivas radošā sākuma 14 gadi, dziedātas 16 viņa dziesmas.

Ar Romualda Jermaka dziesmu „Ticība” (L. Breikša v.) dziedātāja sveica komponistu viņa 80 gadu dzimšanas dienā.

Īpaši sirsnīgi un silti skanēja B. Saivas dziedātās latviešu tautasdziesmas – J. Mediņa „Dzēguze kūko” un „Puiši jāja pieguļā” un Anša Saukas dziedājumā „Saulīt’ vēlu vakarā”. Ar šīm dziesmām abi solisti pieskārs senču dvēselēm.

Apbrīnojama ir Brigitas Saivas skaidrā dīkcija. Viņa nodzied ne tikai melodiju, bet arī vārdus, tādējādi uzrunājot klausītājus ar divkārsu spēku – no sirds uz sirdi.

Koncerta nobeigumā Brigita Saiva dziedāja Lūcijas Garūtas „Lūgšanu” – „Svēti šo zemi”. Šo Lūgšanu viņa dziedāja arī šogad 11. septembrī viena pati – solo pie Brīvības pieminekļa traģisko notikumu – teroristu iebrukuma ASV piemiņas dienā kopā ar jauniešiem, Rīgas Latviešu biedrības kori, Vecās Sv. Ģertrūdes baznīcas mācītāja Rinalda Granta uzaicināta teikt Dieva vārdus un dziedāt – dziedot lūgties arī par mūsu Tēvzemi un latviešu tautu. Dzejnieks Andrejs Egļitis aizvien augstu vērtēja Brigitas Saivas koncertus par latvietības uzturēšanu un cilvēkmīlestību.

Klausoties Brigitu Saivu, gribējās pateikties viņai par drosmi sekot savas sirds aicinājumam un novelēt garīgu možumu, arī turpmāk ar ticības spēku klieģot cilvēku piesārņotās dvēseles.

Pateicībā Brigitai Saukai par iespēju teikt ievadvārdus koncertā „Atkalredzēšanās Latvijā”

Venta Vecumniece

VALŪTAS KURSS

SEB

SEB bankas standartkurss 17. OKTOBRIS

Valūta	Banka pērk	Banka pārdod	LB kurss
AUD (Austrālijas dolārs)	0.515	0.535	0.52
BGN (Bulgārijas leva)	0.3507	0.3707	0.359
BYR (Baltkrievijas rublis)	0.000026	0.000066	5.60E-05
CAD (Kanādas dolārs)	0.495	0.515	0.5
CHF (Šveices franks)	0.5621	0.5773	0.568
CZK (Čehijas krona)	0.02792	0.02912	0.0284
DKK (Dānijas krona)	0.09335	0.09615	0.0944
EUR (Eiro)	0.6995	0.7115	0.702804
GBP (Lielbritānijas sterliņu mārciņa)	0.7942	0.815	0.803
HKD (Honkongas dolāri)	0.0639	0.0671	0.0656
HRK (Horvātijas kuna)	0.0914	0.0974	0.094
HUF (Ungārijas forints)	0.002319	0.002499	0.00241
ISK (Islandes krona)	0.003316	0.004516	0.00441
JPY (Japānas jēna)	0.006453	0.006753	0.00663
LTL (Lietuvas lits)	0.2017	0.2069	0.204
LVL (Latvijas lats)	1	1	1
NOK (Norvēģijas krona)	0.08974	0.09314	0.0907
NZD (Jaunzēlandes dolārs)	0.3983	0.4183	0.405
PLN (Polijas zlots)	0.1589	0.1689	0.163
RON (Rumānijas leja)	0.156	0.17	0.162
RUB (Krievijas rublis)	0.01623	0.01677	0.0164
SEK (Zviedrijas krona)	0.07627	0.07831	0.0767
SGD (Singapūras dolārs)	0.392	0.414	0.401
TRY (Turcijas lira)	0.2683	0.2883	0.278
UAH (Ukrainas grīvna)	0.0466	0.0706	0.0638
USD (ASV dolārs)	0.5035	0.5155	0.51
ZAR (Dienvidāfrikas rends)	0.0632	0.0672	0.0649

3x3 Īrijā 2012. gada Jāņu laikā

Šā gada jūlijā manā dzīvē bija kāda neaizmirstama, notikumiem un iespaidiem bagāta nedēļa Liepnā, 3x3 ģimeņu saietā.

Piedzīvotais pilnīgi noteikti pārspēja visas manas pārdošanās cerības par šo saietu. Es šeit vienkopos satiku tik daudz pozitīvu cilvēku, kuŗi jūtas lepni par to, ka ir latvieši, – ka pilnīgi aizmirsās līdz šim citur sastaptais negatīvisms, nigrums un neiecietība.

Ar prieku konstatēju, ka 3x3 ir vieta, kur izzūd mūsu pašu uzceltās robežas starp latviešiem Latvijā un latviešiem ārzemēs, kur netiek ņemti vērā ne tituli, ne ordeņi, kur pamatvērtības ir cilvēks, ģimene un latviskums.

Kaut arī man bija iespēja izbaudīt visas saietā piedāvātās

Ilze Ceiča

vienreizīgās ieviržu un atpūtas iespējas kā dalībnieci, papildus tam visam bija arī milzīga atbildība. No tā bija atkarīgs, vai jau 2012. gadā arī Īrijā būs

iespējama šāda saietā rikošana.

Pirms došanās uz Liepnu man bija skaidrs, ka vēlos, lai pirmais 3x3 saiets Īrijā notiktu tieši nākamgad, pirmsjāņu nedēļā, jo Saulgriežu laiks ikvienam latvietim ir īpašs – šajā laikā ikviens no mums, lai kur arī būtu, vēlas atgriezties pie savām latviskajām saknēm. Ar gatavošanos Līgo svētkiem ikvienam saietā dalībniekam būtu iespēja apgūt ļoti daudz prasmju – gan latvisko virtuvi, gan alus brūvēšanu, gan pirts prasmes, gan folkloru, gan zaļu zinības, gan rokdarbus un daudz ko citu. Ieguvuši šādas prasmes, iedeguši katrs savā sirdī Jāņuguns liesmu, mēs nodotu to tālāk saviem draugiem un mīļajiem, un tas būtu kā impulss latvietības saglabāšanai katrā ģimenē!

Tas nu ir izdevies – tiku uzņemta Latvijas 3x3 padomē, kā arī padomes sanāksmē vienbalssīgi tika nobalsots par 3x3 saietā rikošanu Īrijā 2012. gada 17. – 24. jūnijā. Esmu pateicīga 3x3 vadībai par izrādīto uzticību, kas vienlaikus uzliek man arī milzīgu atbildību!

Šobrīd ir izveidota brīnišķīga darba grupa un nodibināta Īrijas 3x3 padome. Ir pieteikušies brīvprātīgie palīgi un iegūts pirmais finanču atbalsts, par ko liela pateicība pienākas PBLA. Ir sarunātas telpas saietam skautu nometnē *Wicklowa* kalnos pie Dublinas. Dažas no iecerētajām ievirzēm ir latviešu valoda, ģimeņu seminārs, folkloru, pirts mācība, Jāņu mācība, pļavas mācība, alus brūvēšana, latviskā virtuve, keramika un vilku mācība, un notiek

ieviržu vadītāju apzināšana. Ir daudz kas padarīts, bet ir vēl ļoti daudz darāmā.

Varu pateikt pilnīgi noteikti – kaut arī izkaisīti pa visu plašo pasauli, mēs esam savas ļoti stiprās un viedās tautas daļa, un, tikai apzinoties, ka esam latvieši, mēs spēsim saglabāt savu valodu, kultūru un tradīcijas, kam ir milzu vērtība. Esmu arī pārliecināta par to, ka 3x3 ir vieta, kur ikviens savā sirdī var sajaut latvieša garu, lai, mīlot savu tautu, kādreiz paveļoties iespējai, mēs pa vienam vien spētu atgriezties Latvijā kā savas tautas dēli un meitas.

Ilze Ceiča,

3x3 2012 Īrijā vadītāja

Informāciju par šo saietu var iegūt no Ilzes Ceičas ilzecc@yahoo.ie un Līgas Rupertes liga3x3@iserv.net, tel. (616)456-8023.

Pirmo reizi Latvijas vēsturē luterāņu mācītāja vārdā tiek nosaukta iela

Iela, kur Mežaparka dievnāmā pag. gs. 80. gados sākās mūsu Baznīcas garīgā atjaunošanās, 1. oktobrī tika svinīgi atklāta ar jaunu nosaukumu – **mācītāja Roberta Feldmaņa iela**. Svētki sākās ar svētbrīdi, kuŗa laikā iela tika iesvētīta, aizlūgts par tiem, kas šai ielā dzīvo, darbojas un staigās. Otrā daļā sekoja viesu uzrunas, un pirmais sveiciens vārdus sacīja archibīskaps Jānis Vanags. Pēc tam klātesošos uzrunāja Rīgas pilsētas galvas vietnieks Andris Ameriks, mācītājs Dr. Guntis Kalme un Rīgas domes deputāts mācītājs Jānis Šmits. Svētkos ar mūziku priecēja un arī savās atmiņās par mācītāju Feldmani dalījās mūziķi Ieva Akurātere un Kaspars Dimīters. Nobeigumā visi pulcējās ap tradicionālo sadraudzības kļiņģeri un kavējās kopīgās sarunās un atmiņās par mācītāju Robertu Feldmani.

Ar šo notikumu mūsu Baznīcā ir uzrakstīta un pāršķirta vēl viena vēstures lappuse, kuŗā mēs paši un mūsu sekotāji varēs izlasīt, kā esam centušies sekot Dieva vārda aicinājumam: „Pieņemiet savus vadītājus, kas jums Dieva vārdu runājuši; vērodami viņu dzīves galu, sekojiet viņu ticībai!” (Ebr. 13:7)

Tieši šis piemērs, kā mācītājs Roberts Feldmanis sekoja un kalpoja savam Kungam Kristum, ir iemesls, kāpēc mēs citu starpā izceļam tieši viņu. Kaut arī Dievs mūsu Baznīcā ir devis daudzus ievērojamus un apdāvinātus Sava vārda kalpus, tomēr mācītājs Feldmanis ir īpašs ar savas kalpošanas ietekmes apmēru. Feldmanim vēl dzīvam esot, viņa ietekme pārsniedza ne tikai viņa nelielo draudzi, bet arī visas mūsu Baznīcas robežas. Tas izpaudās tieši jaunās mācītāju paaudzēs izaudzināšanā (Feldmaņa garīgie dēli un meitas), ko var uzskatīt par viņa kalpošanas zēnu un kas padara viņu pagaidām par vienīgo, kam Dievs mūsu Baznīcā ir uzticējies šādu kalpošanu. Par šīs Baznīcas garīgās atmodas centru vai daudzu ļaužu tikšanās vietu bija kļuvis Mežaparka dievnams, un tāpēc

ir pamatoti, ka iela, kur tas atrodas, turpmāk tiks saukta mācītāja Roberta Feldmaņa vārdā.

Par Feldmani kā Dieva dāvanu mūsu Baznīcā archibīskaps Jānis Vanags ielas atklāšanas svētkos atgādināja, ka mēs ceļam godā nevis pašu mācītāju Feldmani, bet gan viņa paraugu sekošanā un piederībā Kristum. Archibīskaps teica: *Mēs pieminam šodien Robertu Feldmani, mēs ļoti labi viņā pašā varam saklausīt un saredzēt, ka viņš patiesībā pats bija Dieva darbs, Kristus izveidots. Iesvētīšana – tā ir lūgšana, aizlūgšana, lai nekas ļauns netuvojas šai ielai un lai tos, kas pa šo ielu staigā, aizstāv Dievs un Viņa eņģeļi. Lai tie cilvēki, kas staigā pa šo ielu, iemanto saprašānu un atklāsmi, ka šis viņu ceļš viņus tuvinā Dievam, jo ved uz šo dievnamu, kuŗā kalpoja mācītājs Feldmanis, kuŗa ceļš bija Kristus – kuŗš ir ceļš – patiesība un dzīvība. Viņa rokā mēs profesoru pašu ar prieku atstājam un pieminam.*

Tomēr mācītāja Feldmaņa ietekme nepalika baznīcas robežās vien. Uz Mežaparka baznīcu, kuŗā viņš kalpoja, savulaik ceļu atrada daudz dažādu cilvēku. Daudzi no viņiem vēlāk kļuva par mācītājiem, ievērojamiem sabiedrības darbiniekiem, politiķiem vai tikai sakarīgiem cilvēkiem, kuŗi joprojām atceras un novērtē Feldmaņa ietekmi savā personiskajā dzīvē, Baznīcā vai arī mūsu tautā. Rīgas pilsētas

galvas vietnieks Andris Ameriks savā sveiciens runā izcēla tieši šo Feldmaņa kalpošanas aspektu, kas ir redzams un pieminams ārpus Baznīcas. Andris Ameriks teica: *Šodien ir svētki ne tikai draudzei, ne tikai Baznīcā, šodien ir svētki pilsētai, jo mēs esam ieguvuši vēl vienu ielu, kas ir nosaukta tā cilvēka vārdā, kuŗš ir stāvējis par garīgumu, kuŗš tajos laikos, kad tas netika pieļauts, ir darījis visu, lai cilvēki būtu ar Dievu. Profesors Roberts Feldmanis luterāņu Baznīcā Rīgas vēsturē ir viens no tiem cilvēkiem, kas arī ir pelnījis lielu pateicību no visiem mums par to, ko viņš ir da-*

došanos ņēma virsroku, – apmulsma un bezizejas brīžos Feldmanis sacīja: „Nu, kas ir, ko, – dari sim!” Tā Feldmanis pierādīja un savā kalpošanas paraugā mums joprojām māca un atgādina, ka Kristus ir Kungs un valdnieks pār debess un zemes lietām. „Bezizejas” situācijās, Baznīcā „nelabvēlīgos” laikos, cilvēku skepticisma pavadīts, Feldmanis atjaunoja draudzes un dievnamus, kalpoja Dievam un cilvēkiem. Mācītājs Kalme atgādināja, ka ielas nosaukšana Roberta Feldmaņa vārdā apliecina, ka mēs redzam un novērtējam šo Feldmaņa kalpošanas paraugu

būtu tiek konstatēts: *Luteriskās baznīcas mācītājs, semināra profesors ir negatīvi noskaņots pret pastāvošo iekārtu. Pēc aģenta domām, gatavo jaunu augsni jaunai baznīcai – apstrādājot un pakļaujot savai ietekmei luteriskās baznīcas ticīgo jaunatni, kuŗā faktiski iztrūkst vidējās paaudzes. Ap 80 procentu garīgā semināra studentu nāk no Mežaparka draudzes, kuŗu vada Feldmanis, un atrodas viņa ietekmē. Norisinās rūpīgs darbs studentu atlasē luterāņu garīgajā seminārā, lai neviens no viņiem nebūtu sarkans, lai būtu tikai kārtīgi cilvēki, no kuŗiem iznāks labi mācītāji.* Tāds bija čeka vērtējums mācītāja Feldmaņa darbībai, un tas atklāj kaut ko ļoti būtisku – Feldmanis ar savu uzticīgo paraugu – sekošanu Kristum – ietekmēja toreiz un ietekmē joprojām šodien ne tikai Baznīcu, bet visu sabiedrību.

Savā dzīvē mācītājs Feldmanis parādīja, ka ir kāda vieta, ka ir Kāds un ka ikvienam šodien ir dota iespēja investēt tur, kur nekad un nekas nepaliks nenovērtēts vai nepamanīts, kur ieguldītais nezudīs, bet tiks savā veidā atdots simtkārt. Viņš visu sevi investēja kalpošanā Dievam, Baznīcā, cilvēkiem. Un šī viņa kalpošana, viņa dzīves paraugs mūsu Baznīcā, mūsu tautai ir bijusi nepelnīta Dieva žēlastības dāvana pazīt, piedzīvot un apjaustprofesoru Robertu Feldmani un viņa kalpošanas devumu. Jāpiebilst, ka, ieguvis spīdošas zināšanas, Feldmanis arvien uzsvēra, ka visas gudrības iesākums ir bijība Dieva priekšā. Viņš sacīja, ka nav lielākas gudrības par to, kas nāk no „saliekto ceļu un salikto roku” teoloģijas – kad gudrību esam izlūguši no visvarēnā Dieva.

Šīs ielas jaunais nosaukums atgādinās mūsu Baznīcā un visai sabiedrībai – vispirms, ka mēs novērtējam un ceļam gaismā Dieva lielos žēlastības darbus mūsu tautas labā un arī to, ka mēs paši gribam līdzīgi mācīties no tādiem cilvēkiem, kāds bija Dieva kalps mācītājs Roberts Feldmanis, – mācīties sekot, nodoties un uzticēties Dievam.

No kreisās: mācītājs Rolands Eimanis, archibīskaps Jānis Vanags, mācītāji Ilmārs Rubenis un Guntis Kalme

rījis. Rīgas dome to ir novērtējusi un tāpēc atbalstīja šo iniciatīvu.

Mācītājs Dr. Guntis Kalme savā uzrunā atgādināja un izcēla dažādos vārdus ar kuŗiem mēs varam aprakstīt mācītāja Feldmaņa kalpošanu, – mācītājs, izcils liturģis, savilņojošs un dziļš sprediķotājs, vēsturnieks, misionārs, garīgais tēvs, biktstēvs, lūdzējs, draudzi un dievnamu atjaunotājs un mūsu Baznīcas tēvs. Tomēr starp visām spējām viņam piemita vēl kāda Dieva Gara dota spēja. Tā bija spēja, kas bija pretēja jebkuŗai līderības teorijai vai nesaskanēja ar vadības principiem. *Tur, kur cilvēki neredzēja izeju, kur cilvēkiem nolaidās rokas, kad neticība par iz-*

un esam gatavi to nodot kā dārgu un svētu paraugu nākamajām paaudzēm.

Saistīgi savā uzrunā Rīgas domes deputāts Jānis Šmits izcēla vērtējumu, ar kādu Robertu Feldmani uztvēra cilvēki no malas – Baznīcā un sabiedrībā. Starp vienaldzīgajiem un karstiem aizstāvjiem, starp sabiedrībā un Baznīcā ievērojamiem cilvēkiem un vienkāršiem ļaudīm Feldmani objektīvi saviem mērķiem un standartiem novērtēja arī okupācijas varas pārstāvji, kas bija atbildīgi par Dievam uzticīgo ļaužu izsekošanu. Latvijas PSR VDK (Valsts drošības komitejas) Informācijas daļa par mācītāja Roberta Feldmaņa dar-

Par Latvijas iedzīvotāju emigrāciju un nākamās valdības uzdevumiem

Eiropas valstīs strauji augošās latviešu kopienas liecina, ka Latvijas iedzīvotāji aktīvi izmanto brīvas personu kustības dotās priekšrocības, - vērojama ne tikai politiska un saimnieciska, bet arī sociāla Latvijas integrācija Eiropas telpā. Nav sagaidāms, ka šī tendence tuvākajos gados varētu mainīties, tāpēc aicinām Latvijas Valsts prezidentu, Saeimu un valdību rīkoties, lai emigrācija kļūtu nevis par slogu, bet gan par valsts attīstību veicinātāju faktoru. Latvijas sabiedrībai un politiķiem būtu jāapzinās, ka ievērojama tautas daļa pastāvīgi atradīsies ārpus Latvijas robežām, - globāls ir kļuvis ne tikai precu un kapitāla tirgus, bet arī darba spēks, - tāpēc ir jāpēnācēji nezaudētu saikni ar Latviju, latviešu valodu un tās kultūru. Valstij jāseko tās pilsoņiem.

Izglītība. Nelabvēlīgās demografiskās un ekonomiskās situācijas ietekmē Latvijā tiek samazināts skolu skaits. Tajā pašā laikā tūkstošiem latviešu bērnu paliek bez latviskās izglītības tāpēc, ka ir ierobežotas iespējas to apgūt ārpus Latvijas. Šobrīd vienīgais avots latviešu valodas apguvei ārpus Latvijas ir brīvprātīgo organizētās latviešu skoliņas (pasaulē tādas ir apmēram 60). Latviešu valodas aģentūra (LVA) sadarbībā ar Pasaules brīvo latviešu apvienību (PBLA) ir izstrādājusi virkni mācību materiālu bērniem, kuri dzimuši ārpus Latvijas un latviešu valodu apgūst kā otro valodu. Taču šo skoliņu tīkls ir pārāk mazs, pedagogiskā kvalitāte svārstīga un mācību intensitāte nepietiekama, lai dotu bērniem iespēju apgūt latviešu valodu literāro prasmju līmeni. Kaut arī vairākas Latvijas skolas piedāvā iespēju apgūt izglītību tālmācības ceļā, šīs programmas ir vairāk piemērotas audzēkņiem, kuri mācības sākuši, vēl dzīvojot Latvijā, un nav pietiekami elastīgas, lai netraucētu audzēkņu vienlaicīgi notiekošās mācības mītnes zemes skolās.

Lai veicinātu latviskās izglītības pieejamību ārpus Latvijas, aici-

nām nākamās valdības darbības programmā paredzēt valsts politikas izstrādi, kas nodrošina latviešu valodas kā dzimtas valodas apmācību ārvalstīs dzīvojošo latviešu bērniem:

- veikt pārmaiņas Latvijas izglītības likumdošanas aktos, lai integrētu latviešu skoliņas Latvijas izglītības sistēmā un piesaistītu šīm skoliņām profesionālus pedagogus, paredzēt atbalstu šo skoliņu tīkla izvēršanai, kā arī veicināt šo skoliņu skolotāju pedagogisko zināšanu pilnveidošanu un pieredzes apmaiņu;
- nodrošināt latviešu valodas un literatūras priekšmeta iekļaušanu ārvalstu regulāro skolu mācību programmās vietās, kurās ir liela latviešu koncentrācija (latviešu valodu kā mācību priekšmetu ir iespējams apgūt vairākās Krievijas skolās, kā arī tā dēvētajās Eiropas skolās; pēc līdzīga principa būtu izvēršama apmācība arī citās Eiropas valstu skolās);
- radīt labvēlīgus priekšnosacījumus ārvalstīs dzīvojošo latviešu bērnu līdzdalībai vasaras nometnēs Latvijā.

Vēlēšanas. Valsts pastāvēšana nav iedomājama bez pilsoņiem (pavalstniekiem), savukārt demokrātija - bez veselīgas politisko ideju konkurences. Vērojot balsošanas aktivitāti un rezultātus ārpus Latvijas pēdējo Saeimas vēlēšanu laikā, secināms, ka 1) vēlēšanu aktivitāte pieaug, tomēr tā joprojām ir ļoti zema (<10%), kas liecina par neizmantotu vēlēšanu potenciālu; 2) vēlēšanu aktivitātes smagumcentrs ir pārvietojies no Ziemeļamerikas uz Eiropu; 3) pastāv atšķirības starp Latvijā un ārvalstīs dzīvojošo balsojumiem, un tas liecina, ka ārvalstīs dzīvojošiem ir citādas intereses un vajadzības. Neveicot pārkārtojumus vēlēšanu sistēmā, arī turpmāk liela daļa ārpus Latvijas dzīvojošo neistenos savas demokrātiskās tiesības uz dalību vēlēšanās. Rezultātā notiks atsvešināšanās un Latvijas politikajā sistēmā arvien vairāk dominēs šauras politiskās intereses un populisms.

Lai saglabātu pilsonisko saikni un uzlabotu vēlēšanu aktivitāti ārpus Latvijas, aicinām:

- nekavējoties atrisināt dubultpilsonības jautājumu, attiecinoši to ne tikai uz ES un NATO valstīs dzīvojošiem Latvijas pilsoņiem, bet arī uz tautiešiem visā pasaulē;
- atvieglot balsošanu ārpus Latvijas, ieviešot elektroniskās nobalsošanas iespēju tīmekļa tiešsaistē (jāpiebilst, ka papildus vēlēšanu iecirkņu atvēršana ārpus Latvijas 11. Saeimas vēlēšanās būtiski uzlaboja vēlēšanu aktivitāti);
- izveidot vēlētajiem ārpus Latvijas atsevišķu vēlēšanu apgabalu ar noteiktu pārstāvību Latvijas Saeimā. Šāds risinājums ļaus vēlētajiem ārpus Latvijas apzināties sevi par vienotu tautas kopienu, būtiski uzlabos komunikāciju ar Latvijas politiķiem, palielinās ārvalstīs dzīvojošo vēlēšanu ietekmi un atsvaidzinās Latvijas politisko vidi;
- ieviest nākamajās vēlēšanās Vēlēšanu reģistru un pašreizējos vēlēšanu apgabalus sadalīt mazākos.

Repatriācija. Latvijas pašreizējā demografiskā situācija nav iepriecinoša, un emigrācija šajā ziņā ir nopietns izaicinājums, - bez cilvēkresursiem nav iedomājama ilgstoša ekonomiskā attīstība. No otras puses, - emigrācija šajā termiņā palīdz atrisināt tādas problēmas kā bezdarbs, nabadzība, profesionālo iemaņu degradācija. Iepazīstot darba organizāciju citās vidēs, Latvijas iedzīvotāji paplašina savu redzesloku, atklāj jaunas idejas, iepazīst tehnoloģijas un tādējādi ceļ savu darba un uzņēmējdarbības potenciālu. Problēma, kas jāatrisina Latvijas valstij, - kā motivēt šos cilvēkus atgriezties Latvijā paaugstinātas darbaspēka mobilitātes apstākļos? Īrijas gadījumā veiksmīga repatriācijas politika savietojumā ar Eiropas Savienības priekšrocībām nodrošināja šai valstij ilgstošu attīstību.

Lai veicinātu Latvijas iedzīvotāju repatriāciju, aicinām īstenot šādas darbības:

- pazemināt darba nodokļus,

kā arī veikt citus pasākumus ienākumu atšķirības samazināšanai starp Latviju un attīstītākajām Eiropas valstīm, piemēram, paredzot nodokļu atvieglojumus vai stipendijas repatriantiem un subsidijas uzņēmumiem, kuri piesaista izceļojušos iedzīvotājus;

- paplašināt darba iespējas, likvidējot slēptos nodarbinātības ierobežojumus, piemēram, augstākajās mācību un medicīnas iestādēs;
- organizēt darba biržas ārpus Latvijas, veicināt pieejamību informācijai par darba iespējām valsts institūcijās, valsts uzņēmumos un izglītības iestādēs, kā arī izskaut prasību pēc krievu valodas zināšanām, rekrūējot darbiniekus valsts iestādēs;
- uzlabot uzņēmējdarbības vidi, lai repatrianti būtu ieinteresēti dibināt Latvijā jaunus uzņēmumus;
- nodrošināt repatriantu bērnu iekļaušanos Latvijas skolās savam vecumam atbilstīgās klasēs, pat ja nesaskan mācību programmas un ir valodas nepilnības, un izveidot palīgskolotāju vai izlīdzinātāju klašu sistēmu, lai sniegtu šiem bērniem nepieciešamo palīdzību;
- nodrošināt Latvijas sabiedrisko plašsaziņas līdzekļu pieejamību diasporas valstīs ar satelīta pieslēgumiem un tīmekli.

Financējums. Adevkāts finansējums ir atslēga jebkuru labu nodomu sekmīgai realizācijai. Dažas no uzskaitītajām aktivitātēm, piemēram, brīvprātīgo skoliņu reglamentēšana, skolotāju prakses atzišana, iespējams īstenot ministriju kārtējā budžeta ietvaros. Atsevišķu aktivitāšu atbalstīšanā var iesaistīties arī pašas diasporas organizācijas, piemēram, informācijas pasākumu jomā, taču tādas lietas kā valsts programmas nebūs iespējams īstenot bez valsts atbalsta. Apzināties, ka intensīvas fiskālās konsolidācijas apstākļos Latvijas valsts budžeta līdzekļi ir ierobežoti, tāpēc aicinām Latvijas valdību uzrunāt partnerus Eiropas Savienībā un donorvalstīs, lai Latvijas valsts un sabiedrības

attīstībai paredzētās programmas (Norvēģijas/EEZ finanču instruments, Eiropas Sociālais fonds u.c.) tiktu pielāgotas arī diasporas un emigrācijas vajadzībām. Mūsu ieskatā ikviena pilsoņa pienākums ir maksāt nodokļus, taču valstij būtu jāizvairās no papildu nodokļu piemērošanas ārvalstīs strādājošiem. Tā vietā valstij būtu jāmeklē risinājumi, kā piesaistīt daļu no ārvalstīs strādājošo nodokļu maksājumiem savās mītnes zemēs.

2011. gada janvārī Ārlietu ministrija parakstīja sadarbības memorandu ar PBLA, savukārt septembrī trīs ministrijas - Kultūras, Ārlietu un Izglītības un zinātnes ministrija - vienojās par saskaņotās un koordinētas politikas veidošanu emigrācijas jautājumos. Nākamās Latvijas valdības uzdevums būs šīs vienošanās „iedzīvināt”, izstrādājot stratēģiskās rīcības plānu, kā iedibināt ilgstošu sadarbību ar diasporas organizācijām un sekmēt latviešu diasporas līdzdalību Latvijas valsts politikajās un saimnieciskajās procesos. Iepriecinoši, ka Kultūras ministrijas vadībā jau top Nacionālās identitātes un sabiedrības integrācijas valsts politikas pamatnostādnes, kurās iekļauta virkne pasākumu nacionālās un etniskās identitātes saglabāšanai diasporā.

Aicinām 11. Saeimu un nākamā Latvijas valdību turpināt iesākt darbu un emigrācijas problēmatikai pievērst vislielāko uzmanību. Ja valsts izrādīs rūpes par ikvienu pilsoni neatkarīgi no viņa dzīvesvietas, tad arī netrūks pilsoņu lojalitātes. Tas ir veids, kā 21. gadsimtā funkcionēt mazai nacionālai valstij. Latvijas šodienas emigranti būs nākamie Latvijas investori un produktu starptautiskie noņēmēji.

Kontaktiem un plašākai informācijai par ELA:
prezidijs@ela.lv
www.ela.lv

Aldis Austers,
 Eiropas Latviešu apvienības priekšsēdis

Kādu palīdzību ārzemju latvieši var cerēt no Latvijas?

Ministru kabineta oktobra sākumā apstiprināja Kultūras ministrijas izstrādātās „Nacionālās identitātes, pilsoniskās sabiedrības un sabiedrības integrācijas politikas pamatnostādnes 2012. - 2018. gadam”. Liela uzmanība pievērsta arī ārzemēs dzīvojošiem latviešiem.

Apstiprinātais dokuments paredz atbalstu latviešiem ārzemēs dalībai Dziesmu un deju svētkos Latvijā. Veicināt ārzemju latviešu bērnu un jauniešu piederību Latvijai un latvisko tradīciju apguvi. Sniegt atbalstu latviešu nedēļas nogales skolu izveidei un darbībai lielākajos diasporas centros. Tātad 25 nedēļas nogales

skolas x Ls 4000 = Ls 100 000 (pēc vajadzības: skolotāju atbalsts, mācību materiāli, metodiskie materiāli, ceļa izdevumi). Nodrošināt pedagogiskās pieredzes apmaiņas sarīkojumus nedēļas nogales skolu skolotājiem. Latviešu kultūras pieejamību diasporas centros (koncerti, viesizrādes, izstādes). Izveidot tīmekļa vietni un uzturēt to ārzemju latviešiem (informācija par repatriāciju, pavalstniecības iegūšanu, pilsoniskās līdzdalības formām, pakalpojumiem, izglītības sistēmu, nodarbinātību, Latvijai nepieciešamo profesiju datu bāzi u.c.). Paredzēts arī sakopot ārvalstīs dzīvojošo Latvijas piederīgo profesionāļu datus. Valdība izvērtēs iespēju noteikt konkrētu institūciju, kas būtu atbildīga par valsts un ārzemju latviešu organizāciju

dialoga uzturēšanu un veicināšanu. Nākotnē tiek plānoti pētījumi par latviešu bijušās trimdas un nesen izbraukušo Latvijas iedzīvotāju mijiedarbību.

Dokumentā teikts, ka latviešu diasporā darbojas kori, deju kopas, folkloras ansambļi, kas veido latvisku kultūras dzīvi savās mītnes zemēs, daži no tiem iesaistās Vispārējos Dziesmu un deju svētkos Latvijā, taču šo kopu skaits Latvijā nav apzināts un metodiskā palīdzība tiem ir nepietiekama.

Kultūras ministrija konstatējusi, ka ārzemju latviešiem trūkst informācijas par kultūras dzīves norisēm ārpus Latvijas un īpaši veidotu mācību un izglītojošo materiālu par latviešu kultūru un tradīcijām diasporas jaunajai paaudzei, kurai ir niecīgas iespējas

tikties ar līdzaudzēm Latvijā un klātienē izzināt latvisko kultūrtelpu. No valsts puses netiek stimulēta viņu interese par Latviju, vēlēšanās veidot latvisku identitāti un piederību pie latviskās kultūrtelpas, kas viņus motivētu kādreiz atgriezties Latvijā. Nepieciešama ilglaicīga rīcīpolitika, kas ļautu ārzemēs dzīvojošiem latviešiem, arī tiem, kas neplāno vismaz drīzumā atgriezties, saglabāt savu identitāti un saikni ar Latviju. Pašlaik trūkstot arī padziļinātu pētījumu, lai saprastu ārzemju latviešu vajadzības, vēlmi un iespējas saglabāt piederību pie latviskās kultūrtelpas.

No valsts budžeta programmas rīcības plāna īstenošanai nākamgad papildu finansējums netiek prasīts, bet 2013. gadā - 1,4 miljoni latu. Programmas īstenošanā

paredzēts izmantot programmu *Progress, EEZ* un Norvēģijas finanču instrumenta programmu *NVO fonds 2009.-2014.* gadam. Finansējumu piesaistīs arī no Eiropas Kopienas programmām *Kultūra* un *Eiropa pilsoņiem*, kā arī no finansējuma pasākumiem Eiropas Pilsoņu gada ietvaros 2013. gadā.

Bijušā kultūras ministre S. Ēlerte: „Latvijas - demokrātiskas nacionālās valsts uzdevums ir stiprināt saliedētas sabiedrības pamatus Latvijā: latviešu valodu un latvisko kultūrtelpu, eiropiskās demokrātiskās vērtības, kas balstītu un nesašķeltu vēsturisko atmiņu. Tāpat pamatnostādnes piedāvā rīcīpolitiku pilsoniskās līdzdalības, pilsoniskās sabiedrības nostiprināšanā.”

Dainis Mjartāns

NOVADU ZIŅAS

Baltijas valstu zemnieki protestē pret netaisnīgiem platību maksājumiem

2. oktobrī pie Eiropas Parlamenta ēkas Briselē un vienlaikus arī Rīgā, pie Eiropas Komisijas (EK) pārstāvības, notika zemnieku pikets pret Latvijas zemniekiem piešķirtiem nevienlīdzīgiem tiešiem maksājumiem, kas patlaban ir viszemākie ES - 90 eiro (Ls 63) par hektaru. Savukārt ES zemnieki caurmērā saņem 266 eiro (Ls 186), bet dažās Eiropas valstīs pat 600 eiro (Ls 420) par hektaru.

Protestam izvēlētais 12. oktobris nebija nejaus datums, jo todien EK pirmo reizi ES dalībvalstīs oficiāli iepazīstināja ar Kopējās Lauksaimniecības politikas (KLP) reformu 2014.-2020. gadam.

Briselē jau agrā rīta stundā apvienoti 100 lauksaimnieki no Latvijas, ģērbusies ES karoga krāsās - zilos kreklos ar uzrakstu angļu valodā „Pieprasām vienlīdzīgus saimniekošanas nosacījumus”, pulcējās pie Eiropas Parlamenta ēkas Luksemburgas laukumā, bet pēc pusdienā turpināja piketu Šūmana laukumā preti EK ēkai. Pie Latvijas lauksaimniekiem bija iznākuši visi Latvijas deputāti Eiropas Parlamentā: Krišjānis Kariņš, Sandra Kalniete, Inese Vaidere, Roberts Zile, Ivars Godmanis, Tatjana Ždanoka, Aleksandrs Mirskis un Alfrēds Rubiks, kā arī Valsts prezidents Andris Bērziņš un zemkopības ministrs Jānis Dūklavs, un visi bija vienprātīgi, ka no ES saņemtais lauksaimniecības tiešo maksājumu piedāvājums ir Latvijai nepieņemams - tas ir vairāk politisks nekā ekonomiski pamatots.

Briselē piketēja arī zemnieki no Igaunijas un Lietuvas. Negaidot pie viņiem ieradās ES Lauksaimniecības un lauku attīstības komisārs Dačans Čološs (*Dacian Cioloș*) un uzaicināja pa diviem pārstāvjiem no katras Baltijas valsts uz preses konferenci „Kopējā lauksaimniecības politika -

financētos projektus. Tātad labi iepazīna situāciju Latvijas lauksaimniecībā.

Eiropas Parlamenta deputāte Sandra Kalniete 12. oktobrī Briselē rīkoja Baltijas valstu deputātu sanākumi, kurā sagatavota deklarācija ES augstākajām amatpersonām, uzsverot nepieciešamību iz-

Lauksaimnieki no visiem Latvijas reģioniem 12. oktobrī piketēja Rīgā, lai protestētu pret netaisnīgiem ES platību maksājumiem

jauna partnerība starp Eiropu un lauksaimniekiem? No Latvijas piedalījās biedrības „Zemnieku saime” vadītāja Maira Dzelzkalēja un Ministru prezidenta V. Dombrovska padomnieks lauksaimniecības jautājumos Uldis Krievārs.

ES komisārs D. Čološs 2010. gada 29. - 30. aprīlī jau bija ieradies Latvijā, kur tikās ar Zemkopības ministrijas vadību, uzklāja lauksaimnieku organizāciju vadītājus un apmeklēja vairākas zemnieku saimniecības, kas realizē ES fondu

līdzināt tiešos maksājumus, lai vienais zemnieks nesaņemtu mazāk par 80% un vairāk par 120% no ES vidējā maksājuma par hektaru. Deklarācijā pausta prasība aprēķināt tiešos maksājumus, pamatojoties uz objektīviem kritērijiem, un aicinājums jauno sistēmu ieviest pēc iespējas drīzāk. „Arī Latvijas valdībai joprojām aktīvi jāmeklē sabiedrotie starp dalībvalstu valdībām. Aktivāk jāstrādā ar Lietuvu, Igauniju un Poliju, jo tikai kopā varam ietekmēt refor-

mas iznākumu,” teica S. Kalniete.

Rīgā 12. oktobrī bija pulcējušies zemnieki no visiem Latvijas reģioniem, rokās turot plakātus ar uzrakstiem: „Par Latvijas lauksaimniecību!”, „Eiropa, kur tavi vienādie saimniekošanas nosacījumi?”, „Nedāliet Eiropas zemniekus - nedāliet Eiropu”, kā arī citi saukļi angļu valodā. Vairāki zemnieki līdzī bija paņēmuši grozus ar lauku labumiem - sieru, maizi un citiem, ar ko tika cienāti garāmgājēji. Piketa dalībniekus uzrunāja EK Lauksaimniecības politikas ģenerāldirektorāta pārstāvis Villijs Šulcs-Grēve: „Lauksaimniecības politika ir kompromisu māksla, tāpēc nav iespējams izpildīt visas Latvijas zemnieku prasības. Mēs saprotam Latvijas lielo problēmu par tiešmaksājumiem, tomēr jāraugās arī uz citām dalībvalstīm, uz viņu situāciju. Ir pieejams arī cits ES finansiāls atbalsts, kas līdzsvaru situāciju.” Uz to piketa dalībnieki skandēja „Vienlīdzību!” un nodeva Eiropas ierēdņiem 12 lauksaimnieku organizāciju parakstītu deklarāciju, kas aicina pārskatīt tiešo maksājumu sadali Latvijas zemniekiem.

Savukārt EK pārstāvības

vadītāja Latvijā Inna Šteinbuka piketa dalībniekiem solīja: „Citām nozarēm vajadzētu mācīties no jums, kā paust savu viedokli. Darīsim visu, lai jūsu balss tiktu sazdirdēta, un nogādāsim visu nepieciešamo informāciju Briselē. Tomēr vēl ir laiks, lai Eiropas Parlaments ņemtu vērā jūsu sašutumu.”

Tiešos maksājumus EK piedāvā veikt minimālu finansējuma pārdaļu no tām dalībvalstīm, kurās tagad saņem virs vidējā maksājumu līmeņa - 186 latus par hektaru -, uz tām dalībvalstīm, kas saņem mazāko atbalstu, arī Latvijai paredzot papildus pielikt klāt tikai apmēram 35 latus. Taču Latvijas lauksaimniecības organizāciju vadītāju ieskatā Latvijai šis priekšlikums nav pieņemams, jo tādejādi tiek diskriminēti vietējie zemnieki, radot nevienlīdzīgu konkurenci Eiropā. Latvijai tiešie maksājumi nedrīkstot būt zemāki kā 140 latus par hektaru.

Galīgais lēmums dalībvalstu vadītājiem un Eiropas Parlamentam jāpieņem līdz 2013. gada sākumam, lai 2014. gada 1. janvārī visi jaunie noteikumi varētu stāties spēkā.

Teksts un foto Valija Berkina

ZIŅAS ĪSUMĀ

Daugavpili svinīgos apstākļos atklāja rekonstruēto pievadkēžu rūpnīcu Dittton Chain. Ar ES un bankas „Citadele” piešķirto finansējumu (Ls 7,2 miljoni) uzņēmumā uzstādīti virpošanas un apstrādes centri no Lielbritānijas, Baltkrievijas metālapstrādes iekārtas un Japānas augstas precizitātes preses. Tikas ražotas augstas kvalitātes automobiļu pievadkēdes eksportam arī uz ES un ASV.

Jēkabpils SIA „Osūkalns” atklāta ar koksnes atlikumiem (šķeldu) darbināma koģenerācijas termoelektrocentrāle, kuŗa ir pirmā Latvijā, kas nodrošina videi draudzīgu enerģijas ražošanu. Iegūto siltumenerģiju izmantos Jēkabpils pilsētas siltumapgādes sistēmai, bet elektroenerģiju nodos a/s Latvenergo tīklam.

Balvu un Gulbenes slimnīcu apvienība saņēmusi Ls 66 814 no Veselības ministrijas, tāpēc ar 16. oktobrī Gulbenē darbu sāka traumpunkts, bet Balvu slimnīcā tiks sniegta neatliekamā medicīniskā palīdzība. Savukārt Cēsu klīnika saņems Ls 90 617, Alūksnes slimnīca - Ls 33 475 un Preiļu slimnīca - Ls 31 349 neatliekamās medicīniskās palīdzības sniegšanai.

Smiltē notika Tallinas policistu koŗa aKord (kord - latviski kārtība) no Igaunijas un Smiltēnes jauktā koŗa „Vidzemīte” draudzības koncerts „Dziesmas piektdienas vakaram”. Tallinas koŗa diriģenta Mareka Lobes dzimtas saknes ir Smiltēnē, tāpēc viņš šeit viesojies arī iepriekš.

Latvijā 37 zupas virtuves saņēmušas mecenātu - Borisa un Ināras Teterevu fonda finansējumu (Ls 72 000), tāpēc vienā dienā būs iespējams izsniegt 5000 porcijas un pārtikas pakas trūcīgajiem iedzīvotājiem. Atbalstu saņēmušas 10 zupas virtuves Kurzemē, divas Latgalē (Rēzeknē, Daugavpilī), pa 10 - Zemgalē un Vidzemē, kā arī piecas zupas virtuves Rīgā.

Daugavpilī notika sadziedāšanas svētki „Ar dziesmu sirdi un dvēseli Latgalē”, kuŗos piedalījās Aglonas bazilikas koŗa skolas koris, koŗi no Preiļu, Ilūkstes un Daugavpils novada, Višķu pagasta, kā arī Daugavpils pilsētas latviešu kultūras centra jauktais koris „Daugava”, vīru koris „Forte”, sieviešu koris „Rūta” un folkloras kopa „Dzismē”.

Smiltēnes novada mūzejā „Mēru muiža” 30. oktobrī atklās izstādi „Kāzu laiks”. Šai dienā pulkstenis te tiks pagriezts ne tikai uz ziemas, bet arī uz kāzu laiku. Notiks arī floristikas konkurss „Esi dejnieks, taisi no nekā” - kāzu auto dekoru un līgavas pušķa veidošana.

Pāvilostas novada vadība gaida iedzīvotāju pieteikumus par novada laudīm, kuŗi būtu pelnījuši apbalvojumus Valsts svētkos. Nomināciju „Gada novadnieks” piešķir par nozīmīgu ieguldījumu valsts, pašvaldības, sabiedriskajā, saimnieciskajā vai privātuzņēmuma darbā.

Rundāles novada Saulainē atklāts rekonstruētais sociālais centrs. No Saulaines profesionālās vidusskolas pārņemtā dienesta vietas trīsstāvu ēkā iekārtotas dzīvojamās istabas cilvēkiem ar īpašām vajadzībām, vientuļiem pensionāriem, krīzes situācijā nonākušām ģimenēm.

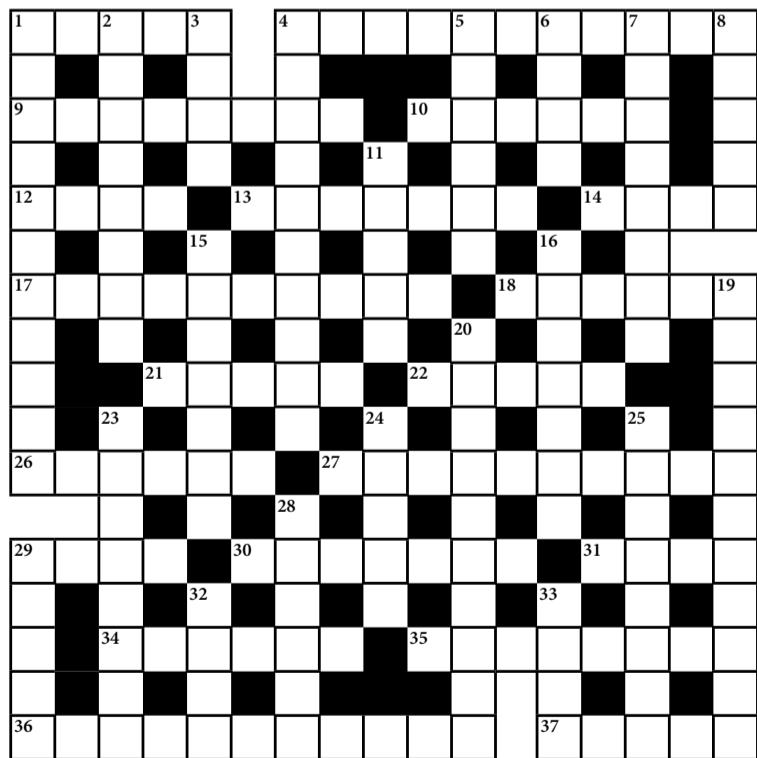
Alūksnē sākās būvdarbi Eiropas Reģionālās attīstības fonda atbalstītajā projektā „Skolēniem droša pārvietošanās Alūksnes pilsētā”. Paredzēts pilnveidot ielu apgaismojumu, ierīkot gājēju pārejas, izbūvēt autobusu pieturas un izlikt nepieciešamās ceļa zīmes.

Liepājas koŗa ostas cietumā un katedrāles tuvumā garāmgājēji varēja kļūt par aktieriem, jo šeit tapa indiešu filma „Maatraan”, kas tulkojumā nozīmē „Cilvēks, kas mainās”. Lai uzfilmētu epizodus Latvijā, no Indijas ieradusies apmēram 60 cilvēku filmēšanas grupa.

Izsiņas sagatavojušas V. Berkina un M. Linde

Krustvārdu mīkla

Sastādījuši Daiga un Ilmārs Kalni (ASV)

attēloti reāli notikumi. 3. Lokveida pārsegi. 4. Sabīties. 5. Blāvas, pelēcīgas. 6. Radīt īsas, aprautas skaņas (par suni). 7. Baznīca. 8. Josla, strēle. 11. Ieliekta plauksta. 15. Koka, metāla priekšsmets, ko lieto atbalstam. 16. Pateikt. 19. Uzņēmums, kuŗā iegūst elektroenerģiju. 20. Pēkšņa liela nelaime, posts. 23. Vienas valsts uzbrukums citai valstij, kas vērstas pret tās suverēnitāti. 24. Kamieļu dzimtas dzīvnieki. 25. Stipri nocietināta celtne, galvenais cietoksnis. 28. Tievi, pavāji. 29. Ciest elpas trūkumu. 32. Naudas vienība kādā ES valstī. 33. Viens no diviem; pretējais.

Krustvārdu mīklas (BL Nr. 39) atrisinājums

Līmeniski. 1. Kabīnes. 5. Iekavas. 10. Klauni. 11. Sopota. 13. Pile. 14. Ego. 15. Sile. 16. Bads. 17. Liet. 19. Nīgra. 20. Esene. 21. Asosa. 23. Sasists. 25. Ciecere. 27. Atsaupt. 30. Glikoze. 34. Efeja. 37. Būtne. 38. Kioto. 39. Skan. 41. Maks. 43. Tīne. 45. ETA. 46. Sēne. 47. Slotas. 48. Iztapt. 49. Trausls. 50. Arietas.

Stateniski. 2. Bole. 3. Nauda. 4. Sviests. 5. Izsoles. 6. Kopne. 7. Vāts. 8. Lapenes. 9. Krevete. 10. Klūgas. 12. Airene. 16. Bass. 18. Tepe. 21. Asote. 22. Acīga. 24. Ika. 26. Cik. 27. Arbitrs. 28. Satfins. 29. Upes. 31. Inks. 32. Oponēt. 33. Epopeja. 35. Fineses. 36. Jamaika. 40. Kūtis. 42. Kūtri. 44. Elba. 46. Spēt.

Līmeniski. 2. Gaujas pieteka. 4. Pārtraukums, pauze. 9. Apdedzināts krāsains māls. 10. Masīvs tērauda velmējums dzelzceļa būvei. 12. Ķermeņa daļa. 13. Šķidrums, kas atdalās no rūgušpiena, to karsējot. 14. Sievietes vārds (jūl.). 17. Napatika, pretīgums. 18. Tropu augi. 21. Apģērba gabali. 22. Sveķus saturoši saistvielu šķīdumi organiskajos šķīdinātājos (kā) pār-

klāšanai. 26. Zieda augļnīcas veidojums. 27. Pacensties ātri (ko) padarīt. 29. Saistīt kopā. 30. Tāds, kas ne ar ko neizceļas. 31. Tiesības pārvaldīt. 34. Aužot izveidot, iestrādāt. 35. Ģimietnes. 36. Enerģijas pārvadīšana no dzinēja uz darbmašīnu. 37. Precējusies sieviete.

Stateniski. 1. Viena no divām iespējām. 2. Prozas darbs, kuŗā

LATVIEŠI AMERIKĀ

Klīvlādes
Daugavas Vanagu apvienībai 60 gadu

Foto: Gunārs Raņķis

Klīvlādes DV apvienības un vanadžu kopas valdes locekļi un DV ASV priekšnieks Zigurds Rīders (ceturtais no kreisās)

LATVIEŠI KANADĀ

Pļaujas svētki Tērvetē

Vasarīgā rudens dienā – 9. oktobra priekšpusdienā milzīga ozola paēnā **ev. lut. Trisvienības draudzes** locekļi (44) bija pulcējušies Pļaujas svētku dievkalpojumā. To vadīja diakons Dāgs Demandts. Evaņģēlija tekstu lasīja Kaiva Mateus, draudzes priekšnieks Jānis Mateus dziedāja un spēlēja ģitaru. Sprediķi diakons plašāk iztirzāja temu „Kā gatavoties un doties vasaras atvaļinājuma ceļojumā kopā ar Dievu”. Pēc dievvardiem Lielajā mājā un tās pagalmā notika mielasts ar tradicionālo tītara maltīti un ķirbju pastēti. Loteriju vadīja Roberts Klaiše. Tas bija šīs vasaras pēdējais sabiedriskais notikums Tērvetē. Pēc tā daudzi izbaudīja dabas krāšņumu un viens otrs drosminieks

Foto: R. Kalniņš

Diakons D. Demandts

pat papeldējās Tērvetes plūdmalē.

Nošlēdzies šī gada sabiedriskās dzīves cikls Tērvetē. Gan jau tajā vēl iegriezīsies ziemas

prieku baudītāji un dabas aplūkotāji.

Nu jāgaida pavasara atnākšana, lai atkal pulcētos jaunām rosmēm 2012. gadā.

M. Štauers

Pensionāru apvienības
13. oktobra saiets

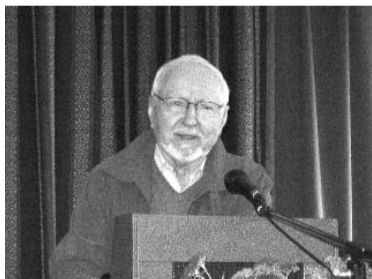
Latviešu centrā uz to pulcējās 30 dalībnieki. Saietu atklāja priekšnieks V. Paegle. Režisors Gunārs Vērenieks tikko atgriezies no Latvijas apmeklējuma un nu dalījās savos iespaidos.

Biedrzine I. Strautiņa apsveica oktobra mēneša jubilārus: Noru Saletes (apaļie gadi), Staņislavu Jerumani, Sergeju Kozlovski un V. Paegli, pa pastu nosūtītas apsveikuma kartītes Eleanorai Krūmājai, Jadvigai Gasparovičai un Almai Abrams.

Saimnieces bija sagatavojušas garšīgu mielastu.

Nākamais saiets notiks **10. novembrī, plkst. 13, Latviešu centrā**. Tā programmas daļā būs arī DV Montrealas nodaļas gada svētku atzīmēšana.

Pēc vairāku gadu pārtraukuma **5. novembrī, plkst. 16, Latviešu centrā** notiks drau-

G. Vērenieks

V. Paegle

I. Strautiņa un N. Saletes

St. Jerumanis

dzes bazārs. Tam atvēlētās mantas nododamas turpat

līdz 4. novembrim.

M. Štauers

Klīvlādes Daugavas Vanagu apvienības 60 gadu jubilejas svinības notiks svētdien, 13. novembrī pulksten vienos Apvienotās Klīvlādes latviešu draudzes nama lielajā zālē. Sarīkojumā mūzicēt aicināti leģendārie „Čikāgas Pieciši”, iespējams, tas būs viņu pēdējais koncerts Klīvlādē. Šādu svinību sarīkošanai nepieciešami līdzekļi, tāpēc rīkotāji cer, ka ieradīsies daudz klausītāju. Tāda iespējamība ir, jo DV apvienības biedru skaits ir palielinājies, no 196 uz 203. Ieejas biļetes līdz 6. novembrim var iegādāties, sazinoties ar kasieri Laimoni Krūmiņu, pie ieejas dalības maksa pieaugušiem: \$30, skolēniem un studentiem: \$15.

Svinību akts paredzēts īss, lai atvēlētu vairāk laika mūziķiem. Sarīkojumu vadīs Klīvlādes DV apvienības ilggadējais

priekšnieks Zigurds Reineks un vanadžu pārstāve Vita Reineka. Īsu uzrunu teiks DV globālā Goda priekšiece Rita Kaugura, klavierpavadījumu spēlēs Liga Zemesarāja. Tikš pasniegti apbalvojumi un nolasīti saņemtie apsveikumi. Vanadžu saimnieces šoreiz varēs nedaudz atpūsties, jo mielastu gatavošanas salīgtās Klīvlādes lietuviešu biedrības darbinieces.

Parasti kopā ar DV apvienības gada svētkiem rīkotā Lāčplēšu un varoņu godināšana notiks divas dienas iepriekš, 11. novembrī plkst. 11.00 pie kopējā pieminēkļa *Sunset* kapu latviešu nodalījumā. Svētbrīdi vadīs draudzes mācītāja Dr. Sarma Eglīte, varoņu pieminēšanas programmu gatavo Arturs un Ilga Rubeni.

Vilmārs Kukainis

Oskara balva
Dr. Anitai Kuprisai

Latviskā mantojuma fonds (LMF) Bostonā Oskara balvu 2011. gadā piešķirā diriģentei Anitai Kuprisai. Bostonas latviešu sabiedrībā Anita Kuprisa ir labi pazīstama, viņa ir ansambļa „Kolibri” dalībniece, Bostonas Trimdas draudzes koŗa diriģente, trompētes soliste un dziedātāja. Anita Kuprisa

nesen ieguva doktora gradu diriģēšanā. Viņas kompozīcija „Tērpies, saule, sudrabota” atskaņota Dziesmu svētkos Amerikā un Latvijā.

Oskara balvu piešķir, godinot LMF ilggadējā priekšnieka Oskara Ōzola piemiņu. Līdzšinējie balvas saņēmēji: mūziķe Krisīte Skare, pianists Reinis Zariņš, mūziķi un komponisti Mārtiņš Aldiņš un Pēteris Aldiņš, vijolniece Simona Talberga.

Dr. Anita Kuprisa iecerējusi Bostonā dibināt koncertkoŗu, koŗa dalībnieki būtu arī latvieši un kas populārizētu latviešu komponistu mūziku.

Oskara balva Dr. Anitai Kuprisai tiks pasniegta Latvijas valsts dibināšanas atceres svinību sarīkojumā.

I.G.

Latviskā jaunatnes
audzināšanas darbs

Pēc vasaras brīvdienām jauno mācību gadu atsākušas arī Toronto latviešu skolas. Jaunatnes organizācijas Toronto Latviešu biedrības Sestdienas skola pārzines Rasmus Gaides vadībā mācībām pulcējas sestdienās Toronto Latviešu centra telpās, kur mācību stundas notiek arī Latviešu skolai „Valodiņa” pārzina Edgara Apses vadībā. Toronto Latviešu tautas augstskolas ģimnazijā latviskā zināšanas papildina piektdienu vakaros Toronto Sv. Jāņa ev. lut. baznīcas sarīkojumu telpās

direktora Edgara Kirša vadībā. Nodarbības atsākušas arī Toronto Latviešu skautu un gaidu vienības, Rīgas 72. skautu un Latviešu gaidu Gaujas 14. gaidu vienība nodarbībām bieži izmanto arī latviešu draudžu īpašumus Saulaini un Sidrabeni. Akadēmiskas sanāksmes notiek arī latviešu studentu un studenšu korporācijām.

Varam būt lepni par Toronto latviešu jaunatnes latviskā dzīves ziņas kopšanu un vecāku teicamu atbalstu.

R. Norītis

NO SIRDS UZ SIRDI

Lielā sirsnībā un pateicībā par ārzemju tautiešu izrādīto interesi un mūsu darbībai sniegto atbalstu **Latgales skolu atbalsta fonds „Veronika”** savā piecu gadu pastāvēšanas jubilejā labprāt vēlas jums pastāstīt par līdz šim paveikto.

Fonds „Veronika” nodibināts 2006. gada 28. septembrī. Fonda misija ir izkopt filantropijas tradīcijas, atbalstot Latgales novada skolas, uzlabojot skolēnu un skolotāju darbu un sadzīves apstākļus, īstenojot projektus izglītībā, sociālajā jomā, kultūrā, novada vēstures izpētē un citās fonda noteiktajās jomās.

Fonda valdes priekšsēdētāja ir ilggadējā Latvijas Žurnālistu savienības vadītāja Ligita Azovska.

Valdē darbojas – prof. Pēteris Zeile, jurists-ekonomists Jānis Junkurs, inženierzinātņu doktors Bruno Vrubļevskis, 8. un 9. LR Saeimas deputāte no Latgales Sarmīte Ķikuste. 2009. gadā fonda valdei pievienojās dzejniece un žurnāliste Anna Rancāne un sabiedriskā darbiniece, vairāku bērnu māmiņa Inita Trūpa.

Ar Latvijas Republikas Finanču ministrijas lēmumu 2006. gada decembrī Latgales skolu atbalsta fondam „Veronika” piešķirts sabiedriskā labuma organizācijas statuss.

Fonda darbība notiek galvenokārt divos virzienos. Viens no tiem ir ziedojumu piesaistīšana, kas dod iespēju fondam pildīt

Cienījamie lasītāji un labvēļi!

savu labdarības funkciju. Tā kā Latvijā pagaidām vēl nav plaši iesakņojušos mecenātisma un ziedošanas tradīciju, lauvas tiesu atbalsta saņemam no tautiešiem ārzemēs. Lielu paldies par sapratni

skolas gaitas, sagādājot skolai nepieciešamo apmēram 800 pirmklasniekiem. Fonds ir atsaucies lūgumiem atbalstīt skolu bibliotēkas, kā arī maznodrošināto ģimeņu bērnus, sagādājot līdzekļus

līmeni, kuŗi nāk no maznodrošinātām vai trūcīgām ģimenēm. Stipendijas piešķir žūrija, kuŗā darbojas speciālisti izglītības un sociālajā jomā, kā arī abu fondu pārstāvji. Lielu gandarījumu dod apziņa, ka mums ir tik daudz gudru, centīgu, enerģisku un mērķtiecīgu jauniešu, kuŗu dzīves apstākļi nebūt nav bijuši tie vieglākie.

Otrs mūsu darbības virziens ir līdzdalība projektu konkursos Eiropas finansējuma piesaistīšanai. Laikā no 2007. līdz 2008. gadam fonds īstenoja ES ekonomiskās zonas un Norvēģijas valdības financētu projektu, kas ļāva jaunībā nodibinātajam fondam attīstīt savas iespējas.

Nākotnē raugāties gaiši – ar jūsu un Latvijas sabiedrības atbalstu gribam strādāt, lai palīdzētu bērniem un jauniešiem, kas aug grūtos apstākļos, ceļot, ka piedzīvosim laiku, kad mūsu zemītē šāda fonda funkcija vairs nebūs nepieciešama.

Vēlos mūsu ziedotājiem pateikt dažus no daudzajiem pateicības vārdiem, kuŗus saņemam no Latgales skolām:

„Vecāku vārdā Dekšāru pamatskola saka miļu paldies par dāvāto iespēju iegādāties skolēniem nepieciešamās lietas.

Gribu pati savā vārdā pateikties par sadarbību un sapratni,

sirds siltumu, kas nepadara mūs vienaldzīgus pret līdzcilvēkiem, kam šobrīd klājas grūti. Patiesā cieņā – Dekšāru pamatskolas direktore Daiga Ceipe-niece.”

„Paldies Jums par sniegto palīdzību. Šī palīdzība ir ļoti noderīga, tas ir liels atbalsts mūsu ģimenēm. Lai arī turpmāk Dievs svētī Jūs un Jūsu darbu!

Upītes pamatskolas vārdā direktore Svetlana Bukovska.”

Tieši šodien saņemam arī divas aizkustinošas pašdarinātas kartītes no Nautrēnu vidusskolas pirmās klases skolniecēm Ijas un Marikas, uz kuŗām centīga bērna roka rakstījusi vārdus: „Paldies „Veronikas” fondam par saulaino dāvanu!” un „Paldies „Veronikas” fondam par sagādāto prieku!”

Tas viss pienākas jums, mūsu atbalstītāji!

Mūsu adrese:
Latgales skolu atbalsta fonds „Veronika”

Kr. Valdemāra iela 118 birojs 211 Rīga, LV-1013

tālr./ fax. 67211433

e-pasts: fondsveronika@inbox.lv

mob. tālr. +371 26465012

Fonda rekvizīti:

Latgales skolu atbalsta fonds „Veronika”

Reģ.Nr.40008106676

Swedbank

LV50HABA0551029466844

Mežvidu pamatskolas bērni skolas brīvpusdienās

un palīdzību fonds „Veronika” saka Kanadas Latviešu Katoļu apvienībai un Vilim Mileiko kungam personīgi, Grandrapīdu Daugavas Vanadzū apvienības dāmām un Olgai Jansones kundzei personīgi, kā arī Liepu ģimenei un pārējiem privātajiem ziedotājiem.

Ziedojumi ļāvuši šo gadu laikā ar fonda starpniecību nodrošināt skolas brīvpusdienas vairāk kā 900 bērniem no trūcīgām ģimenēm Latgalē, kā arī akcijas „Skolas soma” ietvaros palīdzēt uzsākt

mācību grāmatu iegādei.

Fonda valde ir pateicīga Dānijas un Lietuvas vēstniecībām par sadarbību, kas devusi iespēju dažām Latgales skolām tikt pie tik ļoti vajadzīgajām mēbeļiem un vairākām trūcīgām daudz bērnu ģimenēm pie jauniem ledusskapjiem.

Sadarbībā ar Rietumu Bankas labdarības fondu 2009./10. mācību gadā esam nodibinājuši stipendijas 12. klašu absolventiem Latgalē. Stipendijas tiek piešķirtas talantīgiem jauniešiem ar augstu sekmju

Raudzīsim palīdzēt!

Laika Rīgas redakcija ir saņēmusi šādu vēstuli, ko kopā ar Agra Makarēviča medicīnas izziņām atnesa mūsu lasītājs, kuŗš arī zina, cik smagi ir dzīvot, ja trūkst acu gaismas. Agris, vīrietis pašos labākajos gados, mīt pilnīgā tumsā... Redakcijā ir kompetentu Latvijas ārstu un medicīnas iestāžu slēdzieni.

Palīdzēsim Agrim!

Ir gaiša, skaista, saules mirdzuma pilna diena, kad ciemojos Agra Makarēviča (44) un viņa sievas Velgas nelielajā dzīvoklī daudzdzīvokļu namā Pārdaugavā, Rīgā.

Lai gan Agra acīs šobrīd valda pilnīga tumsa un viņš nespēj redzēt neko no šīs saulainās dienas jaukumiem, namatēvs sagaida ciemiņus draudzīgs, mozs un silti smaidošs.

Agris zaudēja acu gaismu nelaiemes gadījumā sestdien, 1997. gada 25. aprīlī. Savā brīvdienā viņš metināja traktoram piekabīnāmās siena preses metāla daļas, kad pēkšņi uzsprāga acetilena ģenerators, un Agris guva abu acu

ķīmisku apdegumu. Divus gadus ilga smagā acu apdeguma ārstēšana P. Stradiņa Klīniskajā universitātes slimnīcā, līdz Agris uzzināja, ka ir iespēja atkal redzēt, lietojot acīs ievietojamas keratoprotēzes. Šādas operācijas tiek veiktas S. Fjodorova acu mikroķirurģijas klīnikā Maskavā.

Lai iegūtu naudu keratoprotēzešanai vienā acī (vienai keratoprotēzei), ģimene pārdeva sev laukos piederošo mežu un ieguva pirmo vajadzīgas summas daļu, otru daļu saziedoja atsaucīgi ziedotāji.

Redzes atjaunošanas process notika pakāpeniski. Maskavas acu mikroķirurģijas centrā ik pēc trim mēnešiem Agrim tika veiktas trīs atsevišķas acu operācijas, līdz, pēc keratoprotēzes implanēšanas labajā acī, Agris 2000. gadā spēja atkal skatīt pasauli visā tās brīnišķajā krāsainībā.

Mikroķirurgi noteica, ka protēze funkcionēs līdz 2010. gadam, pēc tam tā būs jāizņem un jāveic jauna acs keratoprotēzešana.

Ārstu pareģojumi piepildījās, un pēc sadzīvē laimīga redzīga cilvēka dzīves, acu gaisma sāka pakāpeniski kustēties, līdz 2009. gada aprīlī Agris kļuva pilnīgi akls.

Ģimene meklēja palīdzību pie dažādām Latvijas valsts oficiālām amatpersonām ar lūgumu piešķirt līdzekļus jaunai keratoprotēzešanas operācijai, bet visur saņēma atteikumus un dažviet – pat ciniskus ieteikumus, piemēram, sievai sameklēt sev papildu darbu naktsmaiņās vai pārdot ģimenei piederošo dzīvokli. Tika skaidrots arī, ka Latvijas valsts un atbilstošās institūcijas šādu operāciju Agrim Makarēvičam neapmaksās.

Šobrīd Agris un viņa sieva cer vienīgi uz atsaucīgu cilvēku palīdzību.

Jautāju Agra sievai Velgai – kā viņa raksturotu savu vīru? Viņa sirsniņi paskatās uz blakus sēdošo stalto, simpātisko vīrieti un pēc īsa pārdomu brīža noteikti saka: „– Agris ir stipra rakstura cilvēks. Grūtībās viņš nezaudē garu, nenolaiž rokas. Agri vienmēr ir interesējies sports, 6 gadus viņš pats aktīvi nodarbojās ar motosportu. Pēc visiem pārciestajiem zaudējumiem viņš nepadodas – kā sportists atkal ceļas, iet un dara. Kad Agris spēja redzēt, viņš nekad neatteica cilvēkiem savu palīdzību – metināja, mainīja santehniku, izdarīja to, ko viņi lūdza. Agris ir draudzīgs, izpalīdzīgs un ļoti saimniecisks.”

Spožs saules zaķēns ielec caur loga rūti un tā atspulgs trīcoši mirgo Agra melno brīļļu stiklos. Palīdzēsim, lai viņš var redzēt atkal!

Lai ievietotu protēzi, pēc pieticīgākā varianta – tikai vienā acī, operācijas izdevumu kopsavilkums ir 10 000 latu (20 618,55 ASV dolari). Makarēviču ģimenes ikmēneša ienākumi ir 388 latu mēnesī, kuŗus veido sievas alga LR valsts iestādē 253 latu (521,65 ASV dolari) mēnesī un vīra invalīda pensija 135 latu mēnesī.

Irēna Dubkēviča,
atsaucīgo cilvēku grupas koordinatore

Ja nolemjat palīdzēt Agrim, ziedojumu, lūdzu, ieskaitiet kontā LV03HABA0551030896597 SWEDBANK, Rīgā Agris Makarēvičs, pers. kods 271066-11302

Ziga dzīves devuma svinēšana

*Vadiet mani dziedādami,
Nevadiet raudādami,
Lai iet mana dvēselīte
Pie Dieviņa dziedādama.*

Zigurds Miežītis (1933.g. 3. oktobrī – 2011. g. 6. oktobrī) 2011. g. 28. oktobrī plkst. 19:00 Toronto Latviešu centrā, 4 Credit Union Drive, Toronto.

Mierīgi aizgāja viņšaulē pēc ilgas cīņas ar vēzi. Zigi izvadījām ģimenes lokā 2011. g. 15. oktobrī no St. James kapličas, Toronto.

Miļi ikvienu aicinām pakavēties atmiņās Ziga piemiņas svētki / Memorial piektdien, 2011. g. 28. oktobrī Sv. Andreja baznīcā plkst. 11:00, 383 Jarvis St. Toronto.

Mūsu miļā Ziga mums visiem ļoti pietrūks.

Vakarā Ziga dzīves devuma svinēšanā skatīsimies viņa dejas un pavadīsim Zigi ar dziesmām

Solveiga un Andris Miežīši,
Ilze Matīss un Dace Ruņģis
ar ģimenēm

Politikēm ir dažādas versijas par to, kāpēc 11. Saeimas pirmajā darba dienā tā arī neizdevās ievēlēt Valdi Zatleru par Saeimas priekšsēdi, lai gan bija it kā koalīcijas vienošanās un Zatleram vajadzēja saņemt 56 deputātu atbalstu. Tas, ka par eksprezidentu nobalsoja tikai 45 deputāti, nozīmē, ka 11 koalīcijas deputāti ir balsojuši pretēji norunai. Galvenā versija, ko sarunās žurnālistiem pauduši Saeimas deputāti, ir vairāku *Vienotības* pārstāvju pretējs balsojums. Iemesli neesot tālu jāmeklē – gan 10. Saeimas priekšsēdes Solvitas Āboltiņas vēlme saglabāt savu amatu, gan vairāku *Vienotības* pārstāvju nespēja Zatleram piedot Saeimas atļaišanu, kas politiskajam spēkam galu galā maksājusi pamatīgu zaudējumu jaunā parlamenta vēlēšanās, kā arī daudziem nepatīkot viņa izraisītās jukas politiskajā dzīvē. Jāteic, ka šis skaidrojums ir ļoti ticams, jo Latvijas politikā viena vai dažu cilvēku „patīk” vai „nepatīk” bieži ir bijis svarīgāks par valsti, tautu, iedzīvotājiem. Turklāt Āboltiņai 18. oktobra rītā izdevās panākt, ka viņa tiek ievēlēta par 11. Saeimas priekšsēdi.

Tomēr, manuprāt, šoreiz notiekošais ir kā kārtainā kūka, kurā dažādie pildījumi labi sadzīvo un rada vienu – kopēju garšu. Un tikai viena cilvēka amata gribēšana vien tādus „riņķa dančus” ap varu izraisīt nevar. Protams, tā ir mana versija par notiekošo, nevis izmeklēšanā apstiprināta notikumu gaita, tomēr domāju, ka ir vērts to paturēt prātā, – tāpēc piedāvāju lasītājiem savu versiju par notiekošo.

Kad tiek dibināta jauna partija, kuŗa šķiet daudz maz nopietna un var sajaukt ierasto lietu kārtību, vienmēr notiek divas virzības: tā tiek pamatīgi sunīta un kritizēta publiskajā telpā gan ar, gan bez nopietniem iemesliem, un tajā pēkšņi parādās dažādi ļautiņi, kuŗu patiesos nolūkus var tikai minēt, bet uzticību viņi neraisa. Vismaz Latvijā līdz šim tā vienmēr ir noticis, un Zatlera partija nebija izņēmums. Nerakstīšu par to, ka eksprezidents acīmredzot joprojām lāgā nesaprot mūsu politikas dārziņā notiekošo un ka dažādi padomdevēji viņam var iestāstīt pat zilus brīnumus. Raugoties uz cilvēkiem, kas Zatleram tuvinājās partijas veidošanas procesā un priekšvēlēšanu laikā, politikas vērotāji un tie, kas labi pārzina tā dēvēto politikas ķēķi, jau pašā sākumā bija pārliecināti, ka lielā uzticēšanās, piemēram, nu jau bēdīgi slavenajam Klāvam Olšteinaam Zatlera partijai beigsies bēdīgi. Pamatojums bija vienkāršs – Olšteins bija draugos un acīmredzot labi sapratās ar Edgaru Jaunupu, cilvēku, kuŗš prot sadabūt partijai naudu, bet kuŗu nemēdz traucēt pārdomas par kādas rīcības ētisko un morālo pusi.

Latvijā vispārējā naudas gādāšanas shema partijām lielākoties ir aptuveni tāda: man (mums) vajag to un to, es (mēs) ziedosim (vai iedosim) tik un tik. Vai par šo summu partija izdarīs to, ko gribam? Līdzšinējā pieredze liecina, ka Jaunups ar partijas sponsoriem labi prot atrast kopīgu valodu un naudas straumīte *Vienotības* maciņā ir visai dāsna. Dzīvē tā nenotiek, ka cilvēki ar pretējiem uzskatiem un vērtībām kļūst par draugiem un labi saprotas. Tāpēc Olšteina skaļā un teātrālā aiziešana no *Vienotības*, joprojām tiekoties un laiku pavadot kopā ar Jaunupu, lika domāt, ka topošajā Zatlera partijā tiek iebīdīts savējais, kas ziņos par visiem konkurenta plāniem. Olšteina un viņa „piecišu” rīcība pēdējās dienās skaidri parāda, ka patiesībā viņi izpilda rīkojumus no malas:

Versijas

pat tad, ja Olšteina sacītajā par nedemokratiskām metodēm un lēmumu pieņemšanas kārtību Zatlera partijā viss būtu balta patiesība, cilvēki, kas rīkojas, idejas virzīti, nekādā dienu, pirms Saeima sāk darbu, neizstātos no partijas un nekādā nenāktu klajā ar paziņojumiem, ka Zatlers nav nekāds partijas vadītājs. Tie, kuŗu sirdsapziņa nepieņem partijā notiekošo, parasti rīkojas pavisam citādi – vispirms savu nostāju viņi skaidri un gaiši pasaka valdei, frakcijai un tikai tad, ja tiek pilnīgi ignorēti, nāk klajā ar publiskiem paziņojumiem, brīdinot par savu turpmāko rīcību. Atcerēsimies kaut vai vairāku *Vienotības* biedru nostāju gan jautājumā par vienas partijas veidošanu, gan par koalīciju ar SC. Šie cilvēki nerūca pa kaktiem, bet partijas biedriem valdē un frakcijā saprotami pateica, ko domā un kāpēc tā domā un ko darīs, ja partija tomēr rīkosies pretēji viņu pārliecībai.

Vārdu sakot, manā ieskatā Olšteina bija dots uzdevums jau brīdī, kad viņš ar skaļu un teātrālu žestu izstājās no *Vienotības*. Tāpēc neticu, ka viņš un viņa savaņgotie „pieciši” kaut ko darīja un dara, tikai savas iedvesmas rosināti. Tātad viss pēdējo dienu laikā notiekošais, manuprāt, nevarēja notikt bez Jaunupa un Āboltiņas ziņas, lai cik traģiskā tonī bijusi un nu jau atkal tagadējā Saeimas priekšsēde runāja par grūstošo koalīciju. Jo koalīcija, valdība un galu galā valsts ir tikai bandinieki dažu politiķu lielajās un mazajās spēlītēs. Diemžēl tā izskatās. Jautājums, kā vienmēr, ir: kāpēc viņi tā dara? Ko viņi grib? Uzreiz teikšu, ka pat tad, ja ir iesaistījušies lielākās spēlītēs, sevi viņi neaizmirsīs nekādā, tas ir viņu interešu pamats.

„Kārtainās varas kūkas” apakšējā kārtiņa, ļoti iespējams, ir gatavota no vajadzības vairāk vai

mazāk kontrolēt Iekšlietu ministrijā notiekošo (tāpēc tās runas par amatu sev vai savējiem), jo pretējā gadījumā publiskajā telpā, iespējams, varētu nonākt kādi ieraksti – „pelēko kardinālu” un naudas gādātāju sarunas ar kriminālprocesā iesaistītām personām brīdī pirms viņu apcietināšanas. Sekas tādai publicitātei varētu būt neprognozējamas, jo likmes, uz kuŗām tiek spēlēts, šķiet, ir pārāk augstas. Katrā ziņā politikas aizkulisēs ir dzirdami stāsti par konkrētām personām un ierakstiem.

Otrs „kūkas” līmenis varētu būt saistīts ar naudas gādāšanu partijai. Ja koalīcijā ir sešas personas, kas solījušās atbalstīt valdību, taču ik pa laikam rīko „individuālas izrādes”, piesaucot savu sirdsapziņu, var panākt pārmaiņas visā, ko koalīcija grasās darīt, valdības saglabāšanas vārdā. Citiem vārdiem sakot, tādus „neatkarīgus” var izmantot par instrumentiem, lai pieņemtu naudas devējiem vajadzīgus lēmumus.

Un, protams, ir trešā „kūkas” kārtiņa jeb cepurīte. Es to sauktu: stāsts par to, kā Krievijas nauda privātizē Latvijū. Ir tāds vecs un cinisks teiciens, ka par naudu visu nopirkt nevar, jautājums ir tikai, par cik lielu naudu var nopirkt. Tas, ka šai naudai šodien bieži vien ir politiska smaka, jau ir cits jautājums. Pamatā šādos darījumos iesaistītie interesējas nevis par naudas „smaržu”, bet gan par tās daudzumu. Raugoties jucekli, kas sākās pirms 11. Saeimas darba sākuma, nepameta sajūta, ka aiz muļķības un pieredzes trūkuma vien tā riskēt ar valsts stabilitāti un arī prestižu nav iespējams. Ja

cilvēks zāgē zaru, uz kuŗa pats sēž, un labi to redz, bet tikai zāgē ar divkāru sparū, atliek domāt, ka viņam par kritienu apsolīts labi samaksāt – jo garīgi nepieskaitāmo (klinikā nozīmē) Latvijas Saeimā nav. Ja atceras, cik ņipri *Vienotība* bija gatava tūlīt pēc vēlēšanām veidot kopīgu koalīciju ar SC, bet pēc tam kļuva rāma un pakļāvīga – sak’ būs tā, kā Zatlers teiks, atliek secināt, ka viņi skaidri zināja jau tad: Zatlers gribēs SC valdībā un par to cinīsies. Plānus neapšaubāmi izjauca sabiedrības nostāja pret to, un pat *Vienotībai* kļuva skaidrs, ka viņi riskē ar savu politisko nākotni. Tad acīmredzot tika izdomāts cits plāns, izmantojot savu slepenās ietekmes aģentu Olšteinu. Šī ir reize, kad piekritu Ventspils valdnieka Lemberga sacītajam: „Gribu apsvēkt *Vienotību* par perfekti realizētu projektu. Tagad *Vienotībai* Saeimā faktiski ir nevis 20, bet gan 26 balsis.” Tagad, kad ir labi redzams – norunātajai koalīcijai diez vai būs iespējams strādāt, SC atkal ir pavīdējusi cerība.

Protams, manis minētajam „kūkas kārtiņām” pa vidū ir visādi citi krikumi un interesītes. Galu galā ir tik jauki vēl trīs gadus gozēties Saeimas priekšsēdes krēslā, tikt pie amatiem neatkarīgi no tā, kādā valdībā tas būs, un aši izdzēst visas „sarkanās līnijas”, par kuŗām Āboltiņas kundze jau paguvusi paust, ka tādas ir bijušas Zatleram, bet ne *Vienotībai*.

Atliek cerēt, ka manas versijas ir tikai prāta auglis un tām ar dzīves īstenību nav nekāda sakara.

Sallija Benfelde

Eiropas Atmiņas un sirdsapziņas platformas dibināšanā Latviju pārstāv Latvijas Okupācijas muzejs

Čehijas galvaspilsētā Prāgā Lichtenšteinas pili 14. oktobrī parakstīja Eiropas Atmiņas un sirdsapziņas platformas dibināšanas dokumentu. Latviju tajā oficiāli pārstāvēja Latvijas Okupācijas muzejs.

Eiropas Atmiņas un sirdsapziņas platforma apvieno 19 valsts un nevalsts institūcijas un organizācijas no 13 Eiropas Savienības dalībvalstīm, kas aktīvi nodarbojas ar totalitāro režīmu izpēti un dokumentēšanu, kā arī sabiedrības izglītošanu. Platformas dibināšanas dokumentu uz Prāgu bija devusies parakstīt arī Latvijas Okupācijas muzeja direktore Gundega Michele.

Galvenais Eiropas Atmiņas un sirdsapziņas platformas mērķis ir palielināt sabiedrības informētību par Eiropas vēsturi un totalitāro režīmu pastāvētajiem noziegumiem, aicināt uz Eiropas mēroga diskusiju par totalitāro režīmu cēloņiem un sekām, kā arī padziļināt Eiropas pilsoņu integrāciju, uzsvērot izpratni un

cieņu pret demokrātiju, cilvēktiesībām un tiesiskumu, ar mērķi nākotnē izvairīties no demokrātijas apdraudējuma.

Viena no būtiskākajām platformas idejām ir, ka komunistiskā ideoloģija ir tieši atbildīga par noziegumiem pret cilvēci. Starp nacismu un komūnismu ir būtiskas līdzības, tomēr daudzi komunistiskā režīma noziegumu īstenotāji nav tiesāti un daudzas komunistiskās partijas vēl joprojām nav atvainojušās par šiem noziegumiem.

Lai realizētu izvirzītos mērķus, platformas dalībnieki organizēs konferences un sanāksmes, veiks aptaujas un veidos ceļojošas izstādes, kā arī apbalvos cilvēkus, kas pretojušies totalitārajiem režīmiem.

Platformas dokumenta parakstīšanas ceremonijā piedalījās Čehijas premjermministrs Petrš Nečas, Eiropas Parlamenta viceprezidents Lāslo Tokešs un 19 institūciju un organizāciju vadītāji.

VIEDOKLIS

Tēvzemi dala kā maizes klaipu

Laika 38. numurā ievietots prof. E. Poča raksts „Vai Latgale ir Latgale?” Šķiet, ka šoreiz divi Latgales dēli cīnās, it kā gribēdami viens otru pārspēt Latvijas ģeografijas un vēstures zināšanās, lai gan neviens no viņiem tās nav pilnībā apguvis.

Esmu dzimusi un augusi Vidzemē, Madonas apriņķī, tāpat kā mani vecāki un vecvecāki. Vietas un ļaudis, par kuŗiem diskutē divi Latgales dēli, man ir ļoti pazīstamas. Aizvadītajos okupācijas gados no administratīvajām pārmaiņām ne saimnieciskajā, ne kultūras dzīvē nav bijis nekāda labuma.

Mans nelaiķa vīrs 1996. gadā Latvijā, kārtējot sava tēva mājas mantojuma lietas, tikās ar toreizējo Zemesgrāmatu nodaļas vadītāju, un viņam bija iespēja papētīt Latvijas pirmā neatkarības laika dokumentus, kuŗi kā par brīnumu vēl bija saglabājušies. Viņi bija runājuši par robežu maiņām, un šis ierēdnis atzina, ka tās tikai traucē un, cerams, nākotnē robežas atgriezīsies iepriekšējās vietās. Diemžēl tas nav noticis.

Kungiem par grūtu parūpēties,

lai uzlabotos saimnieciskais stāvoklis, bet viņi iznieko laiku, mainot kādreizējo aprīņu robežas. Zeme un tās iedzīvotāji taču nemainās. Pēc 1930. gada skaitīšanas Madonas apriņķī bija 94% latviešu, 2% vāciešu, 2% krievu un 1% žīdu. Barkavas pagasts un Varakļāni vienmēr bijuši Rēzeknes apriņķī, Latgalē, bet Lubānas pagasts jau no seniem laikiem Vidzemē. Ezera lielākā daļa gan atrodas Latgalē. Mums, jaungulbeniešiem, lubānieši bija kaimiņi. Viņu latviskie uzvārdi, valoda, dzīvesveids ir kā vidzemniekiem, reliģija – evaņģēliski luteriskā.

Lubānas pagasts Madonas apriņķī atrodas starp Meirānu, Cesvaines, Dzelzavas, Jaungulbenes, Rugāju, Bērzpils, Gaigalavas, Varakļānu pagastu (pēdējie četri ir Latgalē). Tas pats sakāms par Madonas apriņķa Ļaudonas pagastu, kas atrodas starp Lazdonas, Mārcienas, Mētrienas, Sāvienas, Kalsnavas, Saikavas un Praulienas pagastu. Turīenieši ir evaņģēliski luteriskās un pareizticīgās baznīcas draudžu locekļi, jo vairāki zemnieki noticeja solījumam, ka,

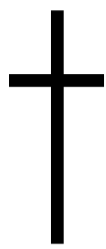
pieņemot ķeizara ticību, iegūs savu īpašuma zemi. Diemžēl viņi rūgti pievilās. Vai tas nenotiks arī ar Saskaņas centra solījumiem?

Krustpils savā laikā bija iedalīta Daugavpils apriņķī, taču tās iedzīvotāji pat poļu valdīšanas laikā nepārgāja katoļticībā.

Vārds „novads” senāk tika lietots Kursā un Zemgalē, toties Vidzemē un Latgalē: zeme, pagasts, tiesa, valsts. Tēva, tautu vai bāleļu novads bija ar ežām un robežzīmēm nodalīts zemes gabals. Turpretim kunga novads bija vesela valsts ar pili, muižas un zemnieku zemi, arī pagasta ļaudīm.

Mēs esam maza tauta, kāpēc mēs šķeļamies? Kāpēc svešumā varam būt vienprātīgi? Latgale jau 200 gadu bija šķirta no pārējās Latvijas, valdot poļiem un lietuviešiem, bet visilgāk krieviem, taču, piedalīta Vitebskas guberņai, latviskumu nezaudēja. Bija vadītāji, laiks, kad tauta centās atgūt viengabalainību, jo tikai kopīgiem spēkiem mēs varam pastāvēt.

Gaida Valkovska
Salemā, Oregonā

Dieva mierā aizgājusi mūsu mīļā mamma un Omīte
SILVIJA VIGDA STELMANIS,
dzimusi SPURIS

Dzimusi 1920. gada 22. februārī Jaunjelgavā, Latvijā,
mirusi 2011. gada 25. septembrī Avon, Ohio

Sirdi un mīļā piemiņā paturēs
MEITA ANITA AUZENBERGS, ZNOTS AIVARS AUZENBERGS
MAZDĒLS EDGARS UN SIEVA SUSAN, MAZMEITA LISA AUZENBERGS
UN MAZMAZBĒRNI GABRIELLE UN NATHANIELS

Jāņa ev. 3:16

Jo tik ļoti Dievs pasauli mīlējis, ka Viņš devis Savu vienpiedzimušo Dēlu,
lai neviens, kas Viņam tic, nepazustu, bet dabūtu mūžīgo dzīvību.

Mūžībā aizgājusi mūsu ģimeņu gaŗu ceļu līdzgaitniece, mūsu sirsnīgā,
uzticīgā draudzene, kuŗas mīlestība mūs ir sildījusi Rīgā, Mērbekā,
Blombergā, Ņujorkā un Vašingtonā

aktrise HILDA PRINCE URŠTEINA

Dzimusi 1914. gada 4. augustā Omuļu pagastā, Latvijā,
mirusi 2011. gada 11. oktobrī Merilandē, ASV

Viņu mīlestībā piemin
PĒTERIS DAJEVSKIS UN ANN CLAUSEN AR ĢIMENI
ANDRA LAGZDIŅA ZVĀRGULIS UN JĀNIS ZVĀRGULIS AR ĢIMENI
IEVA LAGZDIŅA TATARSKY AR ĢIMENI
MARUTA LIETIŅA RAY UN BENJAMIN RAY AR ĢIMENI
IEVA RUKS POLITZER AR ĢIMENI

Draudzība divkāršo priekus un par pusi samazina bēdas.
(Frānsiss Bēkons)

Mans mīļais vīrs, mūsu labais, gādīgais tēvs un opa

KĀRLIS ROBERTS PURMALIS

Dzimis 1921. gada 9. martā Kīpsalā, Rīgā,
miris 2011. gada 9. septembrī Los Alamitos, Kalifornijā

Sēro piederīgie
AMERIKĀ, LATVIJĀ UN AUSTRĀLIJĀ

Mīlestība nemirst.

Aizsaulē aizgājis

ZIGIS MIEZĪTIS

Dzimis 1933. gada 3. oktobrī Rīgā,
miris 2011. gada 6. oktobrī Toronto

Skumjās un pateicībā par lielo devumu
TRĪSREIZTRĪS GĀREZERĀ SAIME

Šķiramies mēs ļautiņi,
Gana labi dzīvojuši...

Mūsu mīļā

MARTA MIRDZA GULBIS

Dzimusi 1921. gada 12. aprīlī Jumurdas pag. „Smaugēnos”,
aizgājusi Dieva mierā 2011. gada 10. oktobrī Kalamazoo, MI

Mīlestībā viņu piemin māsas
ALMA ELKSNIS AR BĒRNIEM UN MAZBĒRNIEM
RITA KAIMIŅA AR VĪRU

Aijā, debess baltā saime,
Valā veri zvaigžņu māju;
Lai ceļ viegli, zili vēji
Dvēselīti lidotāju.
(Anna Brigadere)

DR. EIŽENIJA MĒTRA,
dzimusi JANSONS

Dzimusi 1911. gada 21. septembrī Pļaviņās,
mirusi 2011. gada 30. septembrī Ocean Park, Washington

Ar mīlestību viņu vienmēr atcerēsies
KRUSTBĒRNI LELDE UN ULDIS, UN PĒTERIS, RUTA UN KĀRLIS
DRAUGI OREGONĀ

Šķiras aiz lapas lapa –
Dienu grāmata mana,
Mūžs kā teiksmas šķiet īsa:
Atnāce – aiziešana.
Ed. Patvaldnieks

SARĪKOJUMI

BOSTONA (MA)

- 31. oktobrī dzejniekam Gunāram Saliņam un literātūrzinātniecei Dr. Jautrītei Saliņai veltīts piemiņas sarīkojums (58 Irving Street Brookline, MA 02445). Dievkalpojums sāksies plkst. 11.00, to vadīs Ņujorkas draudzes mācītājs Laris Šaliņš; Lailas un Lalitas Saliņu mūzikālie priekšnesumi. Pēcpusdienas programmā plkst. 1.00 Trimdas draudzes zālē stāstījums par Gunāra un Jautrītes Saliņu dzīvi, īpaši „Elles ķēķi” aizritējušā gadsimta 50. un 60. gados Ņujorkā. Dalības maksa – \$15.00 ziedojums; bērniem un jauniešiem ieeja brīva. Riko Latviskā mantojuma fonds.

DENVERA (CO)

- 19. novembrī plkst. 3.00 Kolorado latviešu kultūras centra 25 gadu jubilejas svinības. Izstāde un videofilmas par latviešu kultūru, atspirdzinājumi; varēs uzspēlēt novusu. Plkst. 6.00 Latvijas valsts dibināšanas atceres sarīkojums; programmā: Valdas Lēvenšteinas stāstījums par Likteņdārza tapšanu Latvijā, filmas izrāde un vakariņas, dalības maksa \$20, studentiem \$10.

- 3. decembrī no plkst. 10.00 līdz 3.00 un 4. decembrī no 11.00 līdz 2.00 Ziemsvētku tirdziņš Kolorado latviešu Kultūras centrā (10705 West Virginia Ave., Lakewood, CO), tālr.: 303-986-5337 vai 303-424-4442.

DETROITA (MI)

- 6. novembrī Daugavas Vanagu apvienības 60 gadu jubilejas sarīkojums (30623 W. Twelve Mile Road, Farmington Hills, MI).

- 13. novembrī plkst. 11.30 Latvijas valsts dibināšanas atceres svinības Sv. Pāvila latviešu ev. lut. draudzes baznīcas telpās.

FILADELFIJA (PA)

- 1. novembrī plkst. 11.00 Filadelfijas pensionāru kopas saiets Brīvo latvju biedrības telpās (531 North 7th Street). Programmā valdes ziņojumi, nākotnes darbība, pārrunas par jaunākajiem notikumiem. Saīta beigās dzimšanas atceres dienu svinēšana un kafijas galds. Viesi laipni gaidīti.

KALAMAZŪ (MI)

- 8. un 10. novembrī plkst. 9.00 un 4.00 piparkūku cepšanas talka.

- 20. novembrī pēc dievkalpojuma, kas sāksies plkst. 10.00, Latvijas valsts dibināšanas atceres sarīkojums latviešu centra telpās (100 Cherry Hill Drive, Kalamazoo, MI 49007).

KLĪVLANDE (OH)

- 13. novembrī plkst. 12.30

Daugavas Vanagu apvienības 60 gadu darbības atcere un Lāčplēšu piemiņas akts Apvienotās draudzes zālē (1385 Andrews Ave. Lakewood, OH 44107); „Čikāgas Piecišu” koncerts, pēc koncerta mielasts. Jāpiesakās līdz 6. novembrim, zvanot Oļģertam Kubuliņam, tāl.: 216-676-9166. Iepriekš pieņemoties, dalības maksa \$25.00, sarīkojuma dienā \$30.00; studentiem \$15.00, jauniešiem līdz 16 gadu ieeja brīva.

- 20. nov. Latvijas valsts dibināšanas atceres sarīkojums.

LOSANDŽELOSA (CA)

- 23. oktobrī plkst. 12.30 draudzes rudens bazārs latviešu namā (1955 Riverside Dr., Los Angeles Ca 9003903704).

- 29. oktobrī no plkst. 5.00 pēcpusdienā līdz 2.00 naktī masku balle.

- 30. oktobrī plkst. 1.00 mazā teātra sanfrancisko izrāde – S. Fēgela komēdija „Jaukās zvanu skaņas”.

DKLB informācijas tālrunis: 323-663-6267. DK LB Informācijas biļetens timeklī: www.biletens.com

MILVOKI (WI)

- 12. novembrī plkst. 5.00 Latvijas valsts dibināšanas atceres sarīkojums latviešu namā (8845 W. Lynx Ave. Milwaukee, WI 53225).

ŅUJORKA (NY)

- No 21. līdz 23. oktobrim Rudens svētki Rotā, Katskiļos. Programma: 21. oktobrī plkst. 9.00 vakarā atklāšanas stunda, plkst. 10.00 ALJAs „Katskiļu Trivia” sacensības. 22. oktobrī plkst. 11.00 brokastis; plkst. 12.00 izrāde „Mēs uzaugām kopā no metnē, bet vai zinām, ko viņi dara ikdienas dzīvē?”; pie krodziņa Mimosas un Bloody Mary's; plkst. 2.00 rotaļas; plkst. 4.00 alus darišanas turnīrs; plkst. 6.00 vakariņas; plkst. 7.30 Rudens balle, spēlēs „Lūzeri”, dziedās Māra Stepe u. c. 23. oktobrī atvaidšanās.

- 22. oktobrī plkst. 7.30 vijolnieka Gidona Krēmera koncerts *Homage to J. S. Bach* Lincolna centrā. Informācija: www.white-lightfestival.org

- 7. novembrī plkst. 6.00 solistes Birutas Grunvaldes un pianistes Šarlotes Rosas Zandas koncerts „Pasauls tautasdziesmas” *Flushing, Queens*, bibliotēkā (41-17 Main Str.). B. Grunvalde dziedās latviešu, angļu, vācu, spāņu, franču, itaļu, krievu, čigānu, izraeļu tautasdziesmas oriģinālvalodā. Izziņas: 516-466-4034.

(Turpināts 22. lpp.)

Laipni aicinām Jūs pagodināt ar savu klātbūtni

18. Novembra aktu Ņujorkā

Sestdien, 2011. g. 19. novembrī, plkst. 14:00
Jonkeru baznīcā; 254 Valentine Lane; Jonkeros, Ņujorkā

Valsts svētku runu teiks **Juris Ķeniņš**,
XIV Latviešu dziesmu svētku Kanadā vicepriekšsēdis un Mūzikas nozares vadītājs

Koncerta daļā:
Juris Ķeniņš - čells
Gunta Plostnieks - klavieres

Pēc akta visi viesi laipni aicināti uz pieņemšanu.

\$75 - labvēļu biļetes; \$25, ja pasūtīta biļetes pirms 11. novembra; \$30 pie ieejas.
Jauniešiem līdz 14 gadiem ieeja brīva.

Ņujorkas latviešu organizāciju padome

Iepriekš pieteikties pie Imanta Kalniņa; 42 Hackensack Street, Woodridge, NJ 07075. Čeki rakstāmi uz "Council of American-Latvian Organizations of New York, Inc." Lūdzu, atsūtiet čeku kopā ar sev adresētu aploksni.

Labvēļu biļetes: \$75 _____ Skaitis: _____ Kopā \$ _____

Biļetes: \$25 _____ Skaitis: _____ Kopā \$ _____

Vārd _____ Uzvārds _____ Adrese _____

Pilsēta _____ Štats _____ Zip Kods _____

Kļava rudenī

Lasiet tīmeklī!
www.laiks.us

NAUDAS PĀRSŪTĪJUMI UZ LATVIJU

Likmes: līdz \$100 - \$20
no \$101 līdz \$500 - \$25
virs \$500 - \$25 plus 3% no summas
virs \$500. Summas nododam
ASV dolāros. Piegāde Rīgā \$11,
ārpus Rīgas \$0.40/km, min. \$19.
Pieņēmajam summas līdz \$1000.

Kārtojām nodokļu un citus maksājumus Latvijā!

Lūdzu nosūtīt vēstuli ar sūtītāja
un saņēmēja vārdu, adresi, tele-
fona numuru un norādījumu par
summu kopā ar čeku rakstītu uz:

Baltic Financial Services
19 N. Mountain Ave.,
Montclair, NJ 07042-1810

Lūdzu zvanīt Kristīne
(973) 746-3075

Dzegužkalns rudenī

PATEICĪBA

Martas Gulbis ģimene sirsnīgi pateicas mācītājam
Birutai Puiķei un mācītājam Leonam Viksnem, kā
arī VISIEM, kas piedalījās Martiņas izvadīšanas
svētbūvdarbi un DV un krustmeitu mīļu roku sagādātā
atvadu mielastā.

Paldies! Rita Kaimiņa

ALAs simtgades testamentāro novēlējumu fonds ALA century bequest fund

Novēlot kaut mazu daļu savā testamentā šim fondam, mēs liksim stipru un paliekošu pamatu latvietības uzturēšanai ASV, mēs celsim un sargāsim latvju tautu, valsti un kultūru.

ALA dara daudz un mums visiem jāgādā, lai tā savu darbu turpinātu vēl ilgus gadus nākotnē.

Informācijas brošūra par šo fondu ir pieprasāma ALAs birojā,
400 Hurley Ave., Rockville, MD 20850. Tālr.: 301-340-1014, e-pasts: alainfo@alausea.org

LATVIAN AMERICAN SHIPPING LINE

Pārsūtām mašīnas, pers. mantas, komerckravas
paciņas pa gaisu vai jūru uz un no Latvijas!

Lūdzu zvaniet: 201-760-6427 vai 973-744-6565 vai
arī apskatiet sūtījumu informāciju mūsu mājaslapā: www.lasl.com

Svētdien, š.g. 13. novembrī Klīvlendē uzstāsies

ČIKĀGAS PIECĪŠI

Pieteikšanos un sīkāku informāciju var
atrast šī laikraksta Klīvlendes chronikā,
kā arī pie O. Kubuliņa 216-676-9166.

OTAVAS MIERA DRAUDZE un Montrealas Trīsvienības draudze kopīgi meklē mācītāju

Ar maģistra gradu teoloģijā,
ar latviešu un angļu valodas prasmi,
braukšanas apliecību.

Tuvāka informācija: Prāv. Ilze Kuplēna-Ewart, tel:416-924-1563
pastor-ilze@standrewslatvian.org

MATIŠS KUKAINIS

ADVOKĀTS AR TIESĪBĀM ASV UN LATVIJĀ.

- Mantošana.
- Īpašuma pirkšana un pārdošana.
- Meža apsaimniekošana un pārdošana.

Vaļņu iela 3, Rīga, LV-1050
matiss@sk-legal.com
+371 28390346

Izdevīgi apdrošinājumi
un biedru benefiti
visiem vecumiem.

AMERIKAS LATVIEŠU PALĪDZĪBAS FONDS

- » Medicare papildapdrošinājums (Medigap)
- » Apdrošinājums viesiem no ārzemēm
- » Starptautisko ceļojumu apdrošinājums
- » Papildus veselības apdrošinājums
- » Veselības apdrošinājums
- » Dzīvības apdrošinājums
- » Zāļu plāns (Rx)

T 215.635.4137 // F 215.635.1583
info@LRFA.org // www.LRFA.org

SARĪKOJUMI/DIEVKALPOJUMI

(Turpināts no 20. lpp.)

PRIEDAINE (NJ)

• 23. oktobrī plkst. 1.00 Ļudersijas Daugavas Vanagu apvienības rudens sarīkojums (1017 Highway 33 East, Freehold, NJ 07728). Programmā: kaņavīru godināšana; koncerts, siltas pusdienas. Dalības maksa par ziedojumu. Informācija www.priedaine.org

SIETLA (WA)

• 22. oktobrī plkst. 6.00 Sietlas latviešu centrā (11710 3rd Ave NE, Seattle 98125) Baltiešu studiju atbalstgrupa rīko Mārtiņu vakaru ar dejošanu, dziedāšanu, rotaļām, vakariņām, kluso izsoli. Apmeklētāji aicināti ierasties maksās. Dalības maksa: pieaugušiem \$25, studentiem \$15, bērniem līdz 10 gadu vecumam ieeja brīva.

• 12. novembrī no plkst. 10.00 līdz 4.00 un 13. novembrī no plkst. 12.00 līdz 4.00 Ziemsvētku tirdziņš latviešu centrā. Būs latviešu ēdieni, svētku dāvanām varēs iegādāties rokdarbus, rotas, keramiku un citus daiļamatniecības izstrādājumus.

SV. PĒTERSBURGA (FL)

• 27. oktobrī plkst. 1.00 biedrības namā (1705 9th Ave North St. Petersburg, FL 33706) videoizrāde – Latvijas skolu jaunatnes Dziesmu un deju svētki 1995. gadā. Būs kafija un cepumi, ieejas ziedojums vismaz \$3.00.

• 1. novembrī plkst. 10.00 biedrības valdes sēde.

• 5. novembrī plkst. 4.00 biedrības namā Mārtiņu vakars ar sadziedāšanu, apdziedāšanu, siltām vakariņām, izlozi, kuŗā varēs laimēt Mārtiņu dienas labumu grozu. Deju mūziku atskaņos Ilmārs Dzenis un Pēteris Ozols. Dalības maksa par vismaz 20 dolaru ziedojumu.

• 15. novembrī plkst. 1.00 biedrības namā Latvijas Nacionālā teātrī iestudētā mūzikālā uzveduma „Vadonis” (autori Kaspars Dimiters un Zigmārs Liepiņš) videoizrāde. Būs kafija un cepumi, dalības maksa par vismaz 3 dolaru ziedojumu.

• 18. novembrī plkst. 6.00 biedrības namā Latvijas valsts dibināšanas atceres sarīkojums. Programmā Māras Prāvas priekšlasījums par dzimtenes mīlestību; vietējo mākslinieku mūzikālie priekšnesumi un deklamācijas. Par godu Latvijas

valsts dibināšanas atcerai būs iespēja iedzert glāzi vīna, netrūks jubilejas klišēģera. Dalības maksa vismaz 5 dolaru ziedojums.

• 29. novembrī plkst. 1.00 biedrības namā kinorežisora Jāņa Streiča mākslas filma „Rūdolfā mantojums” videoizrāde. Būs kafija un cepumi, ieejas ziedojums vismaz \$3.00.

• 3. decembrī plkst. 2.00 biedrības namā Daugavas Vanagu apvienības rīkots Ziemsvētku tirdziņš.

• 6. decembrī plkst. 11.00 biedrības valdes sēde.

• Biedrības bibliotēka atvērta katra mēneša pirmā pirmdienā no plkst. 5.00 līdz 7.00; bibliotēkā ir gan grāmatas, gan videolentes.

VAŠINGTONA (DC)

• 19. novembrī plkst. 2.00 Latvijas valsts dibināšanas atceres sarīkojums (400 Hurley Avenue, Rockville MD 20850-3121).

• 4. decembrī Ziemsvētku tirdziņš.

DIEVKALPOJUMI

• **Bostonas latv. ev. lut. Trimdas dr.** (58 Irving St., Brookline, Ma 02445) dievk.: **23. okt. 30. okt.** dievk. ar dievg., viesmāc. L. Saliņš. **6. nov.** dievk. Trimdas dr. bazn. nebūs, draudzes valde aicina apmeklēt Džamaikpleinas Trīsvienības dr. dievk. plkst. 11.00 (Rockview St., Jamaica Plain), māc. Dr. J. Keggi. **13. nov.** plkst. 11.00 Lāčplēšu un kaņavīru piemiņas dievk. **20. nov.** plkst. 11.00 mirušo piemiņas dievk. ar dievg.; plkst. 2.00 sveču svētbrīdis Getzemanes kapsētā. Adventa pirmās svētd. dievk. ar dievg. **27. nov.** plkst. 11.00. Māc. J. Mazura.

• **Bukskauntijas un apk. ev. lut. dr.** **23. okt.** plkst. 2.00 **Kvēkertaunā** (424 Juniper St., Quakertown, PA 189510) Reformācijas svētku dievk. ar dievg.; pēc dievk. kafija. **30. okt.** plkst. 3.00 **Lankasterā** Ticības atjaunošanas dienas dievk. **6. nov.** plkst. 2.00 **Kvēkertaunā** Visu svēto dienas dievk., pēc dievk. kafija. **14. nov.** plkst. 3.00 **Lankasterā** Latvijas valsts dibināšanas atceres un visu svēto dienas dievk. ar dievg.; pēc dievk. programma un kafija. **20. nov.** plkst. 2.00 **Kvēkertaunā** Latvijas valsts dibināšanas atceres dievk. kopā ar baptistu draudzi Bukskaun-

tijas luterāņu bazn., piedalīsies viesmāc. Dr. U. Ukstiņš; pēc dievk. kafija. Māc. Dr. R. Ziedone un emer. māc. Dr. A. Ziedonis.

• **Čikāgas katoļu kopas dievk. 27. nov. un 11. dec.** plkst. 12.00 **Immaculate Conception** bazn. (7211 W. Talcott Ave, pie Harlem un Talcott ielu krustojuma).

• **Detroitas Sv. Pāvila latv. ev. lut. dr.** (30623 W. Twelve Mile Road, Farmington Hills, MI) : **23. okt.** dievk. **30. okt.** Reformācijas piemiņas dievk. ar dievg., pēc dievk. daudzības stunda. **6. nov.** Lāčplēšu piemiņas dievk. Dievk. sākas plkst. 10.00. **Bībeles stundas** māc. A. Greiema vadībā **11. nov. un 2012. g. 13. janv.** plkst. 11.00. Draudzes māc. diak. F. M. Sīpols, tālr.: 248-433-3435; māc. A. Greiema, tālr.: 517-614-4853. Ērg. Dr. S. Lizlova un L. Upīte.

• **Dienvīdfloridas latv. ev. lut. dr.** (Shepard of the Coast Lutheran Church 1909 E. Commercial Blvd, Ft. Lauderdale): **20. nov. un 25. dec.** dievk. Diakone A. Venta, tālr.: 954-427-3558.

• **Dienvīdkalifornijas latv. ev. lut. dr.** (1927 Riverside Dr. Los Angeles, CA 90039-3704): **23. okt.** plkst. 11.00 dievk. vadīs viesmācītājs. **30. okt.** plkst. 11.00 dievk. ar dievg., māc. Dāvis Kaņeps.

• **Džamaikpleinas Trīsvienības latv. ev. lut. dr.** (100 Rockview St., Jamaica Plain, MA 02130, tālr.: 617-524-4622).

• **Filadelfijas latv. ev. lut. Sv. Jāņa dr.** (301 N. Newtown Street Road, Newtown Square, PA 19073, tālr.: 610-353-2227): **23. okt.** plkst. 11.00 laju dievk. **30. okt.** plkst. 11.00 dievk. **6. nov.** plkst. 11.00 dievk. ar dievg. **13. nov.** plkst. 11.00 dievk. **18. nov.** plkst. 7.00 oikūmen. Latvijas valsts dibināšanas atceres dievk. **20. nov.** plkst. 11.00 mirušo piemiņas dievk. Adventa pirmās svētd. dievk. **27. nov.** dievk. plkst. 11.00. Adventa otrās svētd. dievk. **4. dec.** plkst. 11.00; **Vilmingtonā** dievk. plkst. 3.00, pēc dievk. kafijas galds. Informācija: www.latvianluth-churchphila.org

• **Grandrapīdu latv. ev. lut. dr.** (1780 Knapp Street NE, Grand Rapids, MI 49505): **30. okt.** plkst. 5.00 sveču vakars

Woodlawn kapsētā. 6. nov. plkst. 10.00 dievk. **27. nov.** plkst. 10.00 Latvijas valsts dibināšanas atceres un mirušo piemiņas dievk. Adventa pirmās svētd. dievk. **27. nov.** plkst. 10.00. Māc. I. Larsena, tālr.: **269-637-0460**; kabatas: 269-214-1010; e-pasts: revilze@gmail.com

• **Kalamazū latv. apv. ev. lut. dr.** (122 Cherry Hill St., Kalamazoo, MI 49996): **25. okt.** plkst. 10.00 vārda dievk., pēc dievk. kafija. **30. okt.** plkst. 10.00 dievk. ar dievg., pēc dievk. kafija. **2. nov.** plkst. 3.00 Bībeles stunda. **6. nov.** plkst. 10.00 dievk. ar dievg., pēc dievk. kafija. **13. nov.** plkst. 10.00 dievk., pēc dievk. kafija. **16. nov.** plkst. 4.00 Bībeles stunda ciemā „Latvija”. **20. nov.** plkst. 10.00 dievk. ar dievg. **27. nov.** plkst. 10.00 dievk. ar dievg., pēc dievk. kafija. Māc. B. Puīķe.

• **Klīvlāndes Apvienotā latv. ev. lut. dr.** (1385 Andrews Ave. Lakewood, OH 44107): **23. okt.** plkst. 11.00 laju vadītis dievk. **30. okt.** plkst. 11.00 dievk. ar dievg. **6. nov.** plkst. 11.00 dievk. ar dievg., sprediķis angļu val. **Bībeles stunda 2. nov.** plkst. 10.00. Māc. Dr. S. Eglīte.

• **Lansingas latv. ev. lut. dr.:** **University Lutheran Church** (1020 S. Harrison Rd., East Lansing, MI.), māc. A. Greiema.

• **Milvoku latv. ev. lut. Sv. Trīsvienības dr.** (1853 N. 75th Street, Milwaukee, WI 53213, tālr.: 414-258-8070): **23. okt.** dievk. laju vadībā, uzruna bērniem. Tiks nolasīts prāv. L. Zusēvičas sprediķis visām LELBAs draudzēm. **30. okt.** Reformācijas svētku dievk. ar dievg., uzrunu bērniem un Pauļa Andreja Rudziša kristībām. **1. nov.** plkst. 7.00 padomes sēde. **6. nov.** dievk. ar dievg. un uzrunu bērniem, pēc dievk., pēc dievk. draudzes saiets. **Bībeles stunda: 27. okt., 10. nov.** plkst. 10.00. Māc. L. Zusēviča, tālr.: 414-421-3934 e-pasts: pastorlauma@gmail.com; draudzes priekšniece S. Kalve, tālr.: 414-536-0358. Informācija: www.milwaukeechurch.org

• **Mineapoles un St. Paulas latv. ev. lut. dr.** (3152 17th Ave S, Minneapolis, MN 55407, tālr.: 612-722-4622). Māc. Maija Cepure-Zemmele, tālr.: 763-546-8178, e-pasts: majja.cz@gmail.com Informācija: www.mndraudze.org

• **Ņujorkas latv. ev. lut. dr.:** **16. okt.** plkst. 10.00 **Jonkeru bazn.** dievk., māc. J. Saivars; **Salas bazn.** plkst. 10.30 dievk., māc. L. Saliņš; **Istoranzā** (Holy Trinity Lutheran Church, 153 Glenwood Ave, East Orange, NJ 07017) plkst. 2.30 dievk., diak. I. Kaņeps; **Džamaikā** (First United Methodist Church, 162-10 Highland Ave., Jamaica, NY 11432) plkst. 3.00 dievk., māc. L. Saliņš. **23. okt.** plkst. 10.00 **Jonkeru bazn.** (254 Valentine Lane, Yonkers, NY 10705) dievk., māc. J. Saivars; **Salas bazn.** (4 Riga Lane, Melville, NY 11747) plkst. 10.30 laju vadītis dievk. **30. okt.** plkst. 10.00 **Jonkeru bazn.** dievk., diak. I. Kaņeps, **Salas bazn.** plkst. 10.30

dievk., māc. J. Saivars. **6. novembrī** plkst. 10.00 – mūžībā aizsuktajai dzejniecei Elzai Kežberei veltīts dievkalpojums Ņujorkas latviešu ev. lut. draudzes **Jonkeru bazn.** Sekos dzejnieces piemiņai veltīta programma ar dzeju, mūziku, laika biedru atminam un cienastu. Atvadu ziedu vietā visi laipni lūgti ziedot Vītolu fonda iedibinātajai Elzas Kežberes pieminās stipendijai latviešu valodas un literatūras studenta/tes atbalstam. Ielūdz dzejnieces draugu loks.

• **Sanfrancisko latv. ev. lut. dr.** (Grace Lutheran Church 3993 Park Boulevard, San Diego, CA 92116): **19. nov.** Latvijas valsts dibināšanas atceres dievk. Draudzes 60 gadu svinības. Pēc dievk. svētku programma sarīkojumu telpās, Losandželosas latviešu vīru koŗa „Uzdziēsim, brāļi!” koncerts. Izziņas: www.sandiegodraudze.com vai www.sandiegodraudze.us

• **Sanfrancisko latv. ev. lut. dr.** (425 Hoffman Ave.), informācija: www.lvnc.org

• **Sentluisas latv. ev. lut. dr.:** katra mēneša trešā svētdienā plkst. 2.00 dievk. **Christ Lutheran** bazn. (#1 Selma Avenue, Webster Groves, MO 63119), māc. A. Kalniņa. Pēc dievk. saiets ar groziņiem. Draudzes priekšnieces Irēnes Kalniņas tālr.: 314-457-1830, e-pasts: kalninsis@charter.net

• **Sietlas latv. ev. lut. dr.** (11710 - 3rd Ave. N. E. Seattle, WA 98125) **23. okt.** dievk. nebūs. **30. okt.** Reformācijas svētku dievk. ar dievg. Māc. D. Cilne, tālr.: 206-674-9600; e-pasts: cilnis@earthlink.net Baznīcas mājaslapa: www.seattlelatvianchurch.org

• **Sv. Pētersburgas latv. ev. lut. dr.:** „Mūsu Pestītāja” (Our Savior) baznīcā (301 - 58th St. S., St. Petersburg, FL 33707) . Bībeles stunda biedrības namā (1705 9th Ave North, St. Petersburg, FL 33706): **23. okt., 30. okt., 13. nov.** plkst. 11.00.

• **Vašingtonas (DC) latv. ev. lut. dr.** (400 Hurley Avenue, Rockville MD 20850-3121, tālr. bazn.: 301-251-4151): **23. okt.** laju vadītis dievk., tiks nolasīta LELBAs priekšnieces prāv. Laumas Zusēvičas svētruna. **30. okt.** Reformācijas dievk. ar dievg. **6. nov.** dievk. vadīs D. Kīlpe. **11. nov.** plkst. 1.00 DV apvienības rīkots Lāčplēšu piemiņas brīdis **Rock Creek** kapsētā. **13. nov.** ģimeņu dievk., piedalīsies latv. skolas saime. **20. nov.** plkst. 11.00 mirušo piemiņas dievk. ar dievg.; plkst. 4.00 svētbrīdis **Rock Creek** kapsētā. Adventa pirmās svētd. dievk. ar dievg. **27. nov.** Māc. A. Vārsberga Pāža, tālr.: 301-293-2052; e-pasts: macavp@yahoo.com Informācija: <http://www.dcdraudze.org>

• **Vilimantikas latv. ev. lut. dr.** (76 Windham Rd., Willimantic, CT): **29. okt.** plkst. 12.00 dievk. ar dievg., māc. J. Keggi. **11. nov.** plkst. 12.00 mirušo piemiņas dievk. ar dievg., māc. D. Salnīte. Draudzes priekšniece Vija Bachmutē, tālr.: 860-644-3268.

Mūžībā aizsaukts

ILGVARS DIŽGALVIS

Dzimis 1926. gada 24. oktobrī Gramzdas pag., Latvijā,
miris 2011. gada 4. oktobrī Losandželosā, Kalifornijā

Mēs klusējot paliekam šai krastā,
Vēji šalkos un mierinās mūs.
Bet tava vieta, kas bija šai dzīvē,
Vienmēr mūsu atmiņās būs.

Par viņu sēro
MEITAS MAIRA UN ELITA

Eiropas Vasaras skolas jaukās dienas Skrundā

EVS 2011 sekmīgi norisinājās no 24.jūlija līdz 7.augustam Skrundas arodvidusskolā. Kopumā bija 62 dalībnieki, no tiem 41 skolēns, 14 audzinātāji, 6 skolotāji un vadītāja Dace Pāvula. EVS organizatori bija Dace Pāvula un Ivars Kalns-Timans.

Kā jau parasts, EVS skolēni bija no dažādām valstīm: no Latvijas 20 (no tiem 7 bijuši trimdnieku bērni), Igaunijas – 1, Anglijas – 14, Vācijas – 2, Beļģijas – 1, Kanadas – 2, Zviedrijas – 1. EVS 14 audzinātāji bija no Latvijas, Igaunijas, Luksemburgas, Anglijas, Vācijas, Austrālijas, Itālijas, Beļģijas. Atšķirībā no citiem gadiem audzinātāju vadītājas amatā dalījās divas audzinātājas – Sarma Zēgnere (Latvija) un Elizabete Svilāne (Beļģija). Pārējā komandā bija seši skolotāji – Sandra Paegle (latviešu valoda), Inese Kravcova (vēsture), Avita O'Donnell (dziedāšana), Pauline Buchanan un Anna Auziņa (dejošana), Sarmīte Sedlīņa (radošās darbnīcas), Ilze Kībure (rotkalšana).

Jūlija pēdējās nedēļas nogalē jau 32. reizi EVS jauniešu un skolotāju jautrais autobusiņš devās ceļā no Rīgas uz Skrundu. Skrunda izvēlēta divu iemeslu pēc. Pirmais – EVS šī gada galvenais temats bija „Kurzemes hercogiste” un apakštemats „Janvāra barikāžu 20 gadu atcere”. Otrs iemesls – Kurzeme ir novads, kurā EVS sen nebija notikusi, tāpēc šī – 32. EVS ļāva tās dalībniekiem labāk iepazīt vairākas Kurzemes pilsētas. Taču jau autobusā visiem bija skaidrs, ka galvenais ir nevis vieta, bet gan EVS gars, kas visus dalībniekus ik gadu sasauca kopā, lai mācītos, atpūstos, priecātos un būtu kopā. Par to, lai šo EVS garu varētu saglabāt, veidot un stiprināt, jāpateicas EVS atbalstītājiem: Latviešu nacionālās padomes Lielbritānijā (LNPL) Izglītības fondam, Zviedrijas Latviešu centrālajai padomei (ZLCP) un Elfrīdas un Jāņa Rutku piemiņas fondam, Latviešu kopībai Vācijā (LKV), Pasauls brīvo latviešu apvienības (PBLA) Kultūras fondam, Latviešu fondam, kā arī dažiem privātiem ziedotājiem.

Kad visi bija rūpīgi iekārtojušies pa istabiņām, skatot Latvijas himnai, tika pacelts EVS karogs. EVS 2011. gada vasaras mācības bija sākušās!

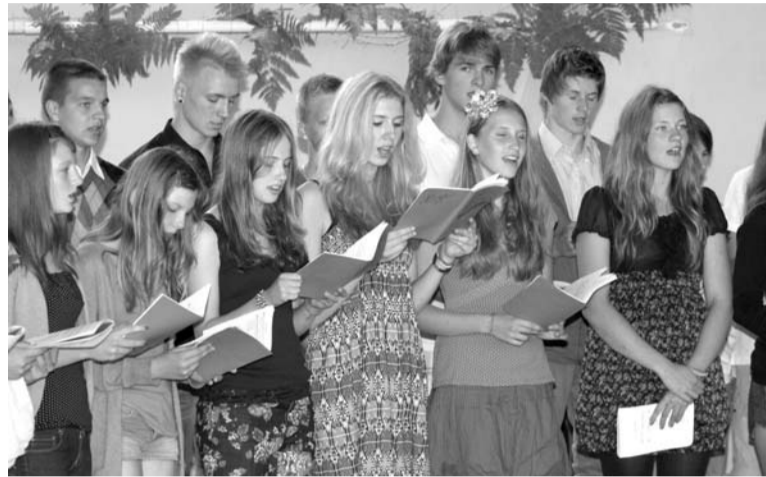
Vai visi cits citu pazīst? Bija tikai 11 jaunpienācēju bērnu un viena audzinātāja Antra. Par viņiem vairāk uzzinājām pirmā vakara iepazīšanās spēlēs.

Zināma erudīcijas pārbaude bija jautājumu un atbilžu vakars. Šoreiz tika pārbaudītas zināšanas par Kurzemes hercogisti un hercogu Jēkabu, par barikāžu laiku, par „Prāta vētru”, par Kurzemes lielāko pilsētu. Uzzinājām arī, ka šogad no EVS dalībniekiem 23 bērni ir brāļi un māsas un ka dziesmu grāmatīnā ir 74 dziesmas.

Spēja pašapliecināties, pierādīt savu viedokli un prasme uzklaut pretēju viedokli bija pamatā diskusiju vakaram. Arī temati interesanti, piemēram, „Ābols vai apelsīns”, „Vai veģetārieši ir labāki cilvēki?”, „Tautas vēlēts prezidents”. Diskusijas prasmīgi vadīja audzinātāji Linards Levits, Māra

Sinka un Monika Kļaviņa, neļaujot runātājiem novirzīties no temata.

Audzinātāju un skolotāju sacīkstēs, satraukums audzinātāju vadītājas Elizabetes Svilānes acīs tikai zinātājiem un rūpīgiem vērotājiem ļāva saprast, ka Tas drīz vien būs. Tas ir EVS nakts pārgājiens, ko ar satraukumu

gaida ikviens EVS dalībnieks. Elizabete Svilāne kopā ar audzinātājiem šī notikuma organizēšanā ieguldījušas īpaši lielu darbu. Daudzie zombiji, kas slēpās mežā, Kalvja Mikelšteina Lāčplēsis un Māras Sinkas dieviete Laima, kas pirmajā naktī modināja EVS dalībniekus un aicināja glābt no briesmām Spridīti, liecināja par audzinātāju lielo aizrautību un profesionālītāti.

Sparīga bija gatavošanās arī „Talantu un beztalantu” vakaram, kurā ikviens nometnes dalībnieks varēja brīnišķīgi izpausties. Koncertu atklāja skolotājas ar dziesmu popūriju „Aiz kalniņa dūmi kūp”. Alise Vasiljeva, Karīna Jansone un Emma Bokaldere dziedāja ebreju tautasdziesmu, bet citas meitenes skaisti atskatīja *What's going on?*. Kādi tik mūzikas instrumenti netika lietoti! Skanēja gan ģitars, gan sloka, gan tukšās 20 l ūdens tvertnes, gan limonādes pudeles. Arī priekšnesumi bija dažādi. EVS dalībnieki dejoja, vingroja, dziedāja, atklājās humoristu talanti. Par *evsnieku* dzīvi Skrundā dziedāja arī audzinātāji. Ļoti sirsnīgu dziesmu par mīlestību pret EVS bija sacerējušas Marta Grīns, Zile Kalns-Timane un Anna Veliņa. Viņas uzvarēja šajā vakarā, izpelnoties iespēju uzstāties nobeiguma koncertā.

Barikāžu atcere notika Skrundas arodvidusskolas pagalmā pie ugunsкура. Vēstures skolotāja Inese Kravcova bija noorganizējusi tikšanos ar Skrundā dzīvojošo barikāžu dalībnieku Vilni Grāveli, kas dalījās atmiņās par to, kā barikāžu laikā sargājis Zviedru vārtus Rīgā. Arī skolotāja Sandra Paegle pastāstīja par saviem pārdzīvojamiem, jo barikāžu laikā bija atradusies netālu no šaušanas Bastejkalnā, pie Ministru padomes ēkas.

Barikāžu atmiņu ugunskuram kvēlojot, EVS dalībnieki izcīnīja Dziesmu karus, kuršos uzdevumi kļuva arvien grūtāki. Visgrūtākais uzdevums bija nodziedāt kādu dziesmu ar citas dziesmas melodiju, piemēram, vārdi no tautasdziesmas „Bēdu, manu lielu bēdu”, bet melodija no „Aurēdama Vēja māte”.

EVS vadītāja Dace Pāvula un

vēstures skolotāja Inese Kravcova bija parūpējušas par diviem izbraukumiem. Gandrīz veselu dienu bērni pavadīja Kuldīgā – Kurzemes hercogistes galvaspilsētā, kur Kuldīgas novada mūzejs bija sagādājis īpašu orientēšanos pilsētā un mūzejā, lai bērni gūtu atbildes uz mūzeja sagatavotajiem jautājumiem, piemēram, ka

Ventas rumba ir platais Eiropas ūdenskritums – 249 metri. Plūdos gan ūdenskrituma augstums bija pavisam sarucis. Gandrīz visiem sniedza pastaiga ar karti pa Kuldīgu, un pēc tās ēdnīcas pasniegtās pusdienas svaigā gaisā bija īpaši garšīgas. Atpūtas laukumā pie Ventas rumbas varēja gan uzspēlēt volejbolu, gan izmēģi-

jāslavē, piedalīties darba procesā, kad jāpiedalās.

Tā kā šī gada EVS temats bija Kurzemes hercogiste, latviešu valodas stundās veidojām Skrundas EVS literāro kalendāru, klausoties skolotājas Sandras Paegles stāstījumā. Sekoja pašu bērnu ik dienas radītie darbi, kas veicina valodas attīstību un radošo domāšanu. Bērni sacerēja teikas par to, kā Kurzeme radusies, rakstīja Kursas meitenes Liziņas un hercoga Jēkaba dialogus Kuldīgas pils parkā, kā arī iepazīta Kurzemes interesantākos ļaudis I. Ziedoņa redzējumā.

Vēstures skolotāja Inese Kravcova Eiropas Vasaras skolā šogad strādāja pirmo reizi, bet parādīja sevi par radošu un izdomas bagātu pedagoģi. Bērni daudz uzzināja par to, kas noticis barikāžu laikā, kā arī izveidoja savus prezentācijas materiālus izstādei un nobeiguma koncertam.

Ik dienu notika mūzikas stundas. Avita O'Donnella uzdeva toni un EVS dalībnieki uzsāka I.Kalniņa „Dziesma, ar ko tu sācies”. Skolotāja bija stingra un prasīga, bet bērniem dziedāt patika. Pat tad, ja par nokavētu stundas sākumu jādzied solo, arī to darīja labprāt. Šogad dziedāts tika daudz, un lieliskais dziesmu skaņējums visus iepriecināja.

Deju skolotājas Pauline Buch-

nāt no koka grebtās rotaļu automašīnas un traktoros. Daži varbūt cerēja, ka, sniedzot buču koka vardei, panāks, lai tā pārvērstos par princi vai princesi. Priekšā bija apkaimē vienīgās kūku ceptuves apmeklējums, kur tortes tiek ceptas garšīgas un ekoloģiskas. Saimnieki bija parūpējušies arī par tēju, kafiju un brīnišķīgu atpūtas vietu dabā, kur visi *evsnieki* krietni nobaudīja lauku saldo gardumu.

Otrs izbraukums bija uz Liepāju jūras un plūdmales smilšu baudišanai. Bērni izspēlējās futbolu un izstaigājās gar jūru.

Šī atpūta ļāva gūt spēku jaunam darba posmam, kad EVS dalībnieki visu nedēļu intensīvi strādā stundās un interešu grupās, lai iegūtu zināšanas, ko mācību nobeigumā varētu parādīt viesiem un vecākiem.

EVS vadītāja Dace Pāvula veiksmīgi prata organizēt darbu, norāt, kad jāraj, paslavēt, kad

anan un Anna Auziņa pārsteidza ar iestudēto deju daudzveidību un sarežģītību. „Sarabumbals” dejas mācīšanās laikā sagādāja daudz jautru mirkļu gan skolotājam, gan audzēkņiem, kad kāds no viņiem, nevarēdams noturēties kājās, izvārtījās zālē. Taču rezultāts bija lielisks. Lielos aplausus nobeiguma koncertā īpaši bija nopelnījušas abas deju skolotājas – Anna un Paulīne.

Mākslas interešu grupu šogad vadīja audzinātājas Monika Kļaviņa un Antra Švarcs. Nodarbības valdīja īsts, labestīgs radošais gars. Un šis radošais gaisotnes iznākums bija grafi, zīmēšanas spēle, portretu gleznojumi, mini filma ar māla figūrām.

Rotas šogad tika kaltas rotkales Ilzes Kībures darbnīcā, kur skaņēja patikama, iedvesmojoša mūzika. Uzdevums bija izkalt Kurzemes saktu, un iedvesmu grupas dalībnieki smēlās no Ventspils mūzejā atrastām saktu fotogrāfijām

un zīmējumiem. Tā tapa katram sava paša skice, kam sekoja smagāks darbs – kalšana, vilēšana, pulēšana, slīpēšana. „Mazais metāla gabaliņš atdzīvojās zem vilties,” sacīja Ilze. Tapa arī atvadu saktas tiem jauniešiem, kuri šeit vairs nebūs audzēkņi, bet varbūt reiz atgriezīsies par audzinātājiem.

Ļoti gaidīta ir EVS avīze, jo tajā spilgti, neparasti un jautri tiek atveidota visa EVS dzīve. Šogad avīzi veidoja interešu grupa Elizabetes Svilānes, Sarmas Zēgneres un Jānas Andersones vadībā.

Lieliska bija plaša Skrundas EVS audzinātāju komanda. Miks Grīns, Aleksandrs Bērziņš un Linards Levits, Lauris Grīns un Matīss Reinhards, Jāna Andersone, Māra Sinka un Ilze Vīksne, Monika Kļaviņa un Antra Švarcs un Kalvis Mikelšteins – visi viņi paveica milzīgu darbu aktīva EVS brīvā laika organizēšanā, kā arī sniedza atbalstu un palīdzību skolotājiem un EVS vadītājam Dacei.

Visjaukākais EVS notikums bija tās jaunākās dalībnieces – Daces meitiņas Aišas ierašanās. Mazā meitenīte, tikai nesen pārkāpusi pirmā gadiņa sliekšni, kopā ar māmiņu gan padziedāja, gan padancoja, gan saņēma māmmas Daces veidoto dāvanu. Ir prieks, ka EVS turpinās, ka Aiša ir šīs skolas turpinājums nāka-

mos 15 gadus.

Skrundas EVS 2011 ir beigusies un nodod stafeti nākamajai. Šī gada EVS goda audzēkņa kausu saņēma izpalīdzīgā Anna Klučņika. Jaukais koncertuzvedums, pateicības vārdi gardo ēdienu gatavotājam – Skrundas arodvidusskolas ēdnīcas pavārem, polonēze, himna un karoga nolaišana, asaras acīs – viss liecina, ka drīz pēc nakts ballītes autobuss EVS dalībniekus snauduļojošus vedīs uz Rīgu. Pašu un vecāku prieks par divās nedēļās paveikto ir apliecinājums, cik EVS ir vajadzīga un svarīga. Par daudzajām zināšanām, ko šogad ieguva bērni, paldies skolotājiem, bet īpaši EVS vadītājam Dacei Pāvulai.

Kas vienreiz nokļuvis EVS, grib tur būt vēl un vēlreiz. Lai visiem jauks šis mācību gads! EVS 2012 (5. – 19. augustā) gaida jau nākamajā vasarā!

Sandra Paegle,
latviešu valodas un literatūras skolotāja

SPORTS

Valentīna Eiduka atzīta par labāko vieglatlētu treneri Eiropā

Eiropas vieglatlētikas asociācija (EAA) paziņojusi, ka Pasaules junioru rekordista Zigismunda Sirmā treneri Valentīna Eiduka Spānijas pilsētā Aronā saņēmusi Eiropas gada vieglatlētikas treneres balvu. Valentīnas Eidukas audzēkņi ir šī brīža labākie Latvijas šķēpmetēji – Zigismunds Sirmā, Vadims Vasiļevskis un Ainārs Kovals. Sirmā šogad divreiz laboja pasaules junioru rekordu (84.47 un 84.69), kas pirms tam piederēja slavenajam norvēģim Andreasam Torkildsenam. Eidukas audzēkņi izcīnījuši divas sudraba medaļas olimpiskajās spēlēs – Vasiļevskis 2004. gadā Atēnās un Kovals 2008. gadā Pekinā.

Par Eiropas gada treneri vīriešu konkurencē atzīts beļģis, skrējēju treneris Žaks Borlē. Balvas pasniedza EAA prezidents Hansjorgs Vircs. Balvām kandidātus nomi-

Valentīnas Eidukas padoms vienmēr lieti noder

nēja katra nacionālā federācija, uzvarētājus apstiprināja īpaša žūrija.

Svinīgajā pasākumā balvas saņēma arī Eiropas gada vieglatlēti – vidējo distanču skrējēji Mo Fa-

rahs no Lielbritānijas un Marija Savinova no Krievijas, kā arī par uzlecošajām zvaigznēm atzītie vācu lodes grūdejs Dāvids Štorls un britu sprintere Džodija Viljamsa.

Beigušās EM kvalifikācijas spēles

Eiropas futbola meistarsacīkšu kvalifikācijas spēļu turnīra pēdējā kārtā Latvijas vienība izbraukumā Rijekā ar 0:2 zaudēja Chorvātijas futbolistiem. Gruzijas izlase savā laukumā ar 1:2 zaudēja Grieķijai, Malta ar 0:2 – Izraēlai. Līdz ar to turnīra nobeigumā vienības ieņēma šādas vietas (uzvaras, neizšķirti, zaudējumi, iegūtie un zaudētie vārti, punkti):

Grieķija	7 3 0 14:5 24
Chorvācija	7 1 2 18:7 22
Izraēla	5 1 4 13:11 16
Latvija	3 2 5 9:12 11
Gruzija	2 4 4 7:9 10
Malta	0 1 9 4:21 1

Eiropas meistarsacīkšu finālam mierīgi var gatavoties Grieķijas futbolisti, kas izcīnīja pirmo vietu. Uz finālciņām var tikt arī Chorvātijas vienība, bet tai vēl jāpiedalās otro vietu ieguvēju turnīrā (izslēgšanas spēlēs), kur tās pretinieki būs Turcijas futbolisti.

Latvijas vienība turnīrā izcīnīja ceturto vietu. Rezultāti bija pret Chorvātijā – 0:3, 0:2, Maltā – 2:0, 2:0, Grieķijā – 0:1, 1:0, Gruzijā – 1:1, 1:0, Izraēlā – 1:2, 1:2. Futbolistu sniegums, līdzīgi kā bijis dažos iepriekšējos kvalifikācijas turnīros, ir viduvējs. Bet daudz ko mūsu futbolistiem pārņem nevar, jo spēlētāju resursi ir ierobežoti un izlasē notiek paaudžu maiņa. No futbolistiem, kuri aizpērn pabeidza pasaules meistarsacīkšu atlases ciklu, šajā turnīrā ierindā nebija deviņu spēlētāju. Jau šī turnīra sākumā bija redzams, ka vienība uz pirmajām divām vietām, kas dotu iespēju kvalificēties finālam, pretendēt nevar. Aizvadītajās desmit spēlēs visveiksmīgākais vārtu guvējs bija Aleksandrs Cauņa. Viņš pretinieku vārtus pārsēja četras reizes. Kaspars Gorkšs guva divus, Māris Verpakovskis, Aleksejs Višņakovs un Artjoms Rudņevs – katrs pa

vieniem vārtiem.

Latvijas valstsvienības galvenajam trenerim Aleksandram Starkovam ar Latvijas Futbola federāciju beidzies divu gadu darba līgums, un nav zināms, vai viņš turpinās darbu ar mūsu futbolistiem. Šobrīd Starkovs ir arī Azerbaidžānas kluba *Baku* galvenais treneris. Iespējams, Latvijas vienībai nāksies meklēt citu vadītāju.

Igauniem lieli prieki

Pavisam citāds noskaņojums valda pie mūsu kaimiņiem igauņiem. Igaunijas futbolisti gatavojas atkārtot Latvijas izlases 2003. gada panākumu un iekļūt Eiropas meistarsacīkšu finālā. Viņu grupā neapšaubāms favorīti bija Itālijas futbolisti, kas arī pārliecinoši ieguva pirmo vietu (26 punkti), par nākamajām vietām „atļaujot” pacīnīties Igaunijai, Serbijai, Slovēnijai, Ziemeļīrijai un Farēru salām. Igaunī ar piecām uzvarām, vienu neizšķirtu spēli un četriem zaudējumiem izcīnīja otro (!) vietu (16 p.), apsteidzot Serbijas (15) un Slovēnijas (14) vienību.

Par gūto panākumu liksmojo visa Igaunija, tāpat kā mēs 2003. gadā. Otro vietu ieguvēju izslēgšanas spēļu izlozē igauņiem laimējās – par viņu futbolistu pretiniekiem kļuva Īrijas vienība, kas FIFA vērtējuma tabulā ir 29. vietā. Igaunija ir 58. vietā. Tātad – vēlēsim mūsu ziemeļu kaimiņiem igauņiem iegūt ceļazīmi uz Eiropas meistarsacīkstēm, kas nākamgad notiks divās valstīs – Polijā un Ukrainā!

Brazīlieša plāni Latvijā

Latvijā dzīvojošs brazīlietis **Rikardu** ar saviem domubiedriem plāno nākamajos gados izveidot konkurētspējīgu futbola klubu, kas sekmīgi varētu spēlēt arī Eurokausos.

Rikardu savulaik bija labs futbola vārtsargs Brazīlijā, taču svitru viņa cerībām kļūt par profesionālu futbolistu pārvilka smaga ceļgala trauma. Tomēr futbols bija Rikardu dzīves aicinājums, tāpēc viņš turpināja studēt un apgūt futbola trenera arodu, futbola filozofiju. Viņš cer drīzumā Brazīlijā iegūt nākamā līmeņa futbola trenera licenci, kas atbilstu UEFA A kategorijai.

Rikardu grib strādāt Latvijas futbolā

Latvijā Rikardu ir ieprecējies, sieva ir otrā bērna gaidībās, viņš vēlas kļūt par „latvieti” – iepazīt vietējo kultūru, to uztvert, saprast, jo savu dzīvi nākotnē saista tikai ar Latviju. „Latvijā esmu tikai astoņus mēnešus, vēl tikai mācos runāt latviski (sasveicinās viņš latviski) bet gribu šeit dzīvot”, saka Rikardu.

Kopā ar domubiedriem un biznesa partneriem Rikardu plāno Latvijā izveidot komandu, ar kuru jau nākamajos gados varētu iekļūt Eiropas kausu izcīņas turnīrā. Dienvidamerikāņi šeit saskata arī iespēju saviem tautiešiem „izsisties” uz Eiropu, Skandināviju vai Krieviju.

„Brazīlijā vai kaut tepat netālu Zviedrijā tas ir grūti izdarāms. Brazīlijā sākumā jāiziet cauri reģionālajiem turnīriem, tikai tad var tikt pašās zemākajās līgās utt. Veiksmes gadījumā desmit gadu laikā varētu pacīnīties par iespēju spēlēt Dienvidamerikas kausu izcīnās klubiem,” saka brazīlietis. „Taču te, ja labi sagatavo vienību, Latvijas kausā var izcīnīt sev tiesības spēlēt Eiropā.

To arī ceram paveikt. Savukārt brazīliešiem šeit ir ļoti laba vieta, lai vēlāk pārceltos uz citām, daudz lielākām futbola zemēm. Brazīlijā sevi pierādīt ir daudz, daudz grūtāk, īpaši ja cilvēks nāk no nabadzīgas ģimenes. Brazīlijā ir vairāk nekā 190 miljoni iedzīvotāju, pasaulē šobrīd profesionālā līmenī spēlē apmēram 10 000 brazīliešu, valsti kopumā reģistrēti vairāk nekā divi miljoni futbolistu, sevi par futbolistiem uzskata gandrīz 13 miljoni. Skaitļi ir skarbi, ja kāds futbolists domā kaut ko sasniegt, jo talantīgu futbolistu Brazīlijā ir daudz,” saka Rikardu.

Nākamajā sezonā viņš plāno uzaicināt dažus brazīliešus, kas spēlētu kādā pirmās līgas klubā, kur viņš nevēlas atklāt. Sākotnēji viņš plāno sadarboties ar šo klubu, palīdzēt Latvijas jauniešiem futbolistiem profesionālajā izaugsmē, pacīnīties Latvijas kausa izcīņā. Varbūt vēlāk, ja viss virzīsies, kā plānots, brazīlieši ar kādu vietējo pašvaldību varētu izveidot jaunu klubu, kas vēlāk sevi pieteiktu skaļāk un kļūtu par vienu no vadošajiem Latvijā.

Jānis Lūsis par mūsu šķēpraiziem pasaules meistarsacīkstēs

Pasaules meistarsacīkstēs vieglatlētikā Dienvidkorejā, Tegū, no mūsu šķēpa metējiem gaidījām augstus rezultātus, taču iznāca vilšanās. Finālsacīkstēs neiekļuva ne Vadims Vasiļevskis, ne Ēriks Rags, ne Zigismunds Sirmā. Par neveiksmes iemesliem portāls *par sportu.lv* taujāja mūsu izcilākajam šķēpraizim Jānim Lūsim. Viņš sacīja:

„Ja esi olimpiskais vicečempions un sezonas galvenajās sacīkstēs izšķirīgajā startā no sava labākā rezultāta atpaliec par 13 metriem, tad to nekā citādi kā par izgāšanos nevar nosaukt. Sacīkstās vēroju televīzijas ekrānā, taču sportā esmu bijis ļoti ilgi un pats no savas pieredzes šo to varu secināt. Cik zinu, pirms pasaules meistarsacīkstēm Vasiļevskis, saudzējot kāju, trenējās ļoti mierīgā režīmā. Ārsti esot rekomendējuši pat pilnīgu mieru. Tas, protams, varēja ietekmēt rezultātu, taču ņemšos apgalvot, ka galvenā vaina tomēr ir psiholoģijā, jo tāda rezultātu amplitūda – 13 metri, tādas klases šķēpa metējam nav piedodama.

Kā vērtēt Zigismunda Sirmā startu? Pasaules meistarsacīkstēs arī viņš bija patālu no labākā rezultāta, tomēr viņš savos galvenajos startos bija labākais. Divreiz laboja pasaules junioru rekordu, uzvarēja Eiropas junioru meistarsacīkstēs. No marta līdz septembrim būtībā formā ir grūti. Zigismunds savu uzdevumu izpildīja un arī pasaules meistarsacīkstēs un Dimanta līgā, kaut arī labus rezultātus nesasniedza, ieguva labu pieredzi. Šim gadam pietiek.”

Nolans slavē Ziemeļamerikā spēlējošos Latvijas hokejistus

Jaunais Latvijas hokeja valstsvienības galvenais treneris Teds Nolans jau paguvis darbībā redzēt arī vairākus Ziemeļamerikā spēlējošos Latvijas hokejistus. Pašlaik Nolans atrodas Latvijā un vēro Rīgas *Dinamo* spēles Kontinentālās hokeja līgas (KHL) meistarsacīkstēs, kā arī Krievijas Jaunatnes hokeja līgas (MHL) komandas *Rīga* spēles.

„Izdevās apskatīt vairākus Latvijas hokejistus darbībā – Kasparu Daugaviņu es vēroju, kad biju mājās Kanādā. Manā ieskatā viņš aizvadīja patiešām lielisku pirmssezonas treniņnotīni Otavas *Senators* sastāvā,” izteicās Nolans. „Tāpat man bija izdevība pavērot Artūru Kuldu, kurš vienā no Amerikas hokeja līgas (AHL) meistarsacīkšu spēlēm spēlēja pret manu jaunāko dēlu Džordanu. Zinu arī Oskaru Bārtuli, kurš arī šobrīd spēlē AHL, tādejā domāju, ka mums ir labi hokejisti Ziemeļamerikā.”

Vieglatlētika

Vieglatlētikas statistiķis Andris Staģis informē par Latvijas maratonistu „ražas laiku” – rudeni. Laika apstākļi parasti ir vislabvēlīgākie labu rezultātu sasniegšanai. Šoruden trīs latviešu maratona skrējēji veiksmīgi startēja ārzemēs un sasniedza savus labākos rezultātus.

Polijas pilsētas Poznaņas 12. maratonā lielisku rezultātu sasniedza Ilona Marcheļe. Ar jaunu personisko rekordu – 2:45:35 viņa finišēja trešajā vietā, sasniedzot arī trešo visu laiku labāko rezultātu starp Latvijas maratona skrējējiem. Gunārs Keģis Poznaņā finišēja 61. vietā – 2:54:41.

Arī nozīmīgajā Amsterdamas maratonā veiksmīgs bija abu mūsu skrējēju starts – abiem jauni personiskie rekordi. Renārs Roze finišēja 34. vietā – 2:22:29, Kristaps Kaimiņš – 55. vietā – 2:28:12. Starp Latvijas maratona skrējējiem viņu rezultāti šogad ir attiecīgi trešajā un piektajā vietā.

Teniss

Latvijas vadošais tenisists Ernests Gulbis jaunākajā ATP vērtējuma tabulā zaudējis punktus, bet Anastasija Sevastova atguvusi vienu pozīciju – Gulbis ir noslīdējis uz 52. vietu, Sevastova pacēlusies uz 107. pozīciju.

Basketbols

Pirmo uzvaru jaunās sezonas VTB bankas rīkotās Vienotās basketbola līgas (VBL) turnīra spēlē izcīnīja Latvijas čempionvienība *VEF Rīga*, kas ar rezultātu 83:73 (22:21, 19:12, 22:21, 20:19) izbraukumā pieveica Kazachstānas klubu *Astana*.

Šajā mačā uzvarētājiem 19 punktus guva Kristaps Janičenoks, pa 13 punktiem bija Sanda Valtera, Kērtisa Miledža un Kortnija Simsa kontā.

P. Karlsons